

Kyststien i Longyearbyen - kortreiste opplevelser i natur og kultur

Bjørn Frantzen & Vidar Bakken

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forfattere

Bjørn Frantzen, NIBIO og Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF)
Vidar Bakken, ARC DA

Tittel

Kyststien i Longyearbyen - kortreiste opplevelser i natur og kultur

Ansvarlig redaktør

Forskningssjef Jo Jorem Aarseth

Fagredaktør

Roald Sørheim

Kart

Vidar Bakken

Layout og grafisk arbeid

Vidar Bakken
Bjørn Frantzen

Produksjon

www.xide.no

Forsidefotografier

Hanne Margrethe Ingebrigtsen (kystbildet) og Bjørn Frantzen

Publisert av

NIBIO - Norsk Institutt for bioøkonomi
Pb. 115, NO-1431 Ås
Tel: +47 406 04 100, www.nibio.no

Copyright

© Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF)
Pb 694, NO- 9171 Longyearbyen, www.loff.biz

Referer til denne rapporten slik

Frantzen, B. & Bakken, V. 2017. Kyststien i Longyearbyen - kortreiste opplevelser i natur og kultur. NIBIO - Norsk Institutt for bioøkonomi. Andre publikasjoner. 215 s.

ISBN 978-82-17-01931-2

Takksigelser

Takk til Svalbards miljøvernfornd og Visit Svalbard for økonomisk støtte, til NIBIO for bruk av arbeidstid og Longyearbyen lokalstyre for klare tilbakemeldinger tidlig i prosjektet.

Sammendrag

Det er en forventning at turismen til Svalbard vil øke i årene som kommer. Politiske si@gnaler sier at det er ønskelig med mer turisme i Longyearbyen og i Isfjorden, noe som kan dempe bruken av resten av Svalbards natur. Det meste av det som er å oppleve på Svalbard av fauna og flora finnes i Isfjordområdet. I tillegg ønsker man at befolkningen i Longyearbyen også skal bruke nærområdet mer, og bli stolte eiere av fugle- og dyrelivet som er unikt på flere måter. Det er også et viktig poeng at mange av artene er lite sky for mennesker, noe som gjør det mulig for alle å få minneverdige opplevelser.

Denne rapporten tar bare for seg den foreslåtte kyststien i Longyearbyen som starter ved ærfuglkolonien og hundegårdene og ender på steintippen i Bjørndalen. Her beskrives de lokale attraksjonene i fugle- og dyreliv, kulturminner og aktiviteter som kan oppleves langs kyststien. I tillegg beskrives en rekke forslag til etablering av infrastruktur som støtter det enkle turlivet som toaletter, benker, bålplasser,

vindskjul og informasjonsvalg.

Den viktigste forutsetningen for etableringen av en formalisert kyststi er at Longyearbyen lokalstyre, sammen med næringslivet, naturforvaltningen og de frivillige organisasjonene, finner en god måte å opprette en «Serviceenhet for vedlikehold av uteinfrastruktur» på. Uten en slik serviceenhet som sørger for vedlikehold av bålplasser, tømmer toaletter langs kyststien, fornyer skilter, m.m. vil ikke den infrastrukturen som bygges være sikret et godt vedlikehold.

Et økt antall mennesker som kommer til å bruke naturområdene ved Longyearbyen vil kreve tilrettelegging. Et håp er at naturforvaltning, forskning og lokalt næringsliv jevnlig kommer sammen og ser de utfordringene som kommer før de er en realitet – og sammen finner bærekraftige løsninger som er akseptable for både folk og natur.

Fjordisen kan framvise mange ulike former. Isflak som er mye i bevegelse får slipt kantene når de presses mot andre isflak, og blir etter hvert til «tallerkenis».

Innhold

Sammendrag	4	Svalbard seilforening (SSF)	82	Benker	114
Forord	5	To-Takteren	83	Søppel	116
Innledning	6	Kulturminner langs kyststien	84	Toaletter	116
Viktige fugleområder langs kyststien	7	I Den gamle kaia	84	Vedlikehold og service av uteanlegg	117
Ærfuglkolonien	8	II Den gamle kraftstasjonen	85	Kunstig tilrettelegging for fugler og dyr	118
Adventdeltaet	17	III Taubanesentralen	85	Fuglekasser til snøspurv	118
Laguna fugleområde	25	IV Taubanen Burmaveien	86	Fuglekasser til teist	120
Fugler langs kyststien	35	V Den gamle kirkegården	86	Hekkeplattformer for hvitkinngjess i	
Alkekonge	36	VI Stallen	86	taubanebukker	122
Fjæreplytt	39	VII Turisthotellet på Hotellneset	87	Hekkebrett for krykkje	123
Rødnebbterne	42	VIII Titankrana	87	Sandkasser for rødnebbterne	125
Svalbardrype	45	IX Grav - Hotellneset	88	Storkobbe på isflak	127
Ærfugl	48	X Stein med risntning på Vestpynten	88	Kyststien - en gjennomgang av trasé og	
Polarmåke	51	XI Fyret på Vestpynten	89	attraksjoner	129
Snøspurv	54	XII Pettersenhytta (Andreashytta) på		Sone I (Isbjørnskiltet - LoFFhuset)	135
Pattedyr langs kyststien	57	Vestpynten	89	Sone II (LoFFhuset - Adventdeltaet -	
Fjellrev	58	Informasjon langs kyststien	90	Longyearelva)	139
Svalbardrein	61	Bålplasser langs kyststien	96	Sone III (Utløpet av Longyearelva)	144
Storkobbe	64	I Ved hundegårdene	97	Sone IV (Naustområdet - Gamlekaia)	149
Hvithval	67	II Ved LoFFhuset	98	Sone V (Gamlekaia)	152
Aktiviteter langs kyststien	70	III Utløpet av Longyearelva	98	Sone VI (Kraftstasjonen - Bykaia)	156
Hundekjøring	70	IV Burmaveien over Bykaia	100	Sone VII (Bykaia)	160
Wildlife watching	72	V Adventpynten	100	Sone VIII (Strandveien og Burmaveien)	163
Gå på tur	73	VI Laguna (vest)	101	Sone IX (Småbåthavna, Hestesenteret og	
Kajakpadling	74	VII Vestpynten	102	Adventpynten)	168
Riding	75	VIII Lille bålplass	103	Sone X (Adventpynten - Laguna)	173
Isbading	76	IX «Byens grillplass»	103	Sone XI (Laguna - Vestpynten)	179
Fiske	77	X Tippen av Bjørndalen	105	Sone XII (Vestpynten - «Byens grillplass»)	186
Sykling	78	Vindskjul langs kyststien	107	Sone XIII («Byens grillplass» - Bjørndalen)	191
Skiløype langs Burmaveien	78	Adventpynten	107	Resultater av intervjuer og samtaler	198
Aktivitetshus langs kyststien	79	Laguna vest vindskjul	110	Litteratur	201
Longyearbyen hundeklubb	79	Vestpynten vindskjul	111	Vedlegg	202
LoFFhuset	80	«Byens grillplass» vindskjul	113		
Radiohuset	81	Benker, søppel, toaletter og vedlikehold	114		

Forord

Kyststien i Longyearbyen har vært et begrep i mer enn 10 år uten at dette prosjektet har blitt beskrevet noe nærmere. Svalbards miljøvernfond har gitt Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF) midler for å få laget en beskrivelse av kyststien med attraksjoner, eksisterende og foreslått infrastruktur. Arbeidet startet med intervjuer og samtaler med ressurspersoner, og gikk videre med deling av innkomne ideer til de andre prosessene som pågår i Longyearbyen.

Utgangspunktet var en enkel presentasjon av det innkomne materialet fra ressurspersonene. I møter med planavdelingen i Longyearbyen lokalstyre bestemte LoFF seg for å gjøre presentasjonen av kyststien mer utfyllende med illustrerende bilder for bedre å vise mangfoldet. Formatet ble også endret fra A-4 stående til A-4 liggende som gir en bedre presentasjon av tekst, figurer og de rundt 500 bildene.

Visit Svalbard har også støttet rapporten økonomisk. NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) fant denne framstillingen av tilrettelegging av en kyststi såpass spennende at de lot Bjørn Frantzen bruke noen timer på rapporten. Bortsett fra bildene tatt av Bjørn Frantzen, er fotografenes navn angitt på bildene. Ikoner er hentet fra Freepik fra www.flaticon.com, www.canstockphoto.com og www.iconfinder.com.

Vi takker dere alle som har bidratt med idéer, konstruktive tanker, bilder og økonomi til å realisere denne rapporten. Om fem år håper vi at en del av de forslagene som er beskrevet er realisert, og at det 10 år fra nå finnes en sammenhengende og innholdsrik kyststi i Longyearbyen.

Longyearbyen, oktober 2017
Bjørn Frantzen
Vidar Bakken

Foto: Kjerstin Askholt

Blåhval i farvannene utenfor Longyerbyen. Forekomsten av blåhval utenfor vestkysten av Spitsbergen har økt de seneste årene.

Innledning

En av hovedhensiktene med å etablere en helårlig kyststi er å konsentrere ferdselen til nærområdene av Longyearbyen for fastboende og tilreisende. På Svalbard er avstandene store, og skal man først ut av nærområdene til Longyearbyen, er man oftest avhengig av snøscooter eller båt. Dette innebærer motorisert ferdsel, noe man på Svalbard prøver å begrense mest mulig. Et større tilbud i og omkring Longyearbyen vil medføre at flere finner motiverende aktiviteter i nærområdene.

En annen viktig hensikt med kyststien er å informere og lære fastboende og tilreisende om Svalbards unike natur og kultur. Kyststien er derfor en kombinasjon av opplevelser, aktiviteter, informasjon om fugle- og dyrearter, samt kulturminner. I tilknytning til kyststien må det også etableres en infrastruktur som gjør at tilgjengeligheten og mulighetene for å oppleve kyststien blir enkel.

I Norge har vi ikke mye erfaring med omfattende tilrettelegging knyttet til menneskers opplevelser i naturen. Med allemannsretten i hånden vandrer vi fritt omkring de aller fleste steder. Samtidig vokser ønsket om å bruke naturen mer, og flere både norske og utenlandske turister bruker naturen. Der antallet turister blir stort, blir slitasjen stor på terrenget og lokal flora og fauna. Tilrettelegging blir nødvendig. Dette må Norge også ta inn over seg og planmessig gjøre tilrettelegging av ferdselsårer og gode naturopplevelser der mange turister reiser. Svalbard og Longyearbyen er et slikt sted.

Dersom en destinasjon ønsker å framstå som naturvennlig, kan dette blant annet gjøres ved å lage kunstige hekkeplasser for fugler, hvileplasser for dyr og observasjonspunkter for folk. Longyearbyen skal i mange år framover ta imot rundt

100 000 turister årlig. Det er et politisk mål at Longyearbyen og Isfjordområdet skal ta imot en vesentlig del av disse turistene. Tung bruk av en mindre del av Svalbard vil gagne Svalbards natur som helhet, ved at det blir mindre bruk av områdene utenfor Isfjordområdet. En slik strategi vil kreve tilrettelegging.

Beskrivelsen av kyststien er delt opp i fem ulike kategorier: Attraksjoner, fugler, pattedyr, kulturminner og infrastruktur. Selve kyststien er delt i 13 soner, og beskrives fra øst mot vest. Startpunktet er ved isbjørnskiltet i vestre ende av Isdammen, og endepunktet er steintippen i Bjørndalen.

En kyststi skal som navnet sier, gå langs kysten. Bebyggelsen i den østre delen av kyststien gjør det imidlertid vanskelig å få til en vei langs kysten. Isteden må stien gå mellom hus og industrianlegg. Et forslag til hvor veien skal gå i hver sone er vist på et kart, deretter en kort beskrivelse av sonen, og til slutt bilder for å illustrere viktige egenskaper ved den aktuelle sonen.

Forslagene som er presentert i denne rapporten har framkommet gjennom samtaler og befaringer med ressurspersoner som har et forhold til hele eller deler av kyststien. Hensikten med samtalene var å samle synspunkter på hva som er attraksjoner og nødvendig tilrettelegging for å skape en innholdsrik kyststi. Dette arbeidet pågikk i perioden januar til juni. Parallelt med dette ble resultatene som kom inn delt med andre pågående planprosesser. En kopi av intervju-/ samtalskjema, kopi av tre anonymiserte referater fra intervjuer og samtaler, samt en samlet oversikt over resultatene fra intervjuene og samtalene, finnes som vedlegg bak i rapporten.

Ærfuglkolonien mellom hundegårdene

Først tidlig på 1990-tallet begynte dette området å bli frodig, noe som skyldtes økt tilsig av næring fra hundegårdene som ble etablert her på slutten av 1980-tallet. Dette området, som omfatter de næringsrike dammene i siget rett øst for hundegårdene, er en av de aller viktigste «hotspotlokalitetene» for fugler i nærområdet til Longyearbyen. Her ligger en av Svalbards viktigste hekkeplasser for ærfugl. Over 350 par ærfugl gjorde hekkforsøk i indre Adventfjord/Adventdalen i 2007, flesteparten av disse hekket ved hundegårdene. I 2017 gjorde over 600 par hekkforsøk rundt hundegårdene.

De siste par årene har et par fjellrever lært seg at det er helt uproblematisk å ta seg inn i ærfuglkolonien og ta både egg og unger. Polarmåke, sammen med tyvjo, er viktige predatorer i ærfuglkolonien. UNIS har studenter som gjør forskningsarbeider på blant annet predasjon i ærfuglkolonien. Det diskuteres en mulighet for å gjøre et forskningsprosjekt på revenes predasjon, for å se om fjellrevne utgjør en reell trussel for ærfuglkolonien. Svalbard Villmarksenter og LoFF samarbeider om tiltak rundt ærfuglkolonien, et samarbeid som går tilbake til før 2007 da den første skissen ble laget for hvordan området rundt ærfuglkolonien burde tilrettelegges. Denne skissen danner fortsatt rammen for hvordan man tenker videre tilrettelegging.

Ærfuglkolonien har blitt en attraksjon for både fastboende og besøkende. De tidlige årene var ikke dette noe problem. Etter hvert som antallet personer som besøker ærfuglkolonien har økt, har også de trafikale problemene økt i omfang. Et problem er at ærfugler blir drept og skadet av passerende kjøretøyer. Noe annet er muligheten for at mennesker kan bli skadet når spaserende, syklende, privatbiler, drosjer, busser og tungtransport samtidig skal bruke en smal og uoversiktlig vei. Området må reguleres slik at trafikken og folks bevegelser ved ærfuglkolonien blir trygg.

I nærområdene til hundegårdene er blant annet disse artene vanlig forekommende i slutten av mai og i juni måned: hvitkinngås, kortnebbgås, ærfugl, praktærfugl, havelle, krikkand, myrsnipe, polarsvømmesnipe, sandlo og fjæreplytt. Ismåke har ofte tilhold ved hundegårdene fra mai til august.

I tilknytning til hundegården opptrer også uvanlig mange gjestende spurvefugler. Etter snøspurven er steinskvett den spurvefuglen som hyppigst observeres. Dernest svarttrost, rødvingetrost, gråtrost, rødstrupe, låvesvale og gråsisik. Blant mer sjeldne gjester kan nevnes gulbrynsanger, bøksanger, polarsisik og lappspurv.

Longyearbyen har fire lokaliteter som tiltrekker mange personer: Lomdammen

med smådammene langs Todalsveien, ærfuglkolonien ved hundegårdene, Adventdaldeltaet og Laguna. De tre siste tilhører kyststien, og to av dem trenger særlig tilrettelling og noen begrensinger i ferdsel. LoFF ser for tiden på muligheten for å få opprettet lokalt vern rundt ærfuglkolonien og Laguna.

Ærfuglkolonien har blitt en turistattraksjon der drosjer, busser, sykkelgrupper og leiebiler med turister stopper, i tillegg til at lokalbefolkningen også bruker området i stadig større grad. Dette gir som nevnt trafikale problemer med fare for både folk og dyr. I hekketiden for ærfuglene fra mai til ut juli bør trafikken reguleres, både med flere parkeringsplasser, nedsatt hastighet og benker og bord hvor folk kan slå seg ned.

Ærfuglkolonien vokser seg stadig større bak villmarksenteret og vest for hundegårdene. Det er en viss økning også østover ved Hundeklubben. Noen prøver også å hekke på andre siden av veien mot Adventelva. Dette området bør også tilrettelegges med flere og dypere dammer, gjerne med øyer. En egen delplan bør utvikles for dette området. Et nært samarbeid mellom forskning, forvaltning og næringsliv gir de raskeste og beste løsningene for både natur, dyreliv og folk.

Potensialet med å bruke ærfuglkolonien for å reklamere for nære opplevelser er ikke utnyttet. En test med et Borealiskamera og videoopptak ble gjort i 2017. Flere lokale naturfenomener som alkekongekolonien i Bjørndalen og et fjellrevhi burde også gi levende bilder som spres på nett for å promotere nære og gode dyreopplevelser.

Tidlig i hekkesesongen følger hannene (ekailene) med hunnene (ea) inn i kolonien. Når hunnene starter rugingen forlater hannene kolonien og slår seg sammen med andre hanner i egne flokker. Like etter starter de også med skifte av vingefjærene, og i en periode er de heller ikke flygedyktige.

Ærfuglkolonien har sin hovedandel av hekkende fugler mellom de to hundegårdene. Etter hvert som kolonien har vokst, har kolonien også etablert seg vest for Svalbard Villmarksenter, under bygningene, langs burene til Hundeklubben og på andre siden av veien.

Ærfuglkolonien har blitt en «hotspot» for fuglefotografer. Disse fotografene har fokus på praktærfugler på nedsiden av veien.

De fleste er fornøyd med å ta bilder med kompaktkamera, mobiltelefon eller nettbrett. I tilretteleggingen er det viktig å ta hensyn til at det er viktig for folk å kunne ta gode bilder.

Det er kamp om de gode reirplassene. Her prøver en hann å jage vekk en hann og rugende hunn for å la egen dame overta. Godt tenkt, men forsøket lyktes ikke.

Ærfuglhunnen (ea) ruger sammenhengende i rundt 25 dager. Ea kan nesten redusere vekta si til det halve i rugetiden. Hun må regelmessig snu eggene for at plommen ikke skal feste seg i eggeskallet og skade fosteret som utvikler seg inne i egget.

På slutten av hekkesesongen når det bare er noen få hunner (ea) som ruger, trår mange hunner som ikke har unger til for å beskytte eene som fortsatt ruger. Dette kan være til hjelp for å holde polarmåkene unna de rugende fuglene, men hjelper ikke mot fjellreven. Mye dun fra forlatte reir ligger igjen i kolonien. Svalbard Villmarksenter samler inn duna når fuglene har forlatt kolonien.

Etter klekking ligger ungene under hunnen noen timer før de spaserer sammen mot sjøen. Dammene rundt ærfuglkolonien på begge sider av veiene er da svært viktige for mor og unger ved at de benyttes som mellomstasjoner på veien til sjøen.

Hunnene ser opp mot ei polarmåke som henger over ærfuglene for å snappe en unge. Når polarmåka slipper seg ned vil ungene dykke under vann, og de voksne fuglene vil reise seg høyt opp i vannet for å møte måka.

Polarmåka er en viktig predator i ærfuglkolonien. Sittende på en av stolpene rundt kolonien, venter måka på en sjanse til å rane et reir. Ofte er det også egg som er lagt mellom reirene som blir spist.

De siste årene har et par fjellrever spesialisert seg på å ta egg og unger i ærfuglkolonien. Fjellreven bryr seg ikke om at den nesten løper mellom beina på folk som sitter ved kolonien. Man er spent på hvordan fjellrevens uttak av egg og unger vil påvirke ærfuglkolonien i fremtiden.

Når ærfuglene beveger inn og ut av kolonien, vil de ofte velge å gå over veien. De fleste trafikantene viser hensyn og stopper opp og tar det som en god naturopplevelse.

Foto: Skjalg-Helmer Vian

Hver hekkesesong blir det kjørt i hjel ærfugler. Ikke så rart da de ofte velger å gå over veien i stedet for å fly. Redusert fart er eneste virkemiddel som hindrer trafikkdrepte ærfugl.

Foto: Karine Nigar Aarskog

LoFF har siden 2007 arbeidet for å få godkjent et fareskilt med ærfugl som symbol. Et slikt skilt vil ha to funksjoner, redusere faren for at ærfugl blir trafikkdrept og promotere ærfuglkolonien som turistdestinasjon.

Krikkand ses årlig i Longyearbyen og hekker nok regelmessig i Adventdalen, men fåtallig og uregelmessig. Observeres ofte ved hundegården sammen med havelle, praktærfugl og flere vadefugler.

Praktærfugl observeres iblant inne i ærfuglkolonien. Bildet viser en hann som kurtiserer. Praktærfuglhannen er en av fuglene som står høyt på opplevelselslista for fuglefolk.

Havellene gjør ikke så mye av seg, men er vakre fugler som observeres regelmessig i området.

Å se ismåke er for mange like bra som å se isbjørn! Denne helt hvite fuglen som lever hele livet i høyarktiske områder, er en «må se art» for fuglekikkerne. Området rundt hundegårdene er stedet hvor sjansen er størst for å se ismåke i Longyearbyen.

Myrsnipene høres på nordsiden (elvesiden) av veien. Disse må vaderne med svart buk flyr helt til Vest-Afrika.

De vakre polarsvømmesnipene svømmer rundt på smådammene. En av de få fugleartene der hunnen er vakrere enn hannen!

Gråsisik som er vanlig i bjørkebeltet i Finnmark dukker iblant opp ved ærfuglkolonien.

En låvesvale ble lenge sett fly omkring i Longyearbyen i juni 2017. Den fant neppe nok insekter til å overleve sommeren og fly til fastlandet igjen.

Snøspurven, Svalbards eneste vanlige spurvefugl, klarer seg utmerket og finnes over alt i og rundt Longyearbyen.

Syklister er ingen trussel mot ærfuglene. Trafikken i hekkesesongen er imidlertid så stor at det er nødvendig med å utvide parkeringsmulighetene. Den anlagte P-plassen på utsiden av veien har seget så mye at masse nå bør fylles på.

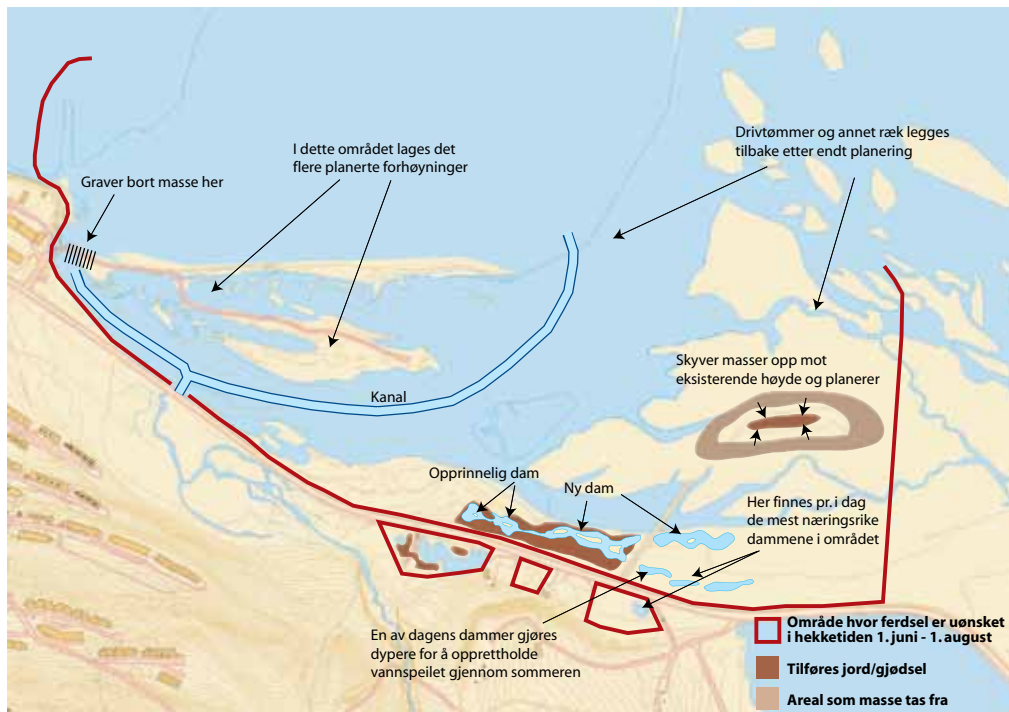
Rødnebbternene hekker i området og personene på bildet «forsvarer» seg helt riktig. En pinne kan holdes stille rett opp over hodet, og terna vil hakke mot pinnen. Dersom du vifter med pinnen kan du skade fuglen.

De fleste turistene oppfører seg eksemplarisk slik som disse på bildet når de tar bildet av den hekkende ærfuglen. Stadig flere turister med lange objektiver oppfører seg slik at de forstyrrer fuglene og er direkte årsak til at reir blir ødelagt. Fortsetter dette må man vurdere ferdselsforbud i enkelte områder.

Den eksisterende tilretteleggingen av ærfuglkolonien for publikum er snart 10 år gammel. Nå er det på tide å se tilretteleggingen fra to ulike vinkler, hvilke behov har fuglene nå som kolonien har vokst med flere hundre prosent de siste 10 årene, og hvordan legge til rette slik at fastboende og turister får gode opplevelser ved kolonien.

Allerede i 2007 laget LoFF en skisse som foreslår regulering av området fra LoFFhuset og i tidevannsonen opp mot området rundt hundegårdene. Denne skissen er fortsatt aktuell, og bør kunne benyttes som en skisse til hvordan dette området kan reguleres som et helhetlig fugleområde for fuglene og for folk som ønsker å oppleve dem. Sysselmannen kan vedta lokale ferdselsrestriksjoner for å hindre forstyrrelse av hekkende fugler.

Morsomt at et brudepar fant ærfuglkolonien såpass eksotisk at de valgte å ta bilder der. Vakkert!

Adventdeltaet

Adventdeltaet er et av Svalbards aller viktigste våtmarksområder. Her er det ofte isfri fjære tidligere på året enn i andre sammenlignbare store elvedeltaer sentralt på Spitsbergen, som for eksempel utløpet av Reindalen, Sassendalen og Grøndalen. Adventdeltaet er derfor helt spesielt for rastende våtmarksfugler tidlig på våren. Området er også et viktig beite- og rasteområde for en lang rekke vannfugler i sommerhalvåret. Tusener av fjæreplytter raster hvert år. På det meste er over 2000 fjæreplytter observert samtidig i deltaet. Ingen andre fjæreområder på Svalbard har en like innholdsrik liste over vannfuglarter med over 70 arter vannfugl registrert, og hele 23 av disse er ulike vaderarter. Tundraen mellom veien og bebyggelsen er et viktig tilholdssted for vadefugler. Heilo og sandløper har ofte tilhold under vårtrekket.

I tillegg til å være et viktig beite- og rasteområde, er også deltaet et viktig hekkeområde for en rekke vannfugler. Ferdsel i områdene ovenfor flomålet frarådes i tiden fra etablering og hekketid fra mai og ut august. Enkelte rødnebbterner som kommer sent i gang med hekkingen, har så sent som i midten av september unger som ikke kan fly. Havelle, ærfugl, fjæreplytt, polarsvømmesnipe, sandlo og rødnebbterne hekker på bakken i området. Disse kan lett bli skremt bort fra egg og unger som da blir et lett bytte for polarmåke og tyvjo.

I deltaet kan hundrevis av krykkjer, havhester og rødnebbterner finne næring i sommermånedene. Iblant disse artene er det ikke uvanlig å finne mer sjeldne måkearter. Et stort antall ærfugler har også tilhold her gjennom sommermånedene, og fra slutten av juni og ut august er dette et viktig oppvekstområde for ærfuglungene.

På flo sjø hviler ofte en del sjøfugler på de sandbankene som ikke oversvømmes, og flokker med ærfugl, vadere og måker er vanlige. Relativt ofte kan man også se måkearter som er fåtallige på Svalbard: ismåke, svartbak, grønlandsmåke, sildemåke og gråmåke. Blant de mer uregelmessige måkene regnes sabinemåke, fiskemåke og hettemåke. Blant mer sjeldne gjester er rosenmåke, ringnebbmåke og kanadahettemåke.

I indre Adventfjord beiter en rekke sjøfuglarter. Vanlig forekommende er smålom, havhest, praktærfugl, ærfugl, havelle, teist og polarlomvi.

Tidligere har det vært gjort en del masseuttak i deltaet for å hente masse til anlegg i Longyearbyen.

Det foregår et arbeid med å utrede vern av områdene i nedre del av Adventfjorden. I en skisse utarbeidet av LoFF i 2007, foreslås det å lage noen av sandbankene høyere slik at disse på sikt blir vegeterte og kan bli verdifulle hekkeplasser for vadefugl,

ender og terner. I tillegg grave en kanal som drenerer tidevannet raskere ut og inn. I dag er det mulig å gå på sandtunger inn i deltaet. LoFF foreslår at det lages kanaler som gjør at det ikke er mulig å ferdes her i fuglenes hekketid, men at det er fri ferdsel her fra 15. september til isen smelter i slutten av mai eller begynnelsen av juni. Dette kan bidra til at det blir et enda rikere fugleliv i dette området som ligger nært vei og i områder der folk normalt ferdes.

LoFFhuset har blitt et sted som besøkes av stadig flere fastboende, og ikke minst av naturinteresserte turister. Publikumsavdelingen er åpen for alle i perioden april – oktober.

Fjæresonen ved LoFFhuset er starten på turen inn i Longyearlvdeltaet som også er et viktig område for både folk og fugl. Ytterkanten av den gamle søppelfyllinga som LoFFhuset ligger på, må tildekkes slik at skrapjern ikke er synlig. Annet større søppel i fjæresonen må også fjernes. Får man vekk kloakkklukta fra Pumpehuset, blir det bare velstand. Området har et stort potensial som ikke er utnyttet. Det er foreslått en bålplass i fjæra.

Foto: Hanne Margrethe Ingebrigtsen

Helt til venstre i bildet sees hundegårdene, LoFFhuset helt til høyre. Bildet er tatt på halvflødd sjø, og de lange sandtangene kommer tydelig fram. Mer masse kan dras mot disse slik at de blir høyere. En kanal graves inne ved LoFFhuset slik at sandtangene blir øyer og gode hekkeplasser for fugler.

Utsikten fra LoFFhuset mot hundegårdene. Snuplassen for trafikk til Pumpehuset vises nærmest. En bål plass er foreslått nedenfor snuplassen, og en kanal bør graves her slik at folk ikke kan gå ut på sandtangen om sommeren. Sandtangen skal gjøres til et attraktivt hekkeområde for fugl, ærfugl, havelle, rødnebbterne og sandlo.

En utenlandsk gruppe fuglekikkere sjekker hvilke fugler som er på mudderflatene. Stadig flere mennesker finner veien til LoFFhuset. Når været er fint sitter man på plattformen mot sjøen. Blir det for kaldt flytter man inn i observasjonsrommet.

Området nedenfor husrekka i Vei 238 er et viktig beite- og hekkeområde gjennom hele sommeren. Det blir tidlig snøfritt, og gjessene beiter på barflekke. Om høstene kommer de tilbake med ungene, slik som hvitkinngjessene på bildet. Ærfugl, tyvjo, fjæreplytt og polarsvømmesnipe er vanlige hekkefugler.

Rett vest for LoFFhuset er det løsmassene som er avsatt fra Longyareelva. Dette er et viktig hvileområde for ender og gjess.

Ærfugl samles i flokker på sandbanken mot Longyearelva om våren mens de venter på at snøen smelter på hekkeplassene inne i Adventdalen. I front er det tre ringgjess.

Ringgjess beiter i fjæra. Etter et direktetrekk fra Danmark til Svalbard på to døgn, må de beite seg opp igjen før de fortsetter mot hekkeplassene som ligger lenger øst og nord på Svalbard. I ventetida er deltaet et viktig beiteområde for gjessene.

Store flokker med praktærfugl og ærfugl fikk lang ventetid i Adventdeltaet den sene våren 2017 før snøen og isen smeltet ved hekkeplassene.

Smålom hekker i småvatna i Adventdalen. Mye av maten må hentes i Adventdeltaet. Derfor observeres ofte smålom og ikke minst at man hører dens «Gakk-gakk-gakk» når den kommer flyvende.

Foran til venstre går en grønlandsmåke og to polarmåker bak. Grønlandsmåken er vesentlig mindre enn polarmåken, og er sannsynligvis mer vanlig enn man tror. Siden artene er så like, blir nok ofte grønlandsmåkene oversett. Unge fugler besøker de opplyste kaiene i mørketida.

Svartbaken hekker fåtallig i de ytre delene av Isfjorden, og enkeltindivider kommer inn i Adventfjorden. Den er like stor som polarmåka og ungfuglene er ganske like. Denne unge svartbaken skiller seg fra ei ung polarmåke på svarte vingespisser og mørk bred kant på stjerten.

Ei polarmåke har drept en teistunge rett nedenfor LoFFhuset. Polarmåka er Svalbards rov fugl som fanger og spiser mange fuglearter som er mindre enn den selv. Unge uerfarne fugler er selvsagt mer utsatt enn voksne fugler.

Et ismåkepar om våren i Adventdeltaet. På nittitallet var det mer vanlig å se ismåker i dette området, men noen trekker fortsatt forbi. Deres skarpe ternelignende skrik gjør at man blir oppmerksomme på dem i flukt. Du ser dem gjerne rundt hundegårdene der de tiltrekkes av selspekklukt.

Hettmåke observeres årlig i området, og er lett å kjenne igjen på den svarte hetta på hodet.

Krykkja er den mest tallrike måkearten i Adventfjorden. Flokker flyr daglig rundt og leter etter mat her. En vakker liten måke som har nærmeste hekkeplass i Fuglefjella.

Gråmåka (venstre) er den vanlige stormåkearten å se langs kysten på fastlandet. På Svalbard er den langt mer sjelden. Gråmåka skiller lett fra de to polarmåkene til høyre på bildet ved at den har svarte vingetupper.

Tyvjo er en vanlig hekkeart på Svalbard og hekker hvert år ved deltaet. Bildet viser en ungfugl av året. Tyvjoene er spesialister på å ta egg og unger, og tvinger flygende krykkjer og alkefugler til å gulpe opp eller slippe maten ved å forfølge dem.

Havhestene observeres nesten alltid i den indre delen av fjorden. Fra kolonier andre steder i Isfjorden kommer de også hit for å finne mat, eller de flyr i transitt ut Adventdalen og videre ut fjorden. Fisker du på sjøen, vil havhestene raskt slå seg til rundt båten i håp om å få en matbit.

LoFF har merket en del myrsnipen i Adventdeltaet og inne i dalen. Noen av disse er observert helt nede langs kysten av Vest-Afrika.

Mer enn 6000 fjæreplytter har fått plastflagg på det ene beinet. Vi vet nå at fjæreplyttene flyr både gjennom Østersjøen og langs norskekysten til overvintringsområdene i Nord-Europa. Ingeborg slipper en merket ungfugl høsten 2017. På det meste er 2000 fjæreplytt sett samtidig i Adventdalsfjæra!

Georg Bangjord (venstre) og Kjell Soot Mork teller opp fuglene i Adventdeltaet på frivillig basis. Disse to herrene har brukt mye tid på å studere deltaet, og bidrar fortsatt til at vi får mer kunnskap om området.

Jernsøppelet fra den gamle fyllinga under LoFFhuset skjemmer kyststien og bør fjernes. Mye av jernet er så tungt at det må brukes maskiner for å løfte vekk jernet.

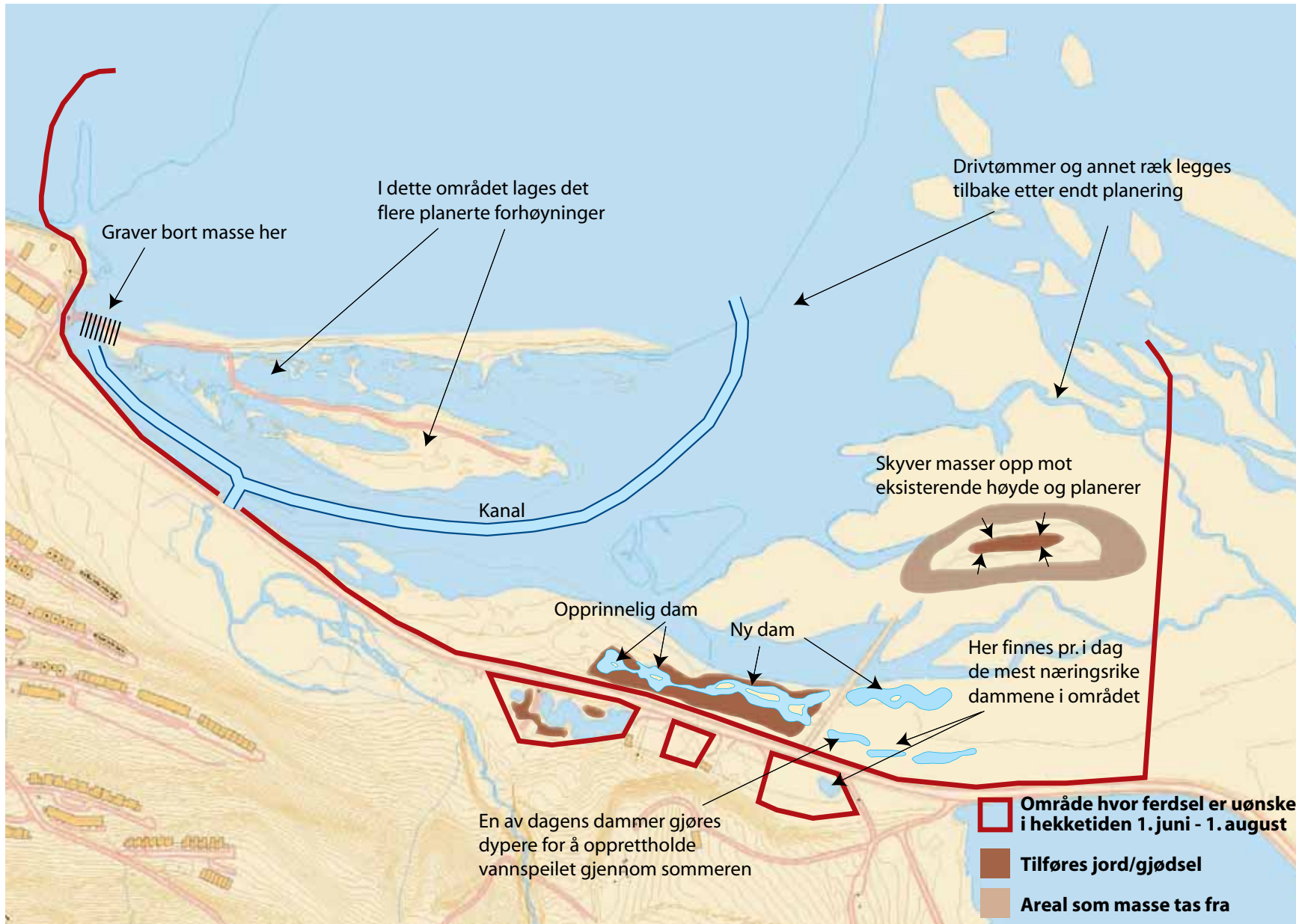
Når snøen begynner å legge seg på fjellene, er det tid for gjessene å tenke på turen sørover. Når frosten setter seg i bakken drar de siste sørover, og kaklinga høres ikke igjen før neste vår.

Noen arter svikter ikke! Teisten har skiftet fra svart og hvit sommerdrakt til lys vinterdrakt. Gjennom vinteren, dersom fjorden ikke fryser til, vil enkelte individer holde til her hele vinteren.

Storkobbe på isflak utenfor Longyearbyen.

Denne skissen, laget av LoFF i 2007, er fortsatt aktuell og gir et godt bilde av hvordan deltaet kan gjøres til et mer attraktivt fugleområde. Et rikt fugleliv i nærområdet gir gode opplevelser for fastboende og tilreisende gjennom sommeren, og kan også bidra til at turistene velger å oppholde seg lenger i Longyearbyen når de først er her.

Laguna fugleområde

Laguna har utviklet seg til å bli et riktig fint fugleområde, et av tre områder langs kyststien som nå trenger særlig tilrettelegging. Flere og flere av lokalbefolkningen og tilreisende har oppdaget området. Dette er kjempebra! Det var nettopp dette LoFF ønsket da man begynte med tilrettelegging her for 10 år siden. Et stort antall besøkende gjør at området må reguleres slik at de besøkende ikke forstyrrer dyrelivet i for stor grad.

Laguna ble dannet i forbindelse med uttak av masse under bygginga av flyplassen i 1973 til 1975. Dette området har blitt et viktig hekke- og rasteområde for vannfugl. Ferdsel utenfor vei i nærområdene rundt Laguna kan derfor være svært uheldig, og frarådes spesielt i hekketida fra mai og ut august. Havelle, ærfugl, fjæreplytt, polarsvømmesnipe, sandlo og rødnebbterner hekker i området. Disse kan lett bli skremt bort fra egg/unger som da blir et lett bytte for polarmåker og tyvjo.

Hvitkinngåsa ankommer i midten av mai og hekker i nærområdene. Familiegrupper samles i Laguna etter klekking. De har tilhold i Laguna hele sommeren og fram til de drar i september. Laguna er et viktig overnattingssted for hvitkinngjess om høsten. Den mest tallrike arten i Laguna er krykkja. Den hviler og vasker seg her i store flokker mellom næringsøk og opphold på hekkeplassene i Fuglefjella vest for Bjørndalen. Polarmåka har gjort hekkforsøk i Laguna, og alle de andre måkeartene er sporadisk innom. Under vårtrekket er det ikke uvanlig med besøk av mer eksotiske arter som krikkannd, stjertand, stokkannd og toppand. Fjæreplytten er den vanligste vadefuglen og finnes i området fra mai til oktober. Uten å hekke observeres både myrsnipe, sandløper, steinvender og heilo. Rødnebbterna er kanskje den arten folk flest legger merke til i hekketiden. Personer som kommer egg og unger for nær risikerer å få et minne for livet gjennom et spist nebb i hodet. Ternene ankommer første uka i juni og forlater området i første halvdel av september. Etter at ternene nesten var helt borte fra Laguna, har de nå tatt området tilbake de siste par årene. Snøspurven er eneste vanlige spurvefuglen i området.

LoFF fikk tillatelse til å anlegge øyer i den østre delen av Laguna. Hensikten har vært å tilrettelegge for hekkeplasser for rødnebbterne hvor fjellreven ikke har lett tilgang til egg og unger. Etter 10 år har fuglene tatt øyene i bruk, og mange rødnebbterner hekker sammen med kvitkinngjess, ærfugl og havelle. Den siste tilrettelegging i regi av LoFF er å føre vann fra Flyplassbekken til Laguna når vannstanden synker utover sommeren. Det er ikke registrert at fjellreven har besøkt

øyene i hekketida for ternene de siste årene.

I fuglenes hekkeperiode skal folk gå på Bjørndalsveien forbi Laguna. Her har LoFF satt opp flere informasjonspunkter langs veien som forteller hva relevant atferd er ved Laguna.

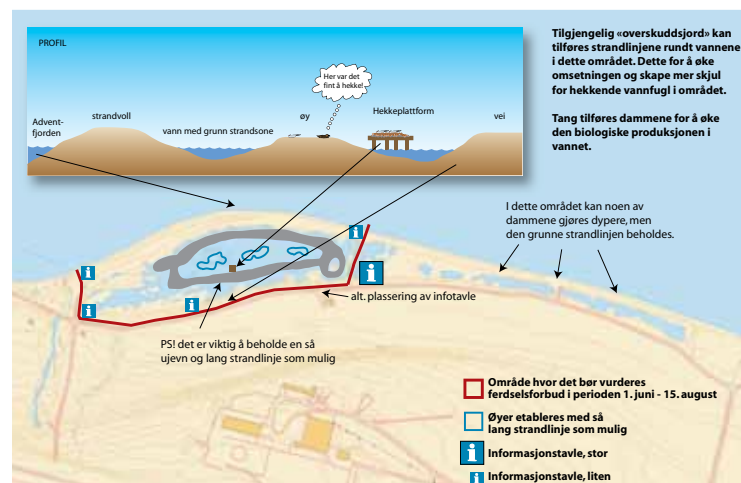
Longyearbyen Camping er et viktig overnattingsstilbud for de med lave overnattingsbudsjetter. Vertsskapet har en viktig oppgave å veilede folk hvordan de skal oppføre seg ved Laguna.

I den vestre delen av Laguna har LoFF anlagt en enkel bål plass. Dette området er nå mye brukt til bål brenning. Det er foreslått å bygge et vindskjul med tilhørende bål plass her.

Langs kyststien er det ikke anlagt noen toalett fasiliteter. Dette må på plass. Det er foreslått at velferdsbygget på Longyearbyen Camping får utvidet toalett kapasitet.

Den «eierløse» delen av Bjørndalsveien starter ved Laguna. Lokalstyret har tatt ansvar for at det er en fornuftig veistandard fram til Longyearbyen Camping. Derfra og til Bjørndalen har manglende vedlikehold gjennom flere år gjort at veien nesten ikke er farbar. Et spleiselag mellom SNSK, LNS, Visit Svalbard, LL, Aktiv i friluft og Maler Andersen, har gjort at en midlertidig oppgradering gjennom grusing av Bjørndalsveien nå er gjennomført til «Byens grillplass». Det viktige nå er å få på plass en varig vedlikeholdsløsning for Bjørndalsveien.

Det bør opprettes et lokalt fuglevern område for Laguna, om mulig på laveste mulige forvaltningsnivå. LoFF har sagt seg villig til å bistå med saksforberedelser til et slikt verneforslag.

Skissen som LoFF laget i 2007, og som har vært grunnlaget for de arbeidene som senere er utført. Longyearbyen lokalstyre og Svalbards miljøvernfond bidro til at arbeidene kom i gang.

Foto: Knut Fossum

Laguna i 2007 før gravearbeidene startet. Det var lav vannstand og flate øyer som lett ble oversvømmet ved varierende tilførsel av smelte- og regnvann.

Laguna etter at gravearbeidene ble ferdige høsten 2008. Forskjellen er stor på den vestre og østre delen av Laguna hvor det er gravd dype kanaler og øyene er markert høyere.

Det er spesielt om våren at kortnebbgjess observeres ved Laguna.

Hvitkinngjessene har blitt en vanlig hekkefugl på øyene, og er tallrik gjennom hele sommeren og høsten.

Krykkjene er tallrike i Laguna. Her vasker de seg, hviler og tar av i flokker for å fly til hekkeplassen i Fuglefjella vest for Bjørndalen.

Fjæreplytten er en vanlig hekkeart ved Laguna. Ofte kan du se den lete etter insekter i tuene med fjellsmelle.

Sandlo hører til i Laguna og på slettene rundt. Den kjennes lett på det maskelignende ansiktet og at den løper raskt rundt på tundaen.

Myrsnipa kjennes på den svarte bukflekken der den går i vannkanten i Laguna.

En polarsvømmesnipe (hann) pusser fjæra ved vannkanten. Legg merke til svømmehuden mellom tærne.

Blant ærfuglhunnene kan du også finne enkelte praktærfuglhunner. De kjennetegnes med en varmt brun fjærdrakt og svart nebb.

Rødnebbternene hekker i stor tetthet på øyene. I 2016 hekket det 10 par på denne øya.

Polarmåkene er vanlige i Laguna hvor de forekommer hele sommerhalvåret. De er en konstant trussel for de andre artene som hekker i området.

Fjellreven besøker hyppig Laguna. Den kan ta mange egg og unger hvis reirene er tilgjengelige.

Høsten 2007 startet gravearbeidene med å lage markerte øyer i den østre delen av Laguna. Georg Bangjord laget en skisse som en entreprenøren brukte som grunnlag for gravearbeidene. Gravearbeidene startet for sent da isen var tykk og tela allerede hadde begynt å sette seg. Gravearbeidene ble utsatt og ferdigstilt høsten 2018.

I 2016 ga LL tillatelse til å ta vann fra Flyplassbekken og lede inn i Laguna. Svalbards miljøvernfond ga støtte til tiltaket, og gravearbeider startet sent på høsten. Plastrør ble lagt for å lede vannet.

Under gravearbeidet med å legge plastrør for å lede vann fra Flyplassbekken inn i Laguna, ble det svært overraskende funnet masse jernskrap under gravearbeidene. Et bilvrak medførte at traséen for plastrørene måtte justeres. Ti gamle oljefat ble levert til avfallsanlegget.

Etter at det ble montert ventiler på plastrørene som fører vann inn i Laguna forsommeren 2017, er det mulig å regulere hvor mye vann som renner inn.

Uvanlig mye regn høsten 2016 fylte Laguna helt opp i løpet av november. Dette var bra for de som ville gå på skøyter, men ikke så bra når våren kom og smeltevannet rant inn i Laguna. Da holdt øyene på å bli oversvømt, og det var nødvendig å sette inn ventiler i plastrørene for å regulere innstrømmingen av vann fra Flylassbekken slik at ikke reir på øyene ble satt under vann.

Ved Laguna har LoFF satt opp tre forskjellige plakater. Den store plakaten på bildet står ved parkeringsplassen i den østlige delen av Laguna og på veggen av velferdshuset på Longyearbyen Camping. Plakaten forteller historien til Laguna, om fuglelivet og hvordan man bør oppføre seg i hekketida for fuglene. Flere benker lik den på bildet er utplassert rundt Laguna.

Den andre plakaten som er i A-3 format forteller også om fuglelivet i Laguna og hvordan man bør oppføre seg. Denne står langs veien litt vest for velferdsbygget. Plakatene står ute hele året og har en levetid på ca. 10 år før de må fornyes.

Rødnebbterner hekker! Arctic Terns are breeding!

Rednebbterne
Rødnebbterne er en vanlig hekket fugl på Svalbard. Den er svært aggressiv ved reiret, og går umiddelbart til angrep på alle som kommer i nærheten. Som oftest flyr terna skrikende i luften over «inntrengere», men den kan også gi deg et kakk i hodet som du ikke glemmer så lett!

- Dette kan du unngå ved å holde en hånd høyt og vilte rolig med den.
- Ikke stopp opp for å ta bilder, men gå rolig videre og vær oppmerksom på egg og unger på bakken. Hvis du blir stående i området, risikerer eggene/ungene å bli kalde, noe som kan være fatalt.
- Ikke slå etter fuglene med en pinne eller lignende! Det er straffbart å skade eller drepe fuglen.

Rødnebbterne er en av byens mest populære innbyggere som har like stor rett til å være her som oss andre.

Arctic Terns
Arctic Terns are common breeding birds on Svalbard. While nesting, they are very aggressive and will attack anyone who comes near. Typically, the terns fly skrikende in the air over the intruders, and can also deliver a blow to the head which will not soon be forgotten!

- You can avoid this by holding up your hand and circle around with it.
- Don't stop to take pictures, but proceed carefully and watch out for eggs and chicks on the ground. Staying in the area puts the occupants at risk of getting cold, which may be fatal.
- Do not use the stick to strike with! Injuring or killing the bird is a punishable offence.

The Arctic Tern is one of the town's rightful inhabitants with just as much right to be here as anyone.

Rednebbterne
Rødnebbterne er en vanlig hekket fugl på Svalbard. Den er svært aggressiv ved reiret, og går umiddelbart til angrep på alle som kommer i nærheten. Som oftest flyr terna skrikende i luften over «inntrengere», men den kan også gi deg et kakk i hodet som du ikke glemmer så lett!

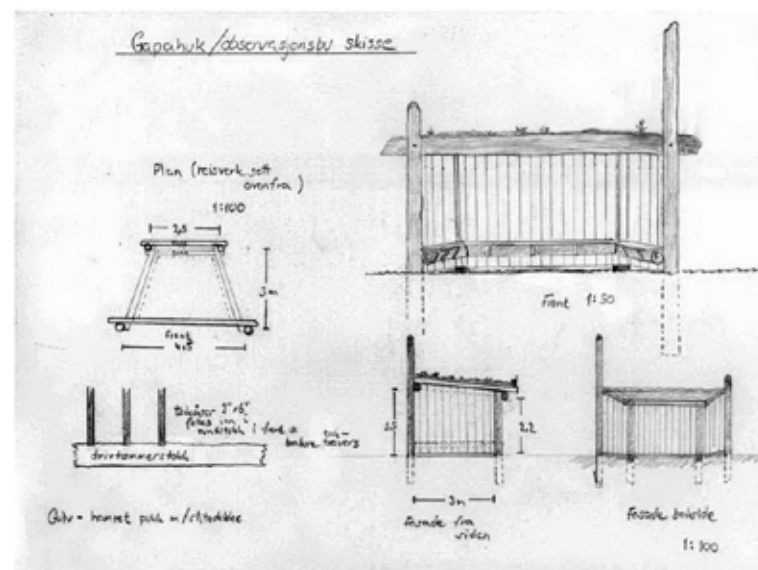
Arctic Tern
Arctic Terns are common breeding birds on Svalbard. While nesting, they are very aggressive and will attack anyone who comes near. Typically, the terns fly skrikende in the air over the intruders, and can also deliver a blow to the head which will not soon be forgotten!

Den tredje plakaten omhandler rødnebbterna og hvordan man skal oppføre seg for ikke å bli hakket i hodet. Hold hånda over hodet. Da er det hånda som blir angrepet da ternene alltid går etter det høyeste punktet.

Bålplassen vest i Laguna er populær både blant fastboende og gjestene på Longyearbyen Camping. Flere små bålplasser er laget i området.

Skissen er et eksempel på hvordan et enkelt vindskjul kan lages i drivtømmer og grov plank. Skisse: Georg Bangjord

Høsten 2016 var veien langs Laguna så dårlig at bilene begynte å kjøre inn på selve sletta ved Longyearbyen Camping. Veien ble bred nok til at fem biler kunne kjøre i bredden. En vennlig sjel la ut steiner som en sperre våren 2017 slik at veien igjen fikk normal veibredde.

Sommeren 2017 ble det tatt et initiativ for å oppgradere veien. SNSK, LNS, Visit Svalbard, LL, Aktiv i friluft og Maler Andersen putter penger i en oppgradering av Bjørndalsveien til «Byens grillplass». De satte opp et skilt hvor en ber sjåførene kjøre i 40 km/t slik at veien kan holde toppdekket lenge. En varig løsning for veivedlikehold av Bjørndalsveien må på plass.

LoFF rydder søppel regelmessig rundt Laguna. Mye av avfallet er nå levert avfallsanlegget.

Laguna har blitt en god fugleattraksjon så lenge det er åpent vann. I hekketida (1. juni til 15. august) bør det ikke være ferdsel på sjøsiden av Laguna. Dette vil forstyrre de hekkende fuglene. Isbadende gjester fra Longyearbyen Camping skal selvsagt ha tilgang på østsiden av Laguna ut til sjøen for å dyppe seg i havet og motta sitt diplom som isbadere.

Tidlig i september, når frosten setter inn, samles hvitkinngjessene for natta i Laguna – et riktig vakkert skue. Ta deg en tur til Laguna i solnedgangen og opplev denne avslutningen på trekkfuglenes opphold på Svalbard for dette året.

Fugler langs kyststien

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOKONOMI

I Longyearbyområdet er et trettitalls arter fugl vanlige. I denne rapporten har vi valgt ut syv karakterarter for området som gis ekstra oppmerksomhet. Disse artene er alkekongen (den minste av alkefuglene som hekker i kolonier i Longyeardalen og Bjørndalen), fjæreplytten (den vanligste vadefuglen som du finner over alt), rødnebbterna (arten som flyr lengst av alle trekkfugler og hakker deg i hodet

dersom du kommer egg og unger for nær), svalbardrypa (den eneste fuglen som er på fastlandsdelen av Svalbard hele året), ærfuglen (den mest tallrike andefuglen hekker i den store kolonien mellom hundegårdene), polarmåka (fungerer som den lokale rovfuglen og «gribb» som spiser det meste), og snøspurven (Svalbards eneste vanlige småfugl som varsler at nå er våren her med sin vakre sang).

Tyvo er en art som du kan møte langs kyststien. Nord for flyplassen er det alltid hekkende par.

Alkekonge

Alkekongen (*Alle alle*) er den mest tallrike sjøfuglarten på Svalbard. Arten hekker over det alle meste av øygruppa, men de største koloniene finnes rundt de store fjordene på vestsiden av Spitsbergen. Alkekongen er en trekkfugl som ankommer Svalbard i april, og de siste forlater øygruppa i løpet av august/sepember. Om vinteren sprer alkekongene seg over store havområder, noen overvintrer også rundt Svalbard.

Alkekongen er den minste av alkefuglene. I sommerdrakt er hode, hals og overside svart, mens undersiden er hvit. Beina og nebbet har en mørk farge. Inntrykket er en tettbygde og kompakt fugl.

Alkekongene hekker oftest i store kolonier nær kysten. Over koloniene ses ofte store flokker som flyr i store sirkler. Reiret legges skjult i sprekker eller oftest under steiner i store steinurer. Som de fleste andre alkefuglene legger alkekongen bare ett egg. Egget ruges av begge kjønnen, og unger forlater hekkeplassen sammen med hannen som holder seg sammen med ungen ytterligere fire uker før den blir selvstendig.

Dietten består for det meste av små krepsdyr som de finner ved å dykke i fjordene eller ute i åpent hav. Alkekongene oppbevarer maten i en strupepose som er godt synlig når de sitter på steinene i hekkeura.

Forekomst langs kyststien

Langs kyststien hekker alkekongene kun i områder øst for veien ved Bjørndalen. Her finnes store steinurer som brukes som hekkeplass. Hvor mange som ses i området kan variere mye fra dag til dag. Det er ikke uvanlig at det kan sitte mange på steinene i ura og at mange flyr i store flokker som sirkler over ura. Man bør ikke gå i steinura der alkekongene hekker da dette kan medføre at reir kan bli ødelagt.

De områdene hvor alkekongene hekker har mindre bevoksning på steinene enn områdene utenfor. Årsaken er at trafikken av alkekongene medfører at det som vokser på steinene blir slitt av, og hekkeområdene fremstår som «gråere» enn områdene rundt.

Alkekonge er en tallrik hekkeart i Bjørndalen. Det er store kolonier i steinurer på østsiden av veien. Ofte sitter alkekongene på steiner i nærheten av hekkeplassene. I tillegg flyr mange flokkvis i store sirkler over ura.

Foto: Vidar Bakken

Alkekonge sitter ofte på steiner i nærheten av hekkeplassen. I ungeperioden kommer de inn med krepsdyr til ungene som de lagrer i strupeposen. På bildet ses to alkekonger med fulle strupeposer. Den nærmeste er også ringmerket.

Alkekongen er en sosial art som liker å gjøre ting sammen. Over hekkeura flyr de ofte flokkvis i store sirkler samtidig som de har en høy og «skrattende» lyd. Når de passerer nært høres også «bruset» fra vingene.

Foto: Vidar Bakken

Alkekongene hekker i store steinurer som oftest ligger relativt nært sjøen. Selve hekkeområdene kan ofte gjenkjennes ved at steinene er mindre vegetert enn områdene rundt. Årsaken er at alkekongene sliter ned vegetasjonen på steinene, og inntrykket blir områder som er «gråere» enn omgivelsene. Bildet er fra Bjørndalen.

Foto: Vidar Bakken

Alkekongene legger reiret skjult inne i en sprekk eller under steiner. Det er få reir som kan ses utenfra som dette. Ungen har en mørk farge, og er ikke så lett å få øye på. Fjellreven tar mange unger i løpet av sesongen i reir som er tilgjengelige.

Foto: Vidar Bakken

Det er ikke ofte man får sett reirunger av alkekonger. Denne ungen inngikk som en del av et forskningsprosjekt i Bjørndalen, og ble tatt ut for ringmerking og veiing.

Fjæreplytt

Fjæreplytten (*Calidris maritima*) er den desidert vanligste vadefuglen på Svalbard. Arten hekker over det alle meste av øygruppa. Fjæreplytten er en trekkfugl som ankommer Svalbard i mai, og de siste forlater øygruppa i løpet av oktober. Navnet fjæreplytt har sin opprinnelse i lyden, «plytt, plytt», som ofte høres i korte serier.

Av utseende er fjæreplytten en relativt liten, lubben og kortbeint vader med nedoverbøyd nebb. I sommerdrakten er inntrykket en gråaktig fjærdrakt med rustbrune bremmer på oversiden. Mørkt nebb og gulgrå bein. Kjønnene er like.

Fjæreplytten hekker spredt inne på tundraen, både nær kysten og i høyereliggende områder. De fire eggene som legges i løpet av juni ruges av både hannen og hunnen, men hunnen forlater reirområdet like etter at eggene er klekt. Hannen tar eneansvar

for videre pass av ungene som selv finner maten. Dietten består både av marine dyr og insekter på tundraen.

Etter hekkeperioden samler fjæreplyttene seg i store flokker langs kystene av Svalbard. Et av de viktigste rasteområdene er mudderflatene i Adventdeltæta.

Forekomst langs kyststien

Fjæreplytten kan observeres mange plasser langs kyststien, og arten hekker også langs store deler av strekningen mellom Hundegården og Bjørndalen. Som nevnt er det også store høstforekomster i Adventdeltæta. I løpet av høstmånedene kan flere hundre fjæreplytter samles her ved fjære sjø.

I Adventdeltaet har det vært utført et fargemerkingprosjekt på fjæreplytt i regi av Longyearbyen Feltbiologiske Forening (LoFF). I perioden 2010 - 2017 har 5219 fjæreplytter blitt fanget og påsatt nummererte plastflagg i tillegg til metallring. Mange av disse fuglene er observert i vinterområdene og på Svalbard. Se figur.

Fjæreplytten er en karakterart for Svalbard, og finnes over hele øygruppa. Det er en relativt liten og lubben vader, og lyden er et typisk «plytt» (derav navnet) som gjentas i serier.

Arten er vanlig å se langs store deler av Kyststien, både som hekkefugl inne på tundraen og som rastende langs kysten, spesielt tallrik om høsten i Adventdeltaet.

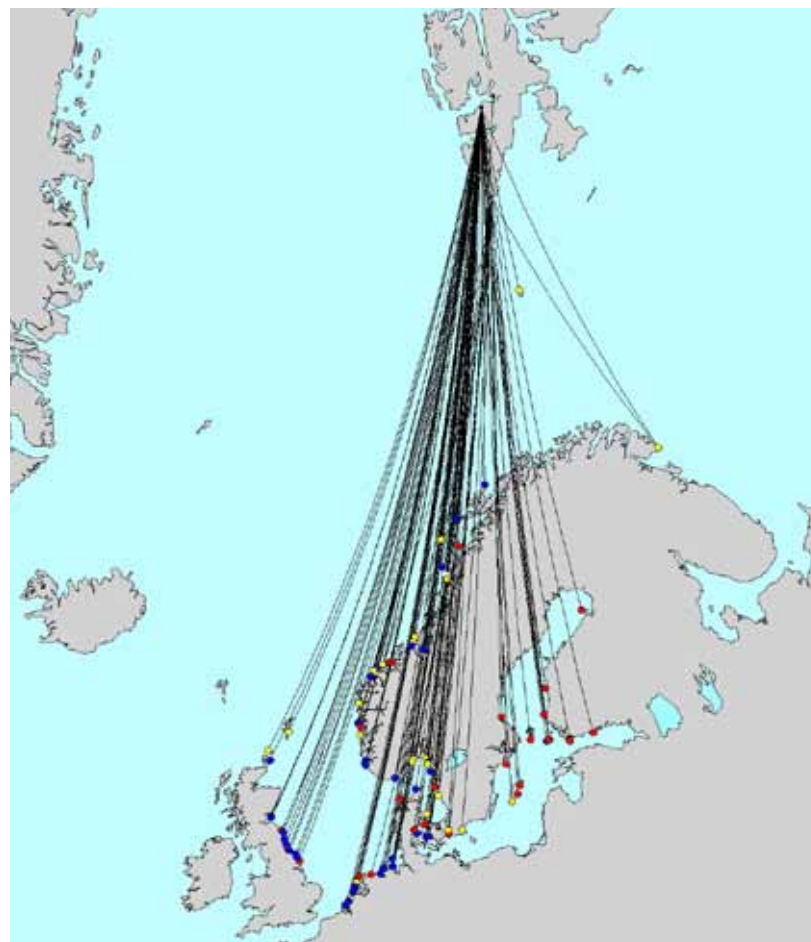
I perioden 2010-2017 ble 5219 fjæreplytter fargemerket i Adventdeltaet.

Fuglene ble påsatt plastflagg på beinet (se over) med unike koder.

Mange har blitt kontrollert både i vinterområdene og på Svalbard.

Som det fremgår av kartet sprer fjæreplyttene seg over store områder utenom hekkeperioden.

Viktige overvintringsområder er rundt kystene av Nordsjøen. Kontroller om høsten har rød farge, blå er vinter og gul er vårkontroller.

En fargemerket hann med tre store årsunger i Adventdalen. Mange av de som fargemerkes i deltaet om høsten er hekkefugler fra nærområdet, og de returnerer tilbake til det samme området for å hekke senere år.

Forekomst langs kyststien

Det hekker mange rødnebbternepar langs kyststien. De største konsentrasjonene er mellom hundegården og byen, ved utløpet av Longyearelva, Laguna og veien videre mot Vestpynten. I tillegg kan det også være noen spredte par. Som nevnt er rødnebbternene ved reiret svært aggressive og angriper inntrengere uten hemninger.

Rødnebbterna er vanlig hekkeart flere plasser langs kyststien, både til glede og frustrasjon! Arten er en vakker, livlig og lite sky art som gjør mye av seg. Ulempen er at de også angriper uten hemninger alt som nærmer seg reirområdet!

Det er ikke vanskelig å oppnå nærkontakt med rødnebbterne i reirområdet. De angriper alle inntrengere i samlet flokk, og går så langt som å hakke folk i hodet. Det hjelper lite å løpe da de flyr langt raskere enn vi klarer å løpe. Det beste er å holde opp armen og veive forsiktig så å gå rolig ut fra reirområdet. Denne fuglen sneier like forbi fotografen.

Rødnebbterna henter all sin næring i havet. Ofte flyr den rundt og plukker opp mat helt i overflaten. Den kan også stupdykke og hente byttedyr noe dypere. På Svalbard er polartorsk en viktig byttedyrart (bildet).

Rødnebbterna legger to egg, og ofte vokser begge ungene opp. På Svalbard kan både polarmåke og fjellrev ta egg og unger.

Rødnebbterner hekker! Arctic Terns are breeding!

 Rødnebbterna er en vanlig hekket fugl på Svalbard. Den er svært aggressiv ved reiret, og går umiddelbart til angrep på alle som kommer i nærheten. Som oftest flyr terna skrikende i luften over «inntrengeren», men den kan også gi deg et kakk i hodet som du ikke glemmer så lett!

- Dette kan du unngå ved å holde en hånd høyt og vifte rolig med den.
- Ikke stopp opp f.eks. for å ta bilder, men gå rolig videre og vær oppmerksom på egg og unger på bakken. Hvis du blir stående i området, risikerer eggene/ungene å bli kalde, noe som kan være fatalt.
- Ikke slå etter fuglene med en pinne eller lignende! Det er straffbart å skade eller drepe fuglen.
- Rødnebbterna er en av byens rettmessige innbyggere som har like stor rett til å være her som oss andre.

 Arctic Terns are common breeding birds on Svalbard. While nesting, they are very aggressive and will attack anyone who comes near. Typically, the terns fly shrieking in the air over the intruder, and can also deliver a blow to the head which will not soon be forgotten!

- You can avoid this by holding up your hand and circle around with it.
- Don't stop to take pictures, but proceed carefully and watch out for eggs and chicks on the ground. Staying in the area puts the eggs/chicks at risk of getting cold, which may be fatal.
- Do not use the stick to strike with! Injuring or killing the bird is a punishable offence.
- The Arctic Tern is one of the town's rightful inhabitants with just as much right to be here as anyone.

Rødnebbterne

Sterna paradisaea

Rødnebbterna er en vanlig hekket fugl på Svalbard, selv i de mest ekstreme nordlige og østlige områdene av øygruppen. Arten hekker enkeltvis eller i kolonier med opptil flere hundre par. Den legger vanligvis to egg. Selv om den forsvares seg effektivt, kan fjellrev, polarmåke, stor- og typps is mange egg og unger.

Rødnebbterna ankommer Svalbard i slutten av mai eller begynnelsen av juni, og trekker sørover igjen fra slutten av august. Den drar da helt til Antarktis for å fibringe vinteren i pakkisbeltet! Dette gjør rødnebbterna til en ubestridt mester i langdistansetrek.

Arctic Tern

Sterna paradisaea

The Arctic Tern is a common nesting bird on Svalbard, even in the extreme northern and easternmost parts of the Svalbard archipelago. It nests in pairs or colonies and usually lays two eggs. Although the Arctic Tern exhibits an effective defence, its eggs and young are taken by the Arctic Fox, the Glaucous Gull, the Great Skua and the Arctic Skua.

The Arctic Tern arrives in Svalbard at the end of May or beginning of June, and migrates south again from the end of August. It flies all the way to the Antarctic to spend the winter in the pack ice belt! This makes the Arctic Tern the undisputed winner in the long-distance migration category.

Ved de største koloniene er det satt opp informasjonsplakater som beskriver hvordan man bør oppføre seg i nærheten av koloniene.

Rødnebbternene utnytter alle forhøyninger i terrenget for å skaffe seg gode utsiktspunkter. Selv en snøscooter i opplag kan utnyttes!

Svalbardrype

Svalbardrypa (*Lagopus muta hyperborea*) hekker på store deler av Svalbard, men er ikke konstatert hekkende på Kvitøya, Kong Karls Land, Hopen eller Bjørnøya. Dette er alle øyer som ligger relativt langt fra hovedøyene på Svalbard (Spitsbergen, Nordaustlandet, Barentsøya og Edgeøya).

Svalbardrypa er den eneste av fugleartene som henter all næring på land og som oppholder seg på øygruppa hele året. Arten skifter leveområder mellom hekkeperioden og andre deler året, men trekk og vandringer er dårlig kjent. Steggene ankommer hekkeområdet i løpet av mars, hønene i løpet av april. Svalbardrypa er godt kamuflert og er ofte vanskelig å få øye på. Ofte hører man først lyden («aarr-aa-ka-ka») fra steggen hvis de er i nærheten.

Begge kjønnene har hvit vinterdrakt, men hannen (steggen) har i tillegg en svart strek som går fra nebbroten og bakover til øyet. I hekkeperioden skifter begge kjønn til en rødbrun fjærdrakt, men steggene skifter ikke fjærdrakt før i juli. Steggen utvikler også en rød og kjøttfull kam over øyet. Også hønene utvikler en kam, men denne er ikke så synlig som på steggen.

Reiret legges i en fordypning på tørr mark og føres med plantedeler. Kullstørrelsen er fra ni til 11 egg og ruges av hunnen. Ungene forlater reiret 1-2 dager etter klekking sammen med hunnen. Ungene er flygedyktige etter 10-12 dager, men holder seg sammen med hunnen i 10-12 uker.

Forekomst langs kyststien

Svalbardrypa kan påtreffes langs hele kyststien hele året, men er mest vanlig i området sør for flyplassen. Selv inne i Longyearbyen kan svalbardrype påtreffes. Reiret kan legges både nær sjøen og høyere opp i terrenget. Langs Bjørndalsveien (på begge sider av veien) er det gode hekkeområder, men ikke i områdene videre østover langs kyststien.

Når marka er snødekt ser man ofte spor etter svalbardrypa, selv om det ikke er ofte man får øye på den.

Om vinteren ser man ofte spor etter rypa i form av fotspor eller merker etter vingene når de lander og letter. Ofte blir man overrasket over mengden spor i terrenget uten at man har fått øye på fuglen.

Svalbardrypa er den eneste av fugleartene på Svalbard som henter all næring på land og som oppholder seg på øygruppa hele året. Om vinteren er de avhengig av barmark for å finne mat. Ofte følger de reinen som sparker vekk snøen for å komme ned til vegetasjonen.

Om vinteren har både steggen og høna hvit fjærdrakt. Steggen har i tillegg en svart strek fra nebbrota og som strekker seg forbi øyet. I hekketida utvikler også steggen en rød og kjøttrod kam over øyet (bildet). I juli får også steggene en brunrod fjærdrakt som hønene allerede har hatt en periode,

Om vinteren kan man påtreffje store rypeflokker.

Svalbardrypa elsker å ta «sandbad». Bildet viser en stegg på ettersommeren som i ferd med å skifte til en brunrød fjærdrakt.

Reiret legges på tørr mark og føres med plantedeler. Kullet består av ni til 11 egg som ruges av høna. Ungene blir ved reiret 1-2 dager før høna tar de med seg. Høna holder seg sammen med ungene i 10 uker.

Om sommeren får høna en rødbrun fjærdrakt. Fargen gjør at fuglen går i ett med terrenget og er vanskelig å få øye på.

Ærfugl

Ærfuglen (*Somateria mollissima*) er den vanligste andefuglen på Svalbard. Arten hekker over det alle meste av øygruppa, men er mest tallrik langs vestkysten av Spitsbergen. En stor andel hekker på øyer utenfor kysten hvor ikke reven kommer til i hekkeperioden.

Ærfuglen er primært en trekkfugl som ankommer Svalbard i mai. Etter ankomst ligger de langs kysten og venter på at hekkeområdene skal bli snø- og isfrie. Hekkeperioden starter vesentlig senere på østsiden av Svalbard på grunn av at snøen og isen smelter senere. Om høsten samler ærfuglene seg i flokker før de trekker sørover. Viktige overvintringsområder er langs Norskekysten, men også på Island kan fugler fra Svalbard overvintre. Noen få ærfugler kan også overvintre langs den sørvestre kysten av Spitsbergen.

Kjønnene har svært ulikt useende. I praktdrakt har hannen lys isse, mørkt hode og grønne striper i nakken. Halsen, brystet og ryggen er mørk, brystet har et anstrøk av rosa. Hunnen er brunspraglete med hvite tegninger på vingene.

Ærfuglen legger reiret i flate områder. Selve reiret er en fordypning i bakken som føres med planterester og dun fra hunnen. Hannen forlater hekkeplassen etter at eggene er lagt. Kullet består av fire til seks egg som ruges i ca. 25 døgn. Ungene forlater reiret sammen med hunnen like etter klekking. Unger og hunner samles i grupper i grunne og beskyttede farvann langs kysten. Hannene samles i egne flokker som ofte ligger andre plasser enn hunnene og ungene. Dietten består av ulike bunnlevende dyr der muslinger er viktig del.

Forekomst langs kyststien

Ærfuglen kan påtreffes langs hele kyststien. Det desidert viktigste hekkeområdet er rundt og mellom hundegårdene der de dels er beskyttet mot fjellrev og polarmåke som er de viktigste predatorerne. Ellers kan ærfuglene hekke spredt langs det meste av kyststien. Hanner og hunner ligger langs hele kystlinja av kyststien i sommerperioden. Spesielt mange er det etter klekkinga da unger og hunner sprer seg langs kysten. En stor andel blir liggende i området rundt Adventdeltaet.

Ved Hundegården hekker et stort antall med ærfugler. Området er delvis beskyttet mot polarmåke og fjellrev som er de to viktigste predatorerne. Likevel er både polarmåkene og fjellrevene inne i kolonien og tar både egg og unger. Ærfuglkolonien har blitt en av de største turistattraksjonene i Longyearbyen.

Ærfughannene er flotte i sommerdrakt. De holder seg ved koloniene inntil hunnene har lagt eggene. Deretter trekker de vekk og samler seg i flokker. En periode mens de myter vingefjærene mister de også flyveevnen.

I forkant av rugeperioden er det mye kurtise på sjøen like nedenfor koloniene. Pardannelsen skjer om høsten eller vinteren. Paret kan holde sammen i flere år.

Hunnen forlater reiret sammen med ungene så snart eggene er klekt. De trekker ned til sjøen hvor de samler seg sammen med andre hunner og unger. Ofte kan det også ligge hunner som ikke har kull sammen med kullene. Disse fungerer som «tanter» til ungene. I denne perioden er ungene også utsatt for å bli tatt av polarmåker, og jo flere voksne som ligger rundt ungene, jo bedre beskyttelse får de.

I tillegg til ærfuglen (hann og hunn nærmest) er det også to andre andefuglarter som kan sees i Adventfjorden. Praktærfuglen (hann bakerst) er en vanlig art som også hekker fåtallig i Adventdalen. Høstbestanden på Svalbard er esitimert til mellom 2500 og 5000 individer. De kan ligge sammen med ærfuglene i flokker. Praktærfuglen er ikke en typisk kolonihækker som ærfuglen, men hekker enkeltvis ved ferskvannsdammer inne på tundraen. Praktærfuglhannen har en enda flottere praktdrakt enn ærfuglhannen, og kjennetegnes med en stor gulrød panneknute («knøl»). En annen art som forekommer årlig i Adventfjorden om våren er stellerand (to individer mellom ærfuglene og praktærfuglen). Dette er en art som hekker i Alaska og i Russland. Det er så langt ikke påvist hekkende på Svalbard. Arten overvintrer også langs kysten av Øst-Finnmark.

Polarmåke

Polarmåka (*Larus hyperboreus*) hekker over hele Svalbard, og er den desidert mest tallrike av de store måkeartene. De fleste polarmåkene trekker vekk fra Svalbard i vinterperioden. Overvintringen skjer for det meste pelagisk og de sprer seg utover store deler av Nord-Atlanterhavet, også i Barentshavet. Om høsten forlater de Svalbard i løpet av oktober/november og de første ankommer allerede ultimo mars. Lyden er et tostavet kraftig «gakk gakk».

Polarmåka er en av stormåkene på størrelse med svartbak. Kjønnen er like av utseende. Ryggen og vingeoversiden er blågrå, og hode, hals og underside hvite. Vingespissene er hvite. Nebbet er gult med en rød flekk på undernebbet. Beina er kjøttfarget

Ofte hekker polarmåkene i kolonier (opptil noen titalls par), og reiret kan legges på flatmark eller på en fjellhylle i en bratt fjellvegg. De kan hekke på øyer eller inne på fastlandet. Polarmåkene hekker ofte i nærheten av sjøfuglkolonier. Kullstørrelsen består oftest av tre egg som ruges i 27-28 døgn. Eggene ruges av begge kjønn. Ungene er flygedyktige etter seks til sju uker.

Polarmåken er den ene av de to fugleartene (den andre er storjo) som er viktige predatorer på Svalbard. Dietten er ellers allsidig fra søppel, krepsdyr, fisk og fugler (egg, unger og voksne). En voksen polarmåke er i stand til å fange en alkekonge i luften som svelges hel!

Forekomst langs kyststien

Polarmåker kan observeres langs hele kyststien. De kan sitte samlet i flokker eller fly enkeltvis langs kysten. Særlig i Adventdeltaet kan det sitte store flokker.

Det er få hekkende par nært kyststien. De er vanlig hekkende oppe i de høyeste delene av Platåberget og fåtallig i de høyeste områdene videre sørover mot Bjørndalen.

Polarmåka er en av stormåkene. Kjønnene er like av utseende. I Longyearbyen er også mange ringmerket med metall- og fargering (måke i front).

Årsungene (fugl til høyre) har en mørk fjærdrakt og svart nebbspiss. Størrelsen er som en voksen.

Polarmåka er alteter, og kan spise store mengder med mat. På bildet spiser den selspekk som ligger i fjæra.

Fra å være helt mørk i fjærdrakta i det første leveåret, blir de gradvis lysere. På bildet sitter det to som er i sitt andre leveår. De får ikke voksendrakt og starter å hekke før de er fem år gamle.

Polarmåkene er en sosial art som ofte sitter sammen i flokker. På bildet er det voksne fugler i vinterdrakt. De har brune flekker på hals og hode.

Voksen polarmåke i vinterdrakt

Polarmåka kan sitte tett sammen i ro i lange perioder, men hvis det er mat i nærheten blir det med en gang konkurranse hvor de mest dominerende forsyner seg først.

Forekomst langs kyststien

Snøspurven kan påtreffes langs hele kyststien. I nærheten av byen eller hytter er ofte hekkeplassene i bygninger eller i andre menneskeskapte gjenstander (snøscootere, utrangerte biler etc.) Snøspurven er en av de mest trivelige artene å møte langs kyststien. Snøspurven har også en vakker sang og er lite sky.

Om våren har ofte ikke hannene rukket å skifte til sommerdrakt før de ankommer Svalbard. Fuglen på bildet har fortsatt rester av vinterdrakten.

Hannen har hvitt hode, bryst og underside, mens ryggen er svart.

Ofte sitter hannene og synger på høye punkter i terrenger. På Svalbard nær bebyggelse er dette oftest toppen av menneskeskapte installasjoner.

Kullstørrelsen er normalt fem til seks egg. I dette reiret er det hele åtte egg, og det er mulig at flere hunner har lagt egg i reiret.

Snøspurven tar gjerne i bruk spesiellagde fuglekasser. Det har også vært et prosjekt med å sette ut kunstige reirplasser på taubanebukkene.

Ungene mates enda 10-12 dager etter at de har forlatt reiret. Både hunnen og hannen (bildet) mater ungene.

Pattedyr langs kyststien

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Svalbard har bare to arter landpattedyr, fjellrev og svalbardrein. Begge artene er lite sky for mennesker, og lar seg ofte studere på nært hold. I havet er det langt flere arter. Hvithval og storkobbe er de artene man ser relativt ofte. Disse fire artene beskrives

i denne rapporten. I tillegg ses iblant hodet av en liten sel i fjorden, ringselen, større hvaler som grønlandshval og finnhval er også sett inne i Adventfjorden. Med kikkert og teleskop er det mulig å se blåhval og finnhval blåse lenger ute på fjorden.

I Longyearbyen og langs store deler av kyststien kan man påtreffre reinsdyr hele året. De er lite sky og kan gjerne spasere langs veiene og mellom husene. Det er viktig å ikke stresser dem, spesielt i vinterhalvåret, da de er avhengig av den næringen de kan finne for å overleve i arktis.

Forekomst langs kyststien

Fjellreven kan påtreffes langs hele kyststien gjennom hele året. Fjellrevene inne i byen lever mye av rester etter menneskelig aktivitet, men tar også mye egg og unger av ærfugl, rødnebbterne og alkekonge i hekkeperioden. Det er også flere hi langs kyststien. I områder nær det store alkekongekoloniene i Bjørndalen er det stor sannsynlighet for å påtreffe fjellreven. Fjellreven patruljerer også regelmessig grillplassene langs kyststien. Unngå generelt nærkontakt med rever. På Svalbard kan fjellrev være bærer og smittet av rabies, og smittende individer viser ofte avvikende atferd.

Om vinteren er den hvite fargevarianten helt hvit og noe svart på halen.

På Svalbard finnes to fargevarianter av fjellrev, henholdsvis hvit og blå. Den hvite (bildet) er helt hvit om vinteren og om sommeren er den gulhvitt på bukflanker og gråbrun på ryggen. Individet på bildet er i ferd med å miste vinterdrakten.

Fjellreven er nesten alltid på farten. De kan tilbakelegge lange strekninger i løpet av et døgn. I yngleperioden er de også territorielle.

Vinteren kan være en hard tid for fjellreven. Mattilgangen er ofte dårligere enn i sommerperioden. Viktige matkilder er hamstret mat og åtsler etter sel og reinsdyr. Nær bosettinger er rester etter menneskelig aktivitet viktig.

Om sommeren er sjøfugl, ærfugl og gjess viktig mat for fjellreven. Oftest tar den egg og unger, men iblant kan fjellreven også ta voksne fugler.

Fjellrevparet holder sammen hele livet. Også i vinterperioden holder de sammen som par.

Foto: Vidar Bakken

Fjellreven legger hiet i steinurer eller i jordbakker. Kullstørrelsen er 2-10 valper. De kommer ut av hiet for første gang tre til fire uker etter at de er født. Dette er en av de første turene ut av hiet for denne krabaten.

Reinsdyr

Svalbardreinen (*Rangifer tarandus platyrhynchus*) finnes over store deler av øygruppa som ikke er dekt av isbreer, men hovedutbredelsen er på Nordenskiöld Land (områdene mellom Isfjorden og Bellsund/Van Mijenfjorden), Barentsøya og Edgeøya. Underarten *platyrhynchus* finnes kun utbredt på Svalbard. Bukkene er større enn simlene og har større gevir. Svalbardreinen er kjennetegnet av relativt korte bein og et rundt hode. Med tykk pels er svalbardreinen godt tilpasset et liv på Svalbard. Med unntak av brunstperioden om høsten, opptrer oftest svalbardreinen i små grupper opp til fem dyr.

Svalbardreinenens diett er allsidig, og dyrene utnytter omtrent alle typer planter som vokser på Svalbard. Et stort innslag av grus og stein i maten gjør at tennene

slites raskt. En vanlig dødsårsak er at dyrene sulter i hjel på grunn av nedslitte tenner, og forventet levetid er ca. 10 år.

Kalvene fødes i begynnelsen av juni og dier mora i omtrent tre måneder. I løpet av sommeren kan kalven legge på seg hele 7-8 kg hver måned. Vinterforholdene er viktige for overlevelsen og reproduksjonen. Mye is på tundraen kan medføre at reinene ikke kommer til plantene, og under slike forhold kan vinterdødeligheten være høy. Også andelen av simlene som kalver om våren avhenger mye av vinterforholdene.

På Nordenskiöld Land er det hvert år en kvotebasert jakt. Totalbestanden på Svalbard er ukjent.

Forekomst langs kyststien

Svalbardreinen kan påtreffes langs hele kyststien i områder med tilstrekkelig vegetasjon. Ofte ser man dyr som går mellom husene i Longyerbyen. Det sikreste området for å se reinsdyr er i områdene sør for flyplassen og videre mot Bjørndalen. Her kan være flere titalls dyr i hele sommerhalvåret. Svalbardreinen er lite sky, men trekker seg unna hvis man kommer for nær. Det er viktig å ikke stresse dyrene da de trenger mye tid for å finne nok næring for å overleve vinteren på Svalbard.

Vinteren kan være hard for svalbardreinen. Spesielt is som dekker tundraen i lengre perioder kan ha stor påvirkning på overlevelsen.

I løpet av vinteren kan det være mange reinsdyr som dør på grunn av at fettreservene brukes opp. Kadavrene blir liggende og utgjør en viktig matressurs for både polarmåke (bildet) og fjellrev.

Reinsdyrene bruker mye på tid på å hvile. Mye dreier seg om å bruke minst mulig energi. Ofte finner man svalbardryper i de samme områdene som svalbardreinen.

Svalbardreinen er lite sky. Det er likvel viktig å ikke gå for nære da de trenger den hvile og beitetid som er nødvendig for å overleve vinteren på Svalbard. Ofte kan det stå reinsdyr på veien inn til Bjørndalen (bildet).

Svalbardreinen finner maten i et karrig landskap. Om vinteren må dyrene ofte grave for å komme til plantene.

På Svalbard ligger det dessverre mye søppel og avfall i terrenget. Iblant kan dette bli skjebnesvangert for reinsdyrene. Tau og vire kan bli hengende fast i geviret slik at dyret blir forhindret for å kunne beite normalt eller at det blir sittende helt fast.

Svalbardreinen opptrer sjelden i store flokker. Enten går de alene eller i grupper som består av to til fem dyr. Simler med kalver kan også ofte gå sammen (bildet).

Forekomst langs kyststien

Storkobba kan påtreffes i sjøen eller liggende på is langs kyststien gjennom hele året. De er ofte vanskelig å få øye på hvis de er i sjøen, men storkobber som ligger på isflak kan oppdages på lange avstander. Iblant kan de også legge seg opp på flytebrygger. Når de ligger oppe er de lite sky da de helst vil unngå å bli våte i pelsen før de selv velger å gjøre det. Når det ligger storkobber langs kyststien er det mange som tar turen for å ta dyrene i nærmere øyesyn.

De siste årene har det vært mindre drivis langs kyststien, og dermed er det vanskeligere å få øye på storkobbene. Det er planer om å lage kunstige isflak som de kan legge seg opp på.

Det er typisk å se storkobba ligge på denne måten på et isflak. Med båt kan man komme temmelig nær før den velger å gå i sjøen.

Når det ligger storkobber oppe i Småbåthavna er det mange som tar turen for å ta dyrene i nærmere øyesyn.

Storkobbene kan ligge på isflak i lange perioder. Når de har blitt helt tørre vil de nødig gå tilbake i sjøen før de selv tar dette valget.

På engelsk heter storkobba «Bearded seal» som betyr skjeggseal på norsk. Det er ikke vanskelig å forstå bakgrunnen for dette navnet. Disse værharene er svært følsomme og benyttes for å finne byttedyr i mudderet på havbunnen.

Langs kyststien kan storkobbene legge seg opp på isflak eller på isen som legger seg langs stranda i løpet av vinteren. Det behøver ikke å være noe stort flak for at storkobbene kan ta det i bruk.

Hvithval

Hvithvalen (*Delphinapterus leucas*), eller kvitfisk som den kalles lokalt, er en tannhval som kan påtreffes hele året langs kystene av Svalbard og ute i drivisen. Arten er den mest tallrike hvalarten rundt Svalbard. Hvithvalen mangler ryggfinne, men har en kam på ryggen. Med denne kan de presse seg opp gjennom tynn is. Framsveiene og halefinnen er små. Hannene kan bli opptil 4,5 meter og veie 1500 kg. Hunnene er noe mindre. De kan bli opptil 4 meter og veie 1200 kg. Hvithvalen er en sosial art som oppholder seg i flokker. Den er også kjent som «havets kanarifugl» ettersom de kommuniserer mye med lyd.

Hvithvalen har en allsidig diett, men rundt Svalbard er polartorsk, lodde og reker viktig. Ofte beiter hvithvalene foran brefronter hvor næringsdyrene

konsentreres. Hvithvalen kan dykke ned til 1000 meter, men rundt Svalbard er dykkene nødvendigvis grunnere ettersom Barentshavet er et grunt hav.

Ungene fødes fra mai til ultimo august. De er sammen med mora i to år før de opptas som en del av flokken. Det første året lever ungen av melk. Ungdyrene har en mørkere farge enn de voksne dyrene. Hunnene blir kjønnsmodne ved femårsalderen, hannene etter ca. åtte år.

Flokkene rundt Svalbard er stadig på vandring, oftest kystnært. Ofte er hannene og hunner med unger i egne flokker. Flokkstørrelsen kan være fra noen få individer til mer enn 1000. Hvithvalen er utsatt for predasjon fra isbjørn og spekkhogger. Bestandsstørrelsen rundt Svalbard er ikke kjent.

Forekomst langs kyststien

Hvithvalen kan påtreffes kystnært langs kyststien hele året. Flokkene kan enten være på vei innover eller utover fjorden, og stopper kun opp i korte perioder. Man skal være årvåken for å oppdage dyrene som kun er over vannflaten og viser ryggen i noen korte sekunder. De har ingen synlig blåst, men damp er ofte synlig fra luftehullet. De ser ikke ut til å bry seg om det står folk inne på stranda eller det er kajaker på sjøen når de passerer. Symbolene på kartet indikerer plasser langs kyststien som er gode observasjonsplasser for å se hvithvaler.

En flokk med hvithvaler kan bestå av mange individer. Flokkene kan også være delt i hanner og hunner med unger. Individer med mørk farge er ungdyr.

Hvithvaler passerer ofte langs kysten av Longyerbyen på vei inn eller ut av fjorden. Ofte går flokkene like ved land. Selv om det skjer relativt ofte at hvithval er i Adventsfjorden, er mange nede i fjæra for å få nærkontakt med dyrene.

Ungdyr har en mørkere farge enn de voksne som er helt hvite. Ofte ser man risp og skraper i huden. Dette får de sannsynligvis når de er i kontakt med havbunnen, havis eller etter isbjørnens klør. De skifter også det ytre hudlaget en gang per år.

Hvithvalene er lite sky. Selv om det både er gummibåter og kajakker ute på fjorden i nærheten av flokkene, viser de ingen tegn på frykt, men svømmer rolig videre.

Hvithvalen passerer ofte Longyerbyen på vei inn eller ut av fjorden. Denne flokken er like utenfor Småbåthavna.

Hvithvalen, i likhet med andre små hvaler, har ikke noen utpreget blåst fra pustehullet på ryggen. Det man gjerne ser er dampen som pustes ut.

Aktiviteter langs kyststien

Mange turistene som kommer til Longyearbyen ønsker å delta i tilrettelagte friluftaktiviteter. Det er mye å se på og å gjøre i Longyearbyen og nærområdene. Kulturtilbudene har vært mange i lang tid, hele året rundt – og mer skal det bli. Kyststien kan bidra til at turistene blir lengre dersom det tilrettelegges for flere opplevelsesturer lokalt og i Isfjordområdet. Ingen steder på fastlandet har et dyre- og fugleliv som i utgangspunktet har stor tålegrense

for mennesker. Svalbardrein, fjellrev og svalbardrype er tre fremragende eksempler på arter som er i området rundt Longyearbyen hele året. Alle disse artene kan man komme ganske nær. Med opplæring i tilrettelagte turistprodukter er det mulig å gi opplevelser for livet basert på dyre- og fuglearter som for oss er vanlige. Det er grunn til å anta at personer som får gode opplevelser også vil bidra til at Svalbardnaturen forvaltes på en god måte.

Gjennom god tilrettelegging i Isfjordområdet vil det sannsynligvis være mulig å kunne tilfredsstille turistene i dette området, og behovet for å reise langt blir mindre. Det er en god strategi å belaste et mindre område mye dersom store andre områder blir mindre brukt. All turisme er uansett forbruk på en eller annen skala.

Nedenfor går vi gjennom eksempler på aktiviteter som allerede er her.

Hundekjøring

Hundekjøring er en stor aktivitet i Longyearbyen, med en rekke tilbydere. Ved kyststien finnes det bare to bedrifter, Svalbard Villmarksenter og Svalbard Hestesenter. Etter at Bjørndalsveien ble utbedret til «Byens grillplass», kjøres det nå hundespenn hit. Nærhet mellom folk og dyr er bra for begge parter. Å kjøre med hund er en stor kommersiell aktivitet som ikke er motorisert i Longyearbyen.

Det å få være sammen med hunder i storslått landskap er en flott opplevelse for de fleste.

Kjøring på veiene ved Longyearbyen på veinettet byr på en del utfordringer. Det stiller krav til at både hundekjørerene og bilistene tilpasser seg hverandre. Et nettverk av hundekjøreveier utenfor vei til sommerbruk bør etableres.

En viktig del av å delta i hundekjøring er å ta del i klargjøringa. En titt på et valpekull er alltid et høydepunkt!

Hundekjøring med sparkstøtting i mørketida er utfordrende og spennende.

Wildlife watching (se på fugler og dyr)

Turisme er verdens tredje største industri og er stadig voksende, noe som også merkes i Longyearbyen. Naturbasert turisme vokser også sterkt. I USA er nå «Wildlife watching» større enn jakt og fiske til sammen. Longyearbyen er kanskje det stedet i Norge hvor det er mulig å få flest nære opplevelser av mange arter fugler og pattedyr i nærmiljøet. Dette er en fordel for Longyearbyen som i liten grad til nå er utnyttet kommersielt.

Svalbardreinen er ofte nysgjerrig og kommer mot deg. Dersom du ikke går direkte mot reinen, vil den ofte holde på med sitt og la deg passere.

Svalbardrypa pusser fjærene sine og lar deg komme nær uten at du forstyrrer henne unødvendig. Ser du at fuglen lar seg merke ved at du er der, trekk deg tilbake.

Det er ikke så mye man ser av hvithvalene, men likevel er det like fantastisk hver gang de passerer deg på nært hold der du står i fjæra. Hvalene gjør det også helt gratis!

Gå på tur

Å gå på tur er nesten en folkesport for mange i Longyearbyen. Gjennom året kan det bli mange «Byrunder». Kyststien har mye å by på. De sprekeste kan løpe eller sykle hele kyststien fra hundegårdene til Bjørndalen. Vi andre kan tillate oss å kjøre til Vestpynten og gå til Bjørndalen derfra, eller bare rusle en tur ned i Sjøområdet og se om det skjer noe. Ta med skremmemidler mot isbjørn. Vår påstand er at det kan selges turer langs kyststien like mye som til alle toppene rundt Longyearbyen. Det er også foreslått ei skiløype langs Burmaveien, ovenfor flyplassen til Vestpynten.

I hekketida for fuglene skal man ikke gå på sjokanten ved Laguna. Da forstyrres man de hekkende fuglene på øyene. Resten av året er det helt greit. Fra Laguna og til Adventpynten er det fint å gå i fjæra.

Det finnes ikke dårlig vær, bare dårlige klær. Det er nesten helt sant.

Å lage bål og grille pølser, brødkiver, et fiskestykke, en biff eller noe annet godt når man er på tur, er aldri feil. På tur skal man også stadig stoppe opp for å se seg rundt. På den måten får man en større turopplevelse.

Kajakkpadling

Kajakker kan ses på Adventfjorden i hele sommerhalvåret. Flere turoperatører tilbyr kajakkopplevelser. Du kommer nært dyrelivet på fjorden på en fin måte. Er du ekstra heldig komme det en flokk med hvithval forbi. En del privatpersoner i Longyearbyen har også egne kajakker. De mer erfarne padler på Isfjorden langs kyststien utenfor Vestpynten.

En stille dag i mai gir en flott tur mot Hiorthhamn for en gruppe i kajaker.

Iblant kan det rusle en isbjørn langs fjæra på andre siden av Adventfjorden. Sitter du i en kajakk når det skjer, ja, da får du en opplevelse for livet!

I le for vind trener en gruppe personer på å ta seg opp i kajakkene etter å ha gått rundt.

De mer erfarne padler en tur på Isfjorden.

Riding

Svalbard hestesenter har tre hester som stadig er å se langs kyststien mellom Stallen og Bjørndalen. Ikke et tilbud for mange siden det bare er mulighet for én guide og to ryttere, men det er en flott måte å komme ut i naturen på.

Stallen ligger like ved veien som går til flyplassen. Bygningen er også et kulturminne. Etter en pause på 17 år ble igjen hesteholdet tatt opp igjen i 1990 med fem islandsponnier.

Guide og to ryttere ved Laguna snur og er på vei tilbake til Stallen.

I Stallen blir det en mulighet til å kose med hestene (for den som tør).

I områdene rundt stallen er frodig vegetasjon hvor hestene kan gresse mens man selv kan ta det helt med ro!

Foto: Erle Frantzen

Isbading

Å bade i Adventfjorden er en populær aktivitet, både blant fastboende og turister. På sommeren møtes en gruppe fastboende til en morgendukkert. Studentene er ivrige isbadere. Turister tar seg også en dukkert. De yngre gjerne med full fotodekning som sendes rett på nett. De voksne er gjerne litt mindre avanserte, men også disse isbaderne havner på nettet. På Longyearbyen Camping tilbys det organisert isbading med tilhørende signert diplom. Longyearbyen bør anlegge et badstutilbud i fjæra som inkluderer muligheten for en dukkert i havet. På Varanger finnes et kommersielt tilbud med en flytende badstue hvor en senker seg i havet. Noe for Longyearbyen?

En ung turist tar seg et friskt bad ved LoFFhuset med full videodekning og et eget enmannscrew som tok seg av fotograferingen. En enkel kald opplevelse som mange kan gjøre. Bør det tilrettelegges for isbadeplasser?

Et par voksne damer med et lekent sinn fant glede i et mørketidsbad ved utløpet av Longyearrelva i desember.

Foto: Victoria Windstad

«Morgenfuglene» i Longyearbyen tar sitt onsdagsbad.

Fiske

Blant lokalbefolkningen er det populært å fiske torsk og hyse for å kunne ha fersk fisk og hjemmelagde fiskekaker i fryseren. Noen fiskere fra fastlandet har også oppdaget muligheten for å fiske sjeldne arter i Isfjorden. Sjøfiske er populært blant mange, og kan i større grad tilbys turister med påfølgende tilberedelse av dagens fangst. Det bør tilrettelegges for en sløypeplass nær Småbåthavna der folk kan gjøre opp fangsten.

Glade gutter drar torsk utenfor Bjørndalsveien. Kommer du gjennom laget med småfisk lurer større fisk lenger nede i dypet.

Havhest og polarmåke slår seg ned rundt båten og setter stor pris på at småfisk og fiskeavfall deles med dem. Dette er en flott måte å få fuglelivet nært innpå. Med litt tålmodighet kan du håndmate havhesten fra båten.

En sløyebenk satt opp for eksempel langs Strandveien ville vært til stor hjelp for den som vil gjøre opp fisken utendørs.

Sykling

Sykling er en utmerket aktivitet langs kyststien. Etter at veien til «Byens grillplass» ble gruset, har folk igjen begynt å bruke sykkelen mot Bjørndalen. Selskapet Fatbike har syklet her hele tiden. Grupper fra cruisebåtene har tradisjonelt syklet mot Adventdalen. Nå kan de også sykle mot vest.

Visit Svalbard er prosjektansvarlig og har nå sørget for at bysykler kan lånes gratis hos Visit Svalbard /Turistinformasjonen i åpningstiden mellom kl 10.00 – 16.00 alle dager. Utlånet er organisert slik at du har selv ansvar for sykkelen i låneperioden og at syklingen skjer på eget ansvar. Etter endt låneperiode skal sykkelen returneres til Visit Svalbard/Turistinformasjonen. Sykkelen kan leveres inn når som helst på døgnet, og det gjøres ved å parkere og låse sykkelen i sykkelstativer ved Visit Svalbard/Turistinformasjonen. Sykkellås, hjelm og refleksevest lånes også ut.

Foto: Svalbards miljøvernfond

Bysykler er nå tilgjengelig i Longyearbyen. Et godt tiltak for å redusere biltrafikken.

Firmaet Fatbike arrangerer turer hele året med én guide på fire gjester i områder rundt Longyearbyen. Her en gruppe ved Longyearbyen Camping.

Skiløype langs Burmaveien

Det finnes i dag to skiløyper, en fra Svalbard kirke til Sverdrupbyen og en i Endalen. Ei skiløype som kan kobles på løypa ved kirka, og som går til Vestpynten vil på vårvinteren, vil være et flott tilbud for skifolket.

Aktivitetshus langs kyststien

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstitutt

Langs kyststien finnes det i dag fem ulike typer aktivitetshus: Longyearbyen hundeklubb, LoFFhuset, Radiohuset, Svalbard seilforening og Totakterens verksted. I tillegg planlegger Aktiv i friluft/Svalbard turn et aktivitetshus i Sjøområdet ved utløpet av Longyearelva.

Longyearbyen hundeklubb

(tekst hentet fra <http://longyearbyenhundeklubb.no/html>) Longyearbyen hundeklubb (LHK) ønsker at flere skal få oppleve gleden ved hundekjøring, hundetrening, agility, bruk av hund og de fine naturopplevelsene hunder er med på å gi. I 2014 ble den eksisterende hundegården utvidet og utbedret. Den fullførte utbyggingen vil gi hundeeiere i hele byen mulighet til å lufte hund i

trygge omgivelser, og samtidig gi flere muligheten til å drive med hundekjøring som friluftaktivitet. Hundeklubben har nå 63 bur til utleie, og kan huse opptil 120 polarhunder.

Alle hundeeiere i Longyearbyen som blir medlem av Longyearbyen hundeklubb, er velkomne til å bruke den nye løpegården for byhunder som ligger i den østligste delen. Bikkjebu er hundeklubbens hytte på Kapp Laila, ca. 30 km fra Longyearbyen. Hytta er

tilgjengelig for alle klubbens medlemmer og har 4-6 sengeplasser. LHK arrangerer flere hundeløp gjennom året.

Brakkene som er hundeklubbens aktivitetshus.

Skiltet som viser hvem som har adgang til hundeklubben.

Luftegården som er tilgjengelig for medlemmenes hunder

LoFFhuset

Dette er huset til Longyearbyen feltbiologiske forening, plassert helt utpå kanten bak SSU med utsikt over Adventdeltaet. LoFFhuset ble åpnet i juni 2009, og fikk økonomisk støtte fra blant annet SNSK og Svalbards miljøvernfond. Huset har to funksjoner. Det ene rommet er et publikumsrom som er åpent fra april til oktober. Alle har gratis tilgang. Det er ikke tillatt å overnatte. Hensikten med rommet er at man kan stå innendørs for å slippe unna vind og kulde. Rommet brukes aktivt både av lokalbefolkning og tilreisende. LoFF er åpne for at turistbedrifter også kan bruke LoFFhuset i tilrettelagte aktiviteter.

Det andre rommet i huset er et lager for utstyr og en kontorpult som brukes i forbindelse med ringmerking. Flere tusen vadefugler er ringmerket i Adventdeltaet av medlemmene. UNIS har også tilgang til LoFFhuset knyttet til studentarbeider.

LoFFhuset ved Adventdeltaet. Observasjonsrommet er nærmest. Døra er åpen inn til lageret lenger bak. Stig Hammer maler huset i 2016.

Tidligere sysselmann, Ann Kristin Olsen, var innom LoFFhuset under 10-årsjubileet for Svalbard miljøvernfond. Plakaten på veggen er en del av en 12 posters fuglequiz laget for å få lokalbefolkning ut på tur og samtidig lære litt om fugl.

Ringmerkingen av vadefugler ved LoFFhuset gjøres for det meste med ruser hvor fjæreplytt og andre små vadefugler fanges.

Radiohuset

Radiohuset er et tilbud til radioamatører innenfor det internasjonale systemet for radioamatører. Medlemmene har vel i utgangspunktet ikke tenkt seg store friluftsfordringer, siden målsettingen med arbeidet er å oppnå radiokontakt med så mange radioamtaører som mulig i verden med utgangspunkt i stasjonen med kallesignalet «JW5E».

Tidligere kunne tilreisende gjester bo i Radiohuset, men på grunn av brannsikring må nå brukerne overnatte utenfor huset. De som ønsker å bruke Radiohuset tar kontakt til mail: booking@jw5e.com (<http://jw5e.com/>).

Radiohuset ligger i naustrekka nedenfor avfallsanlegget i Longyarelvdeltaet.

Deler av inventaret i Radiohuset (<http://jw5e.com/>).

Deler av utstyret som stilles til disposisjon for radioamatørene (<http://jw5e.com/>).

Kallesignalet til Radiohuset er er «JW5E» (Juliett - Whiskey - Fem - Echo).

Huset til Svalbard seilforening i Sjøområdet.

Svalbard seilforening (SSF)

Svalbard seilforeningen er et tilbud til medlemmer bosatt i Longyearbyen. Seilforeningen holder åpent i tiden juni til midten av september. Som betalende medlem får du et nøkkelkort og kan låne utstyr når det passer for deg, med unntak når SSF har kurs eller deltar i andre arrangementer. Tilreisende må leie utstyr gjennom de kommersielle aktørene.

Gjennom grunnkurs som arrangeres månedlig, introduseres deltakerne til kajakken og utstyret. Etter endt kurs har deltakeren gjennom praktiske øvelser lært å bruke kajakk, åre, trekk og vest. I tillegg er deltakeren kjent med enkle sikkerhetsrutiner og øvelser, samt hvordan effektivt manøvrere kajakken. Seilbåten Ailzee er igjen tatt i bruk. SSF har kajaker i svømmehallen og arrangerer kajakkpolo søndager fra 17.00-20.00. Fra 20.00-21.00 er det innendørstrening med kajakk.

SSF er ansvarlig for Midtsommerfeiringen i Sjøområdet, sannsynligvis den største utendørsfesten i Longyearbyen (<https://sailingclub.wordpress.com/>).

Kajakker på en stille Adventfjord med kurs for Hiorthhamn.

Trening på å mestre egen kajak i en lun krok med Gamlekaia og Polarsyssel i bakgrunnen.

To-Takteren

To-Takteren, som ble etablert i 1966, er en scooter- og båtforening som har som mål å legge til rette for småbåthavn i Longyearbyen, kunne tilby velferdsverksted for scootere og båter, samt tilby utleie av foreningshytter for klubbens medlemmer. Foreningen er basert på frivillig- og dugnadsarbeid. To-Takteren har fem hytter, hvorav fire er disponible til medlemmene (<http://www.totakteren.com/>).

To-Takterens verksted for snøscooter og båter ligger sentralt i Longyearbyen ovenfor naustene i Sjøområdet.

Dugnad i Småbåthavna våren 2016.

Kulturminner langs kyststien

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstittutt

I denne gjennomgangen blir det beskrevet 12 kulturminner. Noen av kulturminnene er enten borte fordi at bygningen er fjernet, eller at restene av den gamle konstruksjonen er overbygd av nyere anlegg.

I Den gamle kaia

Gammelkaia ble bygget i 1907. Den var knyttet til strandkanten med en 180 meter lang gangvei. Taubane til kai ble anlagt ca. 1908. Kaia ble brukt til utskipping av kull inntil Kullkaia på Hotellneset stod ferdig i 1921, samt mottak av varer. Kaianlegget ble ødelagt under krigen. Hele anlegget knyttet til Gammelkaia ligger gjemt under dagens kaianlegg.

Foto: Mittet & Co, Norsk polarinstittutt

II Den gamle kraftstasjonen

I 1920 bygde Stor Norske Spitsbergen Kulkompani en ny kraftstasjon i betong med rom til dampkjele, sal med to turbiner og sjøvanninntak. Dette er den grønne murbygningen som står ved siden av dagens Energiverk. Kraftstasjonen fikk gjennom årene mange utvidelser.

Under tyskernes angrep i 1943 ble kraftstasjonen skutt i brann. I 1945 var kraftstasjonen det anlegget som hadde størst prioritet for igjen å komme i drift. I 1946 ble det montert ny kjele, ny turbogenerator og nytt kjølevannsanlegg med inntakskum. I tida fram til dagens Energiverk kom i 1983, ble det gjort en rekke fornyelser og utbedringer, men ingen store endringer av bygget.

Det er planer for videre bruk av kraftstasjonen som et kulturminne. Et nødvendig strakstiltak vil være å sikre et tett tak.

III Taubanesentralen

Den første taubanen i Longyearbyen ble bygget i 1906 fra Amerikanergruva (Gruve 1a) til lagerplassen og lastekaia. I 1921 bygde SNSK en taubane fra Gruve 2a. Der denne møtte taubanen fra Gruve 1a, ble starten på dagens Taubanesentral. På slutten av 1930-tallet ble det åpnet to gruver innerst i Longyeardalen. Senere ble det åpnet Gruve 5 og Gruve 6, som også hadde taubaner til sentralen.

Taubanesentralen ble delvis ødelagt av tyskerne i 1943. I 1957 ble Taubanesentralen gjenoppbygget og den kjørte kull fra i alt seks gruver. Etter hvert kjørte taubanesystemet bare kull fra Gruve 7 gjennom sentralen. Dette ble for dyrt, og fra årsskiftet 1987-1988 ble taubanen lagt ned.

I dag blir Taubanesentralen brukt til kulturarrangementer, sist av Store Norskes Mannskor i juni 2017.

IV Taubanen Burmaveien

Den såkalte «Bane 3» ble anlagt i 1921 fra dagens Taubanesentral og 2,5 km til Hotellneset. Anlegget ble en del skadet under krigen. For den spaserende på Burmaveien er taubanene et fint historisk monument over kulltransportsystemet som var i drift helt til 1987 da lastebiler overtok transporten av kull.

V Den gamle kirkegården

En gang på begynnelsen av 1900-tallet ble den første gravplassen etablert bak dagens hestesenter. Gravplassen ble etablert av Arctic Coal Company, og var i bruk fram til 1917. Området er inngjerdet, og i dag finnes det to kors. En ny gravplass ble etablert inne i Longyearbyen som også er dagens gravplass.

VI Stallen

Stallen ble satt opp i 1946 og hestene brukt til vanntransport og skoleskyss fra Hotellneset. Drift med hester ble avviklet i 1967. Heidi Lindgård startet hestesenter med fem islandspionier i 1990, noe som Jørn Dybdal overtok i 1998 og fortsatt er i drift.

VII Turisthotellet på Hotellneset

I 1896 bygde Vesterdaals Dampskibsselskab «Turisthytten» på Adventpynten. «Hytten» var et ferdighus til sommerbruk med plass til 30 gjester. Fra verandaen var det flott utsikt over Adventfjorden. Cruiseskipene som kom til Adventfjorden fra 1890-årene ankret opp her og satte i land turistene, slik at de kunne gå turer. Slik fikk stedet navnet «Hotellneset».

Hotelldrifta gikk dårlig, og ble lagt ned etter to sesonger. Fra 1905 ble bygningen brukt som base for Arctic Coal Company sine folk da de startet byggingen av Longyearbyen. I 1908 ble bygningen flyttet til Longyearbyen som lager og butikk. Den ble brent av tyskerne i 1943. Den helt nøyaktige plasseringen av hotellet er ikke kjent.

Foto: Wilh. Dreesen, Norsk polarinstitutt

VIII Titankrana

Titankrana ble bygget i 1953, og står i dag på en ca. 10 meter lang skinnegang. Den har spennvidde på 60 meter, og var i bruk til 1986/1987. Krana er ikke fredet, men er et meget synlig monument over tidligere teknologi ved kullasting av skip. Den er registrert som et kulturminne i Riksantikvarens kulturminnesøk.

IX Grav – Hotellneset

På veien fra Laguna mot Vestpynten, etter den første hytta på høyre hånd, står en stolpe med havet i bakgrunnen. Dette er en gravplass.

Graven er godt synlig og ligger i lengderetning nord-sør. Lengden og bredden er henholdsvis 2,5 og 0,8 m. Graven er dekket av tilnærmet rektangulære heller. I gravens sørlige ende står en stein med et rektangulært tverrsnitt. Dette er en av flere graver på Svalbard som det ikke finnes noe detaljert informasjon om.

X Stein med ristning på Vestpynten

Denne steinen var tiltenkt en rolle som minnestein i forbindelse med Longyearbyjubileet i 2006, og ble forsøkt gravd opp. Den skarpøydegravemaskinfører oppdaget en inskripsjon på steinen, og dermed ble gravearbeidene avsluttet. Et kulturminne var avdekket.

På steinen er det innhugget «G.J.O. 1872». «Teksten sees når det er rim på steinen, ellers ikke», står det i kulturminnedatabasen. Gjennom Svalbardmiljøloven ble steinen automatisk fredet som et arkeologisk minne.

XI Fyret på Vestpynten

Lykten er en gasaccumulator med benevnelse «LBFA-200» som står på toppen av et firkantet beholderskap i tre. Skapet står på trestolper, 6,4 meter over bakken. Lykten står fortsatt, men gassglimtet er erstattet med elektrisitet. Lykta ble oppført i 1933 og er automatisk fredet gjennom Svalbardmiljøloven. I dag står en ny fyrlykt (til venstre på bildet) som ble operativ fra 2010 ved siden av den gamle lykta.

XII Pettersenhytta (Andreashytta) på Vestpynten

Pettersenhytta, eller Andreashytta som den ble kalt av senere eiere, ble satt opp av Olav Sigurd Pettersen i 1938 som en fritidshytte. Hytta bestod den gang av nåværende kjøkken og stue. Den eies i dag av Anne Cathrine Flyen. Hytta er automatisk fredet gjennom Svalbardmiljøloven siden den ble bygget før 1946.

Informasjon langs kyststien

Kyststien er beskrivelser av turmuligheter for fastboende og andre. Det er naturlig at Longyearbyen lokalstyre er «eieren» av kyststien på vegne av de fastboende og besøkende. Visit Svalbard vil naturlig ha et særlig ansvar for å spre kunnskap om en kyststi for turistene som kommer til Longyearbyen. I tillegg vil flere profesjonelle og frivillige organisasjoner også ha en naturlig rolle knyttet til hele eller deler av kyststien.

Kyststien bør beskrives helhetlig på hjemmesidene til så mange offentlig og private institusjoner som mulig, for å gjøre den til et attraktivt tilbud.

I samtaler med representanter for private og offentlige institusjoner i arbeidet med å beskrive delelementer på kyststien, har det kommet et vidt spekter av forslag til hvordan informasjonsarbeidet kan gjøres. Noen ser for seg at man bare skal ha

digitalt tilgjengelig informasjon, mens andre mener at det å ha fysiske plakater langs kyststien er helt nødvendig.

Sannsynligvis vil det være fornuftig med litt av alt. Kyststien må uansett beskrives godt digitalt og ligge på de viktigste nettsidene for Longyearbyen. Et A-4 ark brettet i tre som en turgåer kan ha i lomma på relevante språk, hører nok også hjemme som et tilbud. På et par sentrale steder bør en sette opp store plakater som beskriver kyststien.

De forskjellige fysiske forslagene som har kommet fram i samtaler med representantene for de forskjellige institusjonene er beskrevet nedenfor. Disse trykkes på metall, og har en anslått levetid på 10–15 år før de må skiftes ut.

Hovedplakater for den østlige delen av kyststien i krysset mellom veiene 500 og 600 (ved Forskningsparken/UNIS). Plakatene lages i tre språk - ett språk på hver plakat. Plakaten er stor og monteres sammen slik at de danner en trekant der folk kan stå rundt og lese innholdet. Dekker attraksjonene fra Bykaia til ærfuglkolonien.

Hovedplakat for den vestlige delen av kyststien på Bykaia. Teknisk sett lik hovedplakaten ved UNIS, men beskriver attraksjonene vestover langs kyststien.

Flere og større plakater settes opp ved ærfuglkolonien som beskriver ærfuglenes økologi og alle de andre artene som også finnes i området.

Adventdeltaet beskrives med plakater på og inne i LoFFhuset, samt på Pumpehuset ved siden av.

Hvithval og storkobbe beskrives på store plakater ved utløpet Longyearelva som plasseres integrert med annen infrastruktur som utvikles for dette området (Svalbard turn/AiF).

Svalbardrein beskrives på en stor plakat mellom Vestpynten og «Byens grillplass».

En stor plakat som beskriver storkobbe og ringsel settes opp nær avkjøringen til Småbåthavna på Strandveien.

Fjellrev beskrives på en stor plakat på oversiden av veien mellom Longyearbyen Camping og Bjørndalen.

Svalbarddrype beskrives på en stor plakat på Bjørndalsveien ved Brekkens hytte.

Foto: Kjerstin Askholt

Hval- og selartene i Isfjorden beskrives på en plakat på utsiden av Bjørndalsveien nær Bjørndalen.

Alkekongene beskrives på en stor plakat nær koloniene langs Bjørndalsveien. En tilsvarende plakat kan settes opp ved Huset da alkekongene i hekketida høres så godt i dette området.

En stor plakat som beskriver historien til Gruve 3 på steintippen i Bjørndalen. Plakaten bør monteres på noe som er gruverelatert.

De synlige kulturminnene får en plakat som er montert på en horisontal, skråkuttet tømmerstokk der det er naturlig. Plakaten har en QR-kode hvor det er mulig å laste ned mer informasjon om det enkelte kulturminnet.

Den gamle gravplassen ved stallen, Titankrana, grava vest Laguna, steinen i fjæra ved fyret (bildet) og Andersenhytta egner seg for nedsatte tømmerstolper.

Det gamle fyret (til høyre) kan få en plakat montert på selve fyret, og det gamle kraftverket en plakat på murveggen eller på ei tavle montert ved Strandveien der folk går.

Bålplasser langs kyststien

Idag finnes det tre bålplasser langs kyststien. Ved utløpet av Longyearelva er det en bålplass som ofte brukes av studentene, vest i Laguna ved Longyearbyen Camping en improvisert bålplass anlagt av LoFF for snart 10 år siden, og «Byens grillplass», vest for enden av rullebanen på flyplassen, hvor lokalbefolkning ofte samles for mindre og større samlinger og fester.

Vi har valgt å kalle disse 10 foreslåtte

punktene for bålplasser. Folk flest ville kalt dem «grillplasser», siden den tradisjonelle bruken av disse stedene har vært å komme sammen for sosialt samvær rundt et bål. I en kyststisammenheng velger vi å se på bålplassene som et sted der man tar en pause på ulike typer av turer (spaserturer, sykling, riding, kajakk etc). Det kan da være naturlig å lage et bål og grille litt mat, koke te/kaffe - og ikke minst, ha de gode samtalen!

Bålplassene er et sted som er tilrettelagt for rundt 12 personer med benker, bålplass og ei vedkasse. Det foreslås å legge bålplass sammen med vindskjulene. Toalettene som skal være tilgjengelig foreslås plassert ved Longyearbyen Camping, «Byens grillplass» og ved enden av kyststien i Bjørndalen.

Bålplassene skal være tilgjengelige for alle som ferdes i området, og skal kunne

brukes hele året.

Vedkassene bør få en utforming som passer inn langs kyststien og bør ha plass til 10 stk. 40 liter vedsekker. Vedkassene står åpne slik at alle brukere kan ta den veden de trenger beregnet som hele 40 liter vedsekker. Betaling for vedsekkene vipses til en bankkonto tilhørende en serviceenhet som betjener innenfor natur og kulturminner i og

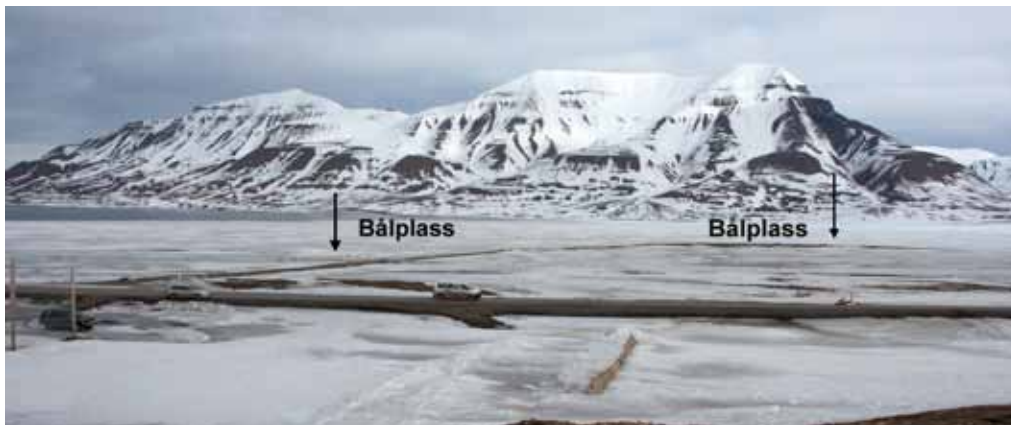

ved Longyearbyen eller hos Visit Svalbard. Under lokket på vedkassa ligger det instruksjon for bruk av bålplassen på relevante språk. Den som bruker bålplassene tar med seg det avfallet man selv produserer.

I Ved hundegårdene

Denne bålplassen foreslås lagt enten på veien ut mot sandøya ute i deltaet der veien stopper, eller helt ute på sandøya. Denne bålplassen vil ikke kunne brukes i skutersesongen da den blir liggende midt i hovedveien for snøskutere ut og inn Adventdalen. Den ligger også i grenselandet for å være utenfor sikker isbjørnsoner.

Det bør legges et vannrør der veien i dag er borte på grunn av vannet som må ut på våren. Det vil være ønskelig at man kan komme til bålplassen uten å bruke gummistøvler. Søppel langs veien må ryddes vekk.

Foreslåtte plasseringer av bålplassen ved hundegårdene. Bildet er tatt fra veien til Kuhaugen.

Et vannrør bør legges der hvor veien er kuttet av fra vårvannet som må ha én vei ut.

Fjellrev ses ofte i området. Spill fra hundegårdene kan friste og ikke minst ærfuglenes egg og unger når ærfuglkolonien har innbyggere i juni og juli.

Det er et rikt fugleliv rundt denne bålplassen. De beitende gjessene gjør mye av seg, særlig vår og høst.

II Ved LoFFhuset

Mange bruker terrenget rundt LoFFhuset til turer. En bål plass her ligger nær byen, og man kan ta seg hit uten å bruke motorisert kjøretøy. Det er et rikt fugleliv i dette området i perioden april-september.

Det er tidvis mye lukt av kloakk her fra spill rundt Pumpehuset. Fint om LL får gjort noe med dette.

En mulig plassering av bål plassen er angitt. Den bør muligens dras noe lengre inn i retning SSU.

Fjæreplytten er ganske uredd folk og vil fortsatt løpe langs fjæra, selv om det er folk like i nærheten.

III Utløpet av Longyearelva (vest)

I dette området er folk på tur de fleste dagene i året. Derfor bør det tilrettelegges for at mange grupper kan være her samtidig. Studentene er den største brukergruppen av området. Ellers er barnefamilier, andre og turister ofte på tur langs vannkanten. Et antall hjemmesnekrede bål plasser ligger allerede langs stranda.

Svalbard turn ved Aktiv i friluft (AiF) har planer om å gjøre mer tilrettelegging i dette området. LoFF ønsker å gjøre noe for å ivareta rødnebbternekolonien i utløpet av elva. LoFF og AiF har en god dialog rundt dette.

Denne enkle bål plassen laget av fire stokker ligger lengst mot Longyearelva.

Denne bål plassen laget av paller er mer permanent og har fin utsikt ut over sjøen.

Enda en bål plass i paller med fine detaljer.

Rødnebbternene hekker hvert år i dette området. Man bør merke hekkeområdet, eventuelt begrense adgangen, slik at fuglene kan få fram ungene så tidlig som mulig. Dette er viktig for at ungene er nok utviklet før de må starte trekket om høsten. Denne store ungen har gode muligheter for å bli med på ferden sørover.

Hvert år blir mange reir ødelagt slik at ternene må legge om kullene. Midt i august kan man fortsatt finne rødnebbternere som ruger fordi tidligere kull er mistet. Disse har ikke store sjansen for å få ungene på vingene for å kunne starte på turen mot sørlige breddegrader.

Når du går i Sjøområdet på sommeren svermer rødnebbternene rundt deg. Kommer du for nært egg eller unger, får du et «vennlig» hakk i hodet som en advarsel om at du bør flytte deg vekk.

IV Burmaveien over Bykaia

Burmaveien er en populær turvei hele året. Bålplassen bør ligge mellom der trappa kommer opp fra Bykaia og Taubanesentralen. En bål plass her gir en god mulighet for lokalbefolkningen for å få en bål plass nær byen hvor man ikke er avhengig av bil. Barna kan også gå og sykle hit. Det er en fantastisk utsikt fra Burmaveien. Man må ta hensyn til at bålplassen ligger utenfor isbjørnsikker sone.

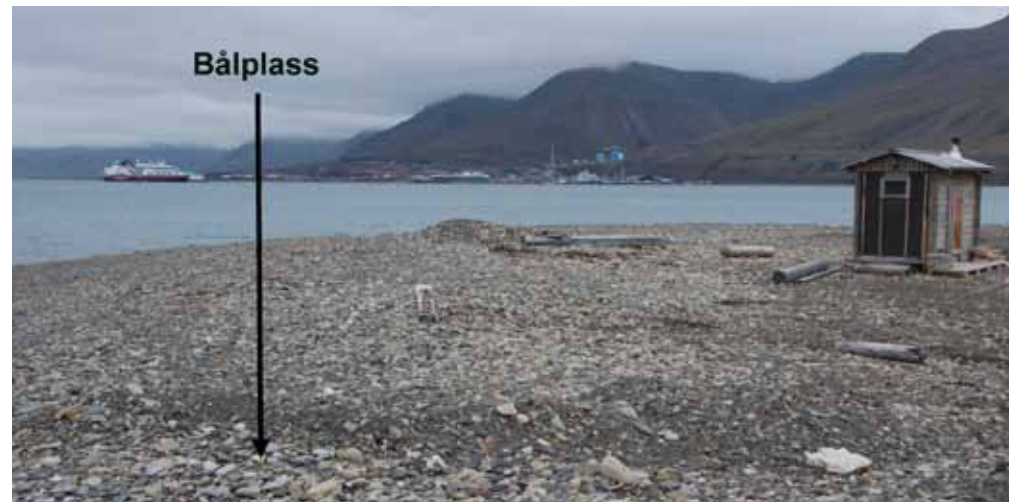
Burmaveien er også fin å gå i mørketida.

Svalbardrype er en av de artene en kan oppleve når man går Burmaveien.

V Adventpynten

Adventpynten er et litt bortgjemt sted blant naust, båter og industri. Selve pynten er litt forblåst da det ofte er trekk ut Adventfjorden. Utsikten er upåklagelig. Her er det foreslått å bygge både bål plass og vindskjul. Adventpynten er starten for å kunne gå sammenhengende i fjæra langs kyststien videre vest- og sørover.

Det er mange planer for Hotellneset, og en etablering av en bål plass her sammen med et vindskjul blir en midlertidig etablering inntil de varige planene for området er ferdige.

I dag er det vanlig å finne slike små bål plasser i fjæra som er laget av en tilfeldig besøkende, noe som er en gammel fin tradisjon. Dersom en inviterer og motiverer mange til å bruke bål plasser, vil det lønne seg å tilrettelegge med sikre bål plasser som det er lett å vedlikeholde.

Hvithval svømmer gjerne nært land. Det skjer ofte ved Adventpynten. Selv om dette er relativt små dyr, en voksen hvithval blir inntil 4 meter, er det imponerende å se store flokker passere.

Havhest plukker maten fra havoverflata. Små plastbiter kan se ut som mat og spises, noe som kan gi forstoppelse i fordøyelsessystemet og ende med at fuglen dør.

VI Laguna (vest)

Bålplassen her er ment å stå i sammenheng med et vindskjul. Plassert i vestre del av det rike fugleområdet «Laguna» med sine kunstige fugleøyer i øst, har man nærhet til et rikt fugleliv om sommeren. I tillegg har man havhester og alkefugler som flyr forbi på fjorden. Mange bruker allerede dette området, og bålplassen er foreslått for å få folk bort fra de viktige hekkeplassene nærmere Longyearbyen Camping.

LoFF satte opp benker for 10 år siden for at folk skulle få et hvilepunkt nært den fuglerike Laguna.

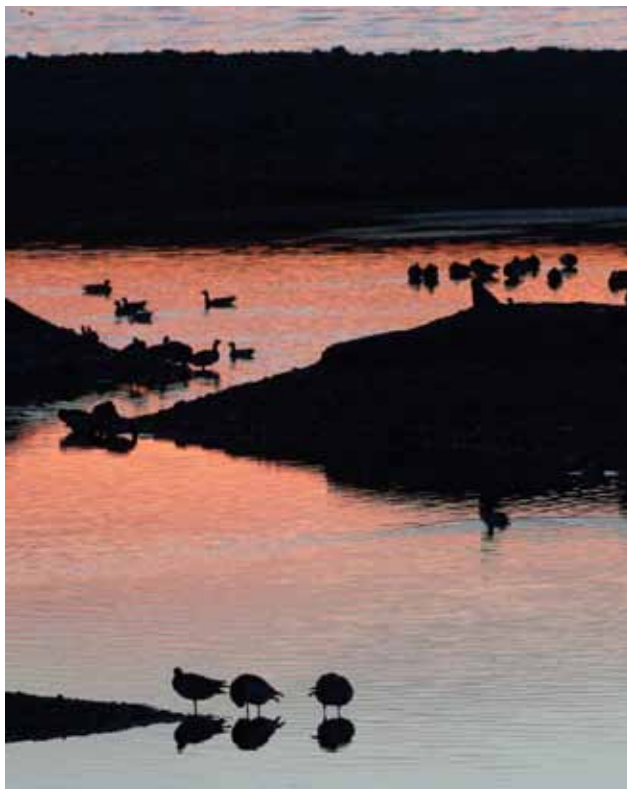

Flere mindre bålplasser er laget på stranda nær benkene.

En bål plass er laget nede i slukta øst for benkene for å få mer ly når det blåser fra nord og vest.

I september, når gjessene trekker sørover, samles ofte kvitkinngjessene i Laguna for natta. Når sola går ned kommer flokk på flokk flyvende inn. En enestående vakker opplevelse i solnedgangen.

VII Vestpynten

Vestpynten er foreslått med et signaturvindskjul sammen med en bål plass. Det er god plass til å parkere biler, og det er et utgangspunkt for mange turgåere som fortsetter på beina videre til Bjørndalen. Tre kulturminner finnes her, noe som kan få konsekvenser for en eventuell plassering av bål plassen.

Fra et fuglefaglig ståsted viser markeringen hvor det er fint å anlegge et vindskjul og en bål plass.

Det gamle fyret er et kulturminne. Det er også Pettersenhytta og den store røde steinen i tidevannsonen nedenfor fyrene.

Havhester (bildet) og måker flyr ofte nært selve pynten når de passerer Vestpynten.

VIII Lille bål plass

Bålplassen ligger like ved byens store grillplass. Det er flere mindre bålplasser mellom denne bålplassen og «Byens grillplass». De som ankommer bålplassen med bil bør bruke parkeringen for «Byens grillplass». Bilen bør ikke settes på Bjørndalsveien. Det er bra med flere mindre bålplasser etter hverandre som kan brukes når det er større arrangementer på «Byens grillplass».

I bakgrunnen av bildet ses et pallearrangement. Dette er «Byens grillplass». Flere bålplasser finnes mellom disse to bålplassene. Denne bålplassen er lik de fleste hjemmelagede bålplassene, en steinring som definerer selve bålet, samt stokker og planker til å sitte på.

En gang var det kaldere og mere is på fjorden. Da laga man også bål her. Det bør en fortsatt gjøre.

IX «Byens grillplass»

Dette er stedet for de litt større samlingene rundt et bål. Skoleavslutninger, bursdager, folk som skal på slutt eller en vennegjeng bare samles for å ha det hyggelig. Vi foreslår at denne bålplassen prioriteres da den har en viktig funksjon for lokalsamfunnet. Bålplassen bør dimensjoneres for inntil 30 personer. I dag ser det ikke bra ut ved denne bålplassen.

Allerede i dag er det en stor parkeringsplass her. Man kan med fordel kjøre på masse slik at parkeringen blir kun på ett plan. Dersom lokal masse flyttes, må man ta vare på toppmassen og legge den over igjen når grunnarbeidene er ferdige. Et toalett bør også knyttes til denne bålplassen.

Det finnes en stor parkeringsplass til disposisjon for gjestene som bruker både denne og den nærmeste bål plass mot øst. Parkeringsplassen bør jevnes ut, enten ved flytting av lokal masse eller ved å kjøre på mer masse.

Dagens bål plass er laget av mange Europaller. Selve bålet viser at det har vært et kjempestort bål her for ikke veldig lenge siden.

Den eller de som har gjort den store brenningen av bygningsmaterialer her, bør rydde opp alt metallavfall som ligger igjen. Slik som det er nå skal det ikke se ut.

Litt øst for det store bålet ligger et lite bål med et kombinert bord og benk.

Enda litt lengre øst ligger neste lille grillplass.

Den neste bålplassen er rester etter en stor bålplass. Når det en gang skal tilrettelegges her, må en rydde opp de gamle bålplassene og bygge det hele på nytt på en måte som er lett å vedlikeholde.

Hvis du vil ha kjøttpølsene dine gjennomvarme, er det lurt å gjøre mange snitt inn mot midten på pølsene.

Der hvor det har vært laget mat har det lett for å bli litt liggende igjen på bakken. Fjellrevene lærer dette raskt, og patruljerer regelmessig bål plassene.

X Tippen i Bjørndalen

Der veien slutter i Bjørndalen ligger en steintipp fra Gruve 3. Dette er et naturlig stoppunkt for kyststien. Herfra er det fin utsikt ut Bjørndalen mot havet og innover Bjørndalen mot svalbardreinenens rike. En bål plass bør legges helt ute på tippet med utsikt både ut og inn dalen. Det er også foreslått å plassere et toalett. Toalettet kan med fordel plasseres ved gruveinfrastrukturen inne ved fjellveggen.

Tippen sett fra ytterkanten og inn mot fjellveggen. Det er enda litt søppel som kan fjernes. En bål plass ytterst på tippet må forankres godt slik at den ikke blåser vekk.

Fra steintippen er det fin utsikt mot havet. Veien ses så vidt til høyre i bildet. Veistandarden er ikke god, men veien er kjørbart dersom du er forsiktig. Det er dårlig telefondekning. Går du hele veien fra byen og tilbake, har du gjennomført en god dagstur.

Tippen er også det naturlige startstedet for en tur opp på Fuglefjella, til Grumant eller Coles Bay. God tur!

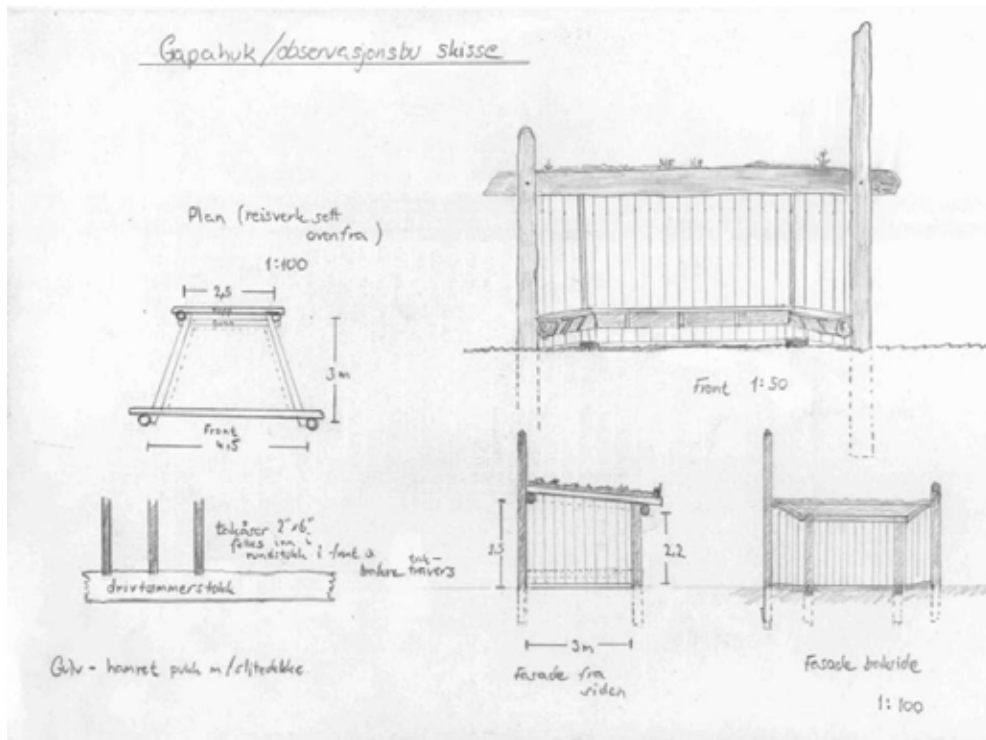
Vindskjul langs kyststien

Langs kyststien fra Adventpynten til Bjørndalen er det foreslått fire vindskjul: På Adventpynten (Av-I), vest i Laguna (Av-II), på Vestpynten (Av-III) og på «Byens grillplass» (Av-IV). De tre første vindskjulene er ment som observasjonspunkter for dyrelivet ute på havet, men er også gode rasteplasser for gående. De er alle tenkt knyttet til bålplassene. Skjulet bygges slik at de har åpningen vekk fra hovedvindretningen. Bålplassen legges slik at røyk fra bålet ikke går inn i skjulet, selv ved 90° avvik i forhold til hovedvindretningen. Benker bygges både innvendig og utvendig. I tillegg kappes et antall kubbestoler av drivtømmer. Informasjonsmateriell om de viktigste sjøpattedyrene og sjøfuglene, samt fjellrev og svalbardrein, settes opp i alle skjulene. Vindskjulene kan brukes av både lokalbefolkningen, turister, andre tilreisende og gjennom tilrettelagte tilbud.

Adventpynten (Av-I)

Vindskjulet her og ved Laguna kan være laget i enklere materialer for rundt 12 personer inne i lerommet. Utvendige benker og kubbestoler bidrar til at ganske mange kan være ved skjulet samtidig. Plassert på et nes som stikker ut i Adventfjorden, har man god oversikt over fugler og sjøpattedyr som passerer. Skjulet blir stående inne i et industriområde som er lite presentabelt, men det hindrer ikke at man får gode naturopplevelser når blikket vendes mot sjøen. For å komme hit må man gå langs hovedveien og ikke gjennom industriområdet. Hovedvindretningen kommer ut Adventfjorden. Kommer man med bil er det flere muligheter for parkering.

Teist kan observeres nært land ved Adventpynten hvor de dykker etter bunnlevende fisker. Teist ses i hele den lyse tiden av året, men selv i mørketida finnes teist i dette området.

- Bygningen skal oppføres overdrevent solid, uten bevegelige elementer (åpen løsning uten vindu/dører).
- Plassering av bygningen er viktig, slik at både utsyn og le for dominerende vindretning ivaretas.
- Rammeverk i grovt drivtømmer fra Svalbard. Den slitte enden av stokkene, skal danne fasaden på frontmastene. I så stor grad som mulig, skal den naturlige slitte enden av rundstokkene benyttes i de synlige avslutningene av reisverket. Det bør brukes gjengebolter og kraftige bulldogg i sammenføyningene av det runde reisverket.
- Travers over front, bør være i rundstokk med minste diameter på min. 30 cm (dette pga. et spenn på omkring 4-4,5 meter)
- Hjørnemastene bør graves minst en meter ned i grusterrassen (på platået over øvre strandbrink)
- Veggene slettpanelers med 1,5" x 8" plank
- Tak dekkes med grunnmursplast. Torvhold og vindski bør gi en innramming med 10-15 cm høyde for å holde på stedege masser (grus, stein og vegetasjon) på plass. Viktig med riktig valg av masser, slik at ikke massene blåser av under tørreperioder.
- Bygningene skal ikke males eller behandles med olje eller beis.
- Sittebenken inne i oppholdsrommet, kan ha ulike høyde på en av sidene (tilpasset barnehagebarn). Videre kan rommet suppleres med sittekubber i ulike høyder i grovt drivtømmer.
- Informasjonplakater oppføres direkte på veggene innvendig og ev. utvendig. En plakat kan inneholde livshistorien til en av stokkene i bygningen. Type tre (art) og alderen på treet og når det ble hugget i Sibir. En artsplakat med sjøpattedyr + rev & rein og en artsplakat med fugl.

Vindskjulet på Adventpynten er ment å være en enkel konstruksjon. Georg Bangjord har laget denne skissa til et vindskjul laget i drivtømmer. Skjulet er lett å bygge og lett å fjerne. SNSK har sagt seg positiv til at man kan få bygge, men man må være innstilt på at bygget også må fjernes dersom andre planer blir vedtatt for området.

Når flokkene med hvithval kommer inn i Adventfjorden må de som følger kysten runde svært nært Adventpynten. Er du der da får du deg en opplevelse du sent vil glemme.

Mange havhester kommer flyvende ut Adventdalen, kanskje fra hekkeplassene i Fulmardalen, og passerer både nært land og lenger ute.

Krykkjene som passerer har vært inne i Adventfjorden på næringsøk. Ser du en flokk med krykkjer og polarmåker midt i fjorden, er det kanskje der hvor kloakken slippes ut fra Longyearbyen.

Svalbards «rovfugl», polarmåken, patruljerer langs fjæra for å se om det finnes noe å spise. Polarmåken er altetende som spiser død rein og hval, matrester etter folk, mens den naturlige føden i havet plukkes fra overflaten eller like under. Ellers er den ekspert på å stjele mat fra ærfugl som kommer opp med mat i nebbet etter et dykk.

Ærfugl med store unger som dykker på grunt vann langt ut i september. Friske fraspark fra ungene som dykker sender vannet opp i lufta.

Laguna vest vindskjul (Av-II)

Vindskjulet her vil være ideelt plassert for beboerne på Longyearbyen Camping. Laguna er et viktig hekke- og rasteområde for mange fugler. Rødnebbterne og hvitkinngjess er de fuglene man først legger merke til som hekkende arter. Krykkjer og polarmåker kommer til Laguna for å bade i ferskvannet. Man kan kjøre hit med bil og parkere utenfor veien. Ved Laguna er det tenkt å sette opp samme type vindskjul som er planlagt satt opp på Adventpynten. Det er viktig at folk ikke går på barrieren fra Laguna mot sjøen i hekketida. I det tidsrommet følger man veien. Sjøppel kan leveres på Longyearbyen Camping som også har toalett.

LoFF startet arbeidet med å lage øyer i Laguna i 2007. Gradvis begynte fuglene å hekke her, og både i 2016 og 2017 har rødnebbternene gjort det godt her. Store flokker går opp i lufta for å forsvare egg og unger når for eksempel en polarmåke kommer for nær. Når de er mange utgjør det et sterkt forsvar for kolonien.

Med en gang isen er i ferd med å smelte i Laguna kommer krykkjene og vasker seg i ferskvannet.

Sandlo er en av vaderartene som holder til i Laguna. Dette er en årsunge som søker etter mat på mudderflatene.

Gåseflokkene som kommer for å overnatta i Laguna før de skal starte trekket sørover om høsten, er et vakkert fenomen som du får rett over hodet i dette skjulet.

Når frosten har satt seg og den første snøen har lagt seg, har polarmåkene fått vinterdrakt og blitt gråe i hodet. Slik ser de ut til våren da de igjen får hvitt hode.

Velferdshuset på Longyearbyen Camping i den østlige delen av Laguna ligger i en passe avstand i forhold til toalett og søppelcontainer.

Vestpynten vindskjul (Av-III)

Skjulet på Vestpynten foreslås som et særlig forseggjort vindskjul. Lokalteten ligger slik til at ved nordlige og østlige vinder flyr havhest helt oppunder land. Flere tusen havhest, sammen med mange måker og ender, kan passere i løpet av én time ved gunstig vind. Det er gode parkeringsmuligheter ved fyrene.

Personen på bildet viser en mulig plassering av vindskjulet som er ment som et «signaturskjul». Det er plass til mange parkerte biler i området.

I denne rapporten har vi lagt mindre vekt på landskapet på nordsiden av Isfjorden. Fokus har vært på de nære ting, men de storslåtte landskapene i nord er viktige for totalopplevelsen.

Pettersenhytta er ett av tre kulturminner på Vestpynten. Nærheten til kulturminnene kan gi en utfordring for hvor vindskjulet kan plasseres.

De fleste fjellrevene på Svalbard vil regelmessig patruljere i fjæra etter mat. Ved Vestpynten skjer dette sannsynligvis flere ganger i døgnet.

Ser man ut over havet med kikkert vil man se en stadig strøm av sjøfugler på vei ut eller inn av Isfjorden. Store fuglefjell ligger i den indre delen av Isfjorden. Mange av disse fuglene trekker ut av Isfjorden for å finne mat.

Fjæreplytten er en god venn gjennom sommeren. I fjæra, inne i byen, i dalen og på plataene hører vi den lett gjenkjennlige lyden «Plytt – Plytt». Den har heller ikke så stor hast med å komme seg videre.

«Byens grillplass» vindskjul (Av-IV)

Det foreslås tre forskjellige typer vindskjul. «Byens grillplass» (Av-4) har vært brukt med enkel tilrettelegging i mange år av lokalbefolkningen. Her har skoleklasser, bursdagslag, vennegjenger og andre samlet seg rundt bålet. Det anbefales at dette skjulet prioriteres tidlig da dette er en viktig lokalitet for byens befolkning. Selve skjulet bør ha benkeplasser for 20 personer på lesiden, og utvendige benker til like mange. I tillegg bør det være kubbestoler til et 20-talls personer. Det er mulig å parkere mange biler utenfor veien.

Parkeringsplassen bør planeres slik den er eller at det tilføres masse for å heve den nedre delen. Toalett med pissoar bygges på parkeringsplassen for å betjene de nære bålplassene. Det lages et stort vindskjul med benker både inn- og utvendig. I tillegg finnes det flere drivtømmerkubber til å sitte på.

Alle de eksisterende bålplassene saneres, og tre nye mindre bålplasser etableres litt lengre øst for der de nåværende ligger. Bålplassene får en enkel og solid utforming som er lett å vedlikeholde. Byens befolkning bør inviteres til å komme med forslag til størrelse, utforming, vedlikehold med mere.

Man skal ikke legge ut mat til dyra! Litt matavfall blir det uansett ved en bålplass. Idag ble det pepperkake med nonstop til dessert.

Tyvjobaret ved Bjørndalsveien er altetende, og er vant til at folk kaster litt mat til dem. De spiser nesten av hånda. Ungene lærer også fort hvor det finnes mat å finne.

Benker, søppel, toaletter og vedlikehold

Langs kyststien satte LoFF ut noen benker ved Laguna i 2007 og 2008. Disse er laget av drivtømmer. I 2017 setter LOFF også ut benker ved LoFFhuset. Bord med benker er satt ut ved ærfuglkolonien mellom hundegårdene og ved «Byens grillplass» utenfor Vestpynten. I tillegg finnes det en del improviserte benker langs kyststien, særlig ved bålplassene.

Benker bør settes ut langs hele kyststien. Tilretteleggingen langs kyststien bør komme alle Longyearbyens innbyggere til gode, fra de spreke turgåerne til dem som ikke så ofte tar beina fatt. Med litt tilrettelegging med benker, bålplasser og vindskjul, kan man håpe på at stadig flere finner det attraktivt å ta seg en tur langs kyststien.

Hvilken utforming benkene bør ha blir det tatt standpunkt til i Masterplanarbeidet. Vi mener at enkle benker laget i drivtømmer passer godt inn for Svalbard. Drivtømmerbenker gir imidlertid ikke ryggstøtte. På noen steder kan man sette ut mer forseggjorte benker med ryggstø. Et forslag er at både sitteplaten og ryggstøtet kan få motiver fra flora og fauna.

Hvor benker bør settes ut kan man be byens befolkning bidra med forslag til i et samarbeid med Visit Svalbard, Svalbardposten og Svalbards miljøvernfond.

På en ringmerkingstasjon for fugler i Litauen står denne benken. Profiler av stær er freset inn i bakplatene. Kanskje en idé for benker med ryggstø hvor forskjellige arter fugl og pattedyr kan vises ved profiler både i rygg og sitteplate? Noe likende er under produksjon ved LoFFhuset.

Denne «masseproduserte» versjonen av kombinert bord og benk finnes på «Byens grillplass» og utenfor SNSK.

Benken på bildet er laget av drivtømmer. Denne står plassert ved Laguna, og modellen er utviklet av LoFF.

Ved ærfuglkolonien er det satt ut en benk som likner på benken vist på bildet ovenfor. Denne er imidlertid laget lokalt.

Søppel

Det settes ikke ut avfallsdunker langs kyststien, men man kan etablere et utvidet mottak ved Longyearbyen Camping slik at turgåerne langs Bjørndalsveien kan levere fra seg avfallet der. I campingsesongen kan vertskapet på Longyearbyen Camping varsle når containere er fulle. Utenom sesongen må det lages en annen rutine.

Longyearbyen Camping har i dag to containere, en for husholdningsavfall og en for sortert avfall.

Toaletter

Det finnes i dag ikke offentlig tilgjengelige toaletter langs kyststien. Det foreslås å etablere tre toaletter. I velferdshuset på Longyearbyen Camping bør det kunne tilrettelegges et toalett for turgåere. «Byens grillplass» vil være det neste naturlige stedet for et toalett, og det samme for kyststiens endepunkt på tippet i Bjørndalen.

I dagens situasjon er det slik at de som har behov for et toalettbesøk under en tur langs kyststien, må bruke naturen. Dette er ikke holdbart i et moderne samfunn.

Utløpet fra velferdshuset på Longyearbyen Camping bør forlenges ut i sjøen da det i dag ender i tidevannssonen. Drift og vedlikehold av toalettene bør knyttes til en egen vedlikeholds- og serviceenhet eid av lokalstyret.

Longyearbyen Camping har i dag fire toaletter. LL utvider antallet toaletter i velferdshuset, og en avtale lages med driveren av Longyearbyen Camping om vask og vedlikehold av toalettene.

Norge er et uland når det gjelder selv enkel tilrettelegging for turistenes behov. Utplasing av toaletter er en selvfølge der mange personer skal ferdes og oppholde seg. Å invitere til omfattende bruk av kyststien uten at det settes ut toaletter er useriøst. Dette toalettet står i Pyramiden.

Ved «Byen grillplass» plasseres en utedo med to dorom og en pissoar i enden av parkeringsplassen. Arkitekturen lages i samme stil som vindskjulet.

Toalettet på Bjørndalstippen kan godt være mobilt som står utplassert her i den snøfrie delen av året. Om vinteren plasseres det nærmere sjøen. Det bør sannsynligvis barduneres for at vinden ikke skal dra avgårde med toalettet.

Vedlikehold og service av uteanlegg

I dag er det ikke opprettet en egen enhet med ansvar for vedlikehold og service av uteanlegg langs kyststien. Den tilretteleggingen som finnes er utført av lokalbefolkningen med tidvis dårlig oppfølging, slik at det ser rotete og til dels søplete ut - et slags speilbilde av Longyearbyen!

Dersom man ønsker en mer hyppig bruk av uteområdene i og utenfor Longyearbyen, sammen med et økt antall turister, krever dette at man tilrettelegger for uteaktiviteter. Gjennom LL og Visit Svalbard sitt Masterplanarbeid må man tro at det finnes gode løsninger på framtidig tilrettelegging. Med tilrettelegging i sammenhenger nevnt i denne rapporten, vil det dreie seg om vedlikehold og drift av bålplasser, benker, vindskjul, toaletter, arealene rundt kulturminner, skilting og andre ting.

Vi går ut i fra at i den kommende femårsperioden vil det bli bygget og satt ut benker, bålplasser, vindskjul, skilter, toaletter m.m. Vi må anta at det som lages får en utforming som kan relateres til Svalbard. Dernest at det opprettes en tjeneste for «Vedlikehold og service av uteanlegg». Uten en slik enhet skal det ikke settes ut noe som helst. Da er det bedre at alle lager sine egne greier, slik vi ser det i dag.

Disse er naturlige samarbeidspartnere for en vedlikeholds- og serviceenhet; LL (representerer lokalbefolkningens interesser, i dag den største brukergruppen), Visit Svalbard (representerer turistbedriftene som sannsynligvis vil bruke nærområdet mye mer i fremtiden enn det vi ser i dag, og bli den største brukergruppen), SNSK (representerer gamle synder som ikke er rettet opp, forvaltning av statlig eierskap og ansvar for Bjørndalsveien), Svalbards miljøvernfond (det er naturlig at en del av «billettinntektene» fra turistene gis tilbake gjennom støtte til ny tilrettelegging av infrastruktur og vedlikehold av denne. Et forslag er å fjerne lokalbefolkningens mulighet til å kreve pengene fra «Billetten» tilbake. De vil også nye godt av all tilrettelegging og vedlikehold) og hytteeierne (har særinteresser i at Bjørndalsveien har god standard).

LL bør eie og drifte vedlikeholds- og serviceenheten. Kostnadene fordeles mellom samarbeidspartnerne.

Svalbard turn ved Aktiv i friluft har uttalt de kan ta oppdrag fra serviceenheten på å drifte vindskjul, benker, bålplasser og toalettene. LoFF har uttalt at de kan ta oppdrag med å vedlikeholde all infrastruktur rundt fugleattraksjonene. Et slikt samarbeid mellom de frivillige lagene og vedlikeholds- og serviceenheten vil sannsynligvis gi billige driftsløsninger.

Kunstige tilrettelegging for fugler og dyr

Menneskelig tilrettelegging i naturen eller på menneskeskapt konstruksjoner for å komme nær fugler og dyr, er noe menneskene har drevet med i hundrevis av år. Motivasjonen er å la fugler og dyr underholde oss mennesker. Land som har en sterk tradisjon for dette er for eksempel Kenya i Afrika (Big five), India (tiger) og Ungarn (ekstremtilrettelegging for fotografer – Bence Mate www.matebence.hu). Å gi turister nære opplevelser i naturen er en voksende nisje innen naturbasert turisme.

I Norge har vi ikke mye erfaring med omfattende tilrettelegging knyttet til menneskers opplevelser i naturen. Med allemannsretten i hånden vandrer vi fritt omkring de aller fleste steder. Samtidig vokser ønsket om å bruke naturen mer, og flere både norske og utenlandske turister bruker naturen. Der antallet turister blir stort blir slitasjen stor på terrenget og lokal flora og fauna. Tilrettelegging blir nødvendig. Dette må Norge også ta inn over seg og planmessig gjøre tilrettelegging av ferdselsårer og gode naturopplevelser der mange turister reiser. Svalbard og Longyearbyen er et slikt sted.

Dersom en destinasjon ønsker å framstå som naturvennlig, kan dette blant annet gjøres ved å lage kunstige hekkeplasser for fugler, hvileplasser for dyr og observasjonspunkter for folk. Longyearbyen skal i mange år framover ta imot rundt 100 000 turister. Det er et politisk mål at Longyearbyen og Isfjordområdet skal ta imot en vesentlig del av disse turistene. Tung bruk av en mindre del av Svalbard vil gagne Svalbards natur som helhet, ved at det blir mindre bruk av områdene utenfor Isfjordområdet. En slik strategi vil kreve tilrettelegging.

Når vi snakker om å tilrettelegge for hekkeplasser for fugler i Longyearbyen, er det ikke for å hjelpe en fuglepopulasjon i nød, men for å gi oss mennesker en bedre mulighet for å komme i nærkontakt med fuglene. Når man ønsker at så mange turister som mulig skal bruke Longyearbyen og nærområdene, må det også tilrettelegges for dette. Det å gi en mulighet for nære dyreopplevelser er ett av flere tiltak.

Det foreslås tre ulike tiltak for fugler. Oppsetting av hekkeplattformer og rugekasser for henholdsvis hvitkinngås og teist i taubanebukker, samt oppsett av hekkehyller for krykkjer på husvegger. I tillegg finnes det allerede fuglekasser for snøspurv i taubanebukker. Snøspurvne hekker villig vekk i disse fuglekassene. LoFF gjør også landskapsmessig tilrettelegging, blant annet ved å bygge øyer for at smålom kan hekke på dem i Lomdammen i Adventdalen og øyene som ble opparbeidet i Laguna ved Longyearbyen Camping i 2008. Vi kommer litt tilbake til dette også.

I den tida da det var vanlig at det la seg fjordis i Adventfjorden om vinteren, var det vanlig å se storkobbe og ringsel som lå på isen. De siste årene har ikke isen lagt seg i Adventfjorden, og selene finner kun is til å legge seg på etter lengre perioder med frost da isflak dannes i fjordbunnen og løsrives ved flo sjø. Nå som fjordisen er mindre utbredt, kan man isteden lage kunstige «isflak» som storkobbe og ringsel kan legge seg opp på. Storkobbe har flere ganger lagt seg opp på flytebrygger i Longyearbyen.

Langs Strandveien er det mange store veggflater som kan brukes til illustrasjoner av flora og fauna i Longyearbyområdet.

Fuglekasser til snøspurv

Snøspurven er Svalbards eneste spurvefugl. Den kommer i april og drar når snøen legger seg i september/oktober. Snøspurven er det viktigste vårtegnet i Longyearbyen, og de aller fleste setter stor pris på at hannene synger. Midt på nittitallet ble det satt opp snøspurv-kasser både på bygninger inne i byen og på taubanebukker. Snøspurvne flyttet villig inn, og har nå blitt forsket på i 20 år, nettopp fordi at snøspurvne i fuglekasser ble lett tilgjengelige forskningsobjekter.

På fastlandet er det vanlig å henge ut fuglekasser. Det skal man fortsette med i Longyearbyen også. Det gir trivsel til de som bor her og de som besøker Longyearbyen får et inntrykk av folk her bryr seg om fugler. Hvorfor ikke arrangere guida snøspurv-turer?

Snøspurvane kan legge reirene sine mange plasser, under skuterpanser, i åpninger i hus, rørgater mm. Det viktigste er å hekke slik at polarreven, tyvjo og polarmåke ikke kommer til. Bak denne trefiguren på postkontoret vil du se et snøspurvreir hvis du kikker etter.

Reiret bak trefiguren er bygget av tørre strå og føret med reinsdyrhår og rypefjør. Fem egg er vanlig kullstørrelse.

Georg Bangjord har designet ei velfungerende fuglekasse som har to rom. En halvvegg skiller reirplassen innerst i kassa fra inngangen. Hannen kan sitte i åpningen og synge for sin utkårede som ligger på 4-6 egg inne i fuglekassa. Snøspurven bygger reir i vanlige småfuglekasser også.

En snøspurv hann mater en nylig utflyet unge som er flink til å mase på pappa for å få mer mat.

Teist i sommerdrakt er svart med hvite vingeflekker.

Fuglekasser til teist

I Norge er det ikke vanlig med fuglekasser til teist. Folk gjør det på Vega, og i turismesammenheng er teistkasser satt ut også på Varanger hvor dette fungerer godt i Kongsfjord. Teisten gjør det godt i våre områder, og trenger således ikke ekstra hjelp. Teisten finnes langs fjæra hos oss hele året, også i mørketida dersom det ikke er is. Den er vakkert sort med knallrøde bein og hvite flekker på vingene som voksen, men blir hvit om vinteren. Dette er en fugl som det er verdt å bli venn med siden den er så trofast i nærområdet.

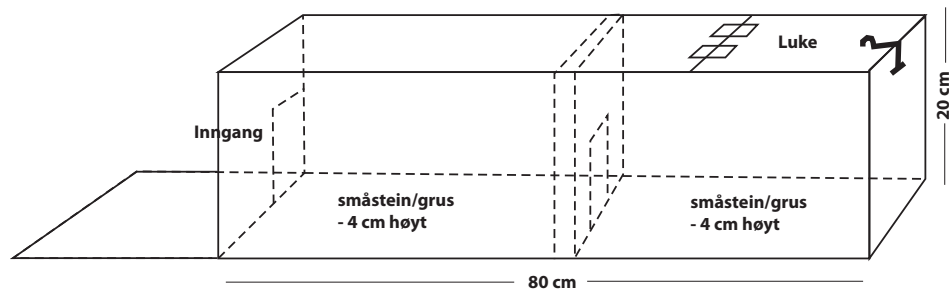
Teisten hekker høyt oppe i fjellsiden på Platåfjellet, og er ikke synlig på hekkeplassen for oss som beveger oss på bakken i Longyearbyen. En mulighet for å komme i nærkontakt med teisten er å sette opp fuglekasser. Ei teistkasse likner på ei snøspurvkasse, men er større. Det er flere muligheter for å henge opp teistkasser. De kan henge på husvegger nær sjøen og på taubanebukkene langs Burmaveien.

På vinteren blir teisten nesten helt hvit. Beina er fortsatt røde hos de voksne fuglene.

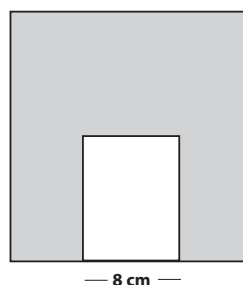

Teistkasse

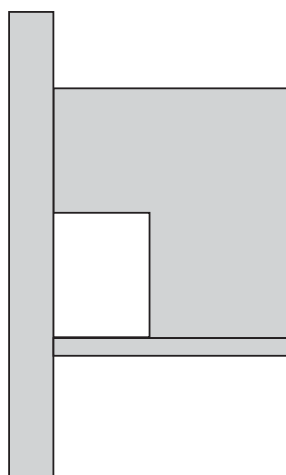

På restene av ei kai på Veidnes, Kongsfjord på Varangerhalvøya, har teistene slått seg ned i teistkasser. Kaia fungerer som ei isolert øy hvor predatorer ikke kommer til. Også fire storskarver sitter på kaia.

Teistkasse målsatt av Georg Bangjord og brukt som mal for alle teistkasser som ble satt ut i Varanger 2012-2014.

Indre vegg

Inngang kan være helt åpen, men trolig vil en spaltevegg også her være bedre

Vegg/
Pilar/
Festeplate

Teistkasser kan settes opp på bygninger nær sjøen i Longyearbyen, for eksempel på tilførselskanalen for kull på Energiverket.

Restene av kaia i Coles Bay bør få noen teistkasser. Den er også en isolert øy på et sted der det ferdes en del folk. Samlivet med rødnebbterner vil fungere utmerket.

Når gjessene kommer om våren er de alt etablert i par. De har brukt opp mesteparten av fettreservene på flyturen fra fastlandet, noe man ser på det hvite feltet under stjerten som ikke buler nedover. Det synes tydelig når gåsa er feit.

Hekkeplattformer for hvitkinngås i taubanebukker

Hvitkinngåsa er svært synlig i Longyearbyen og nærområdene. Sammen med kortnebbgjess ankommer de i mai. Da ses de på barflekkene hvor de finner mat. De beste vegeterte områdene i Longyearbyens sentrum bygges ned, og fuglenes områder for næringsøk blir redusert. Dette bør kompenseres ved at tilsvarende vegeterte områder etableres andre steder i Longyearbyen. Når hvitkinngjessene går til hekking, vil de fleste finne utilgjengelige plasser høyt oppe i fjellsidene hvor fjellreven ikke kommer lett til. Etter hvert som bestanden har økt, hekker de mer og mer på flatmark. Blant annet kan man finne reir ved ærfuglkolonien og på øyene i Laguna ved Longyearbyen Camping. De små hvitkinngjessene er utsatt for predasjon av fjellrev og polarmåke. Kunstige hekkeplasser over bakkenivå kan holde fjellreven unna i reirperioden. En mulighet er å legge hekkeplattformer på taubanebukker. LoFF søker både Store Norske Kulkompani og Sysselmannen om tillatelse til å etablere slike hekkeplattformer i taubanebukker.

Det er et flott syn når gjessene kommer i plog om våren og høsten. Ved å fly i plog bruker de fuglene som ligger bak i plogen mindre energi.

En hekkeplattform for hvitkinngås skal ikke skille seg mye ut fra taubanebukken. Plattformen skal ikke skrus fast eller på annen måte skade taubanebukken. Den skal også lett kunne fjernes dersom et slikt forsøk ikke fungerer.

Dersom hvitkinngåsa hekker på plattformen, så vil foreldrene lokke ungene til å hoppe ned på bakken. Foreldrene kan ikke fly mat til ungene. Ungene finner selv mat fra første dag.

Når gjessene samles i Laguna i solnedgangen om høsten før de trekker sørover, får man nesten rene Afrikastemningen over seg. Slikt ser en jo bare på TV.

Planen er å sette opp reirplattformer i taubanebukkene 4, 5 og 6 på Burmaveien. Der blir reirplattformene godt synlig og ikke for langt unna de gående. Hekker gjessene her blir dette vinn-vinn for både folk og fugl.

Hekkebrett for krykkje

Krykkjer har i lang tid bygget reir på menneskelige konstruksjoner som i vinduspuster på hus, langs kaikanter og på gatelyst. Disse vakre små måkene gjør mye av seg. De er sosiale, høylydte, frakter mye reirmaterialer til reiret og skiter mye rundt reirene. Krykkjene er både til glede og irritasjon.

I Ålesund sprengte man vekk det berømte fuglefjellet midt inne i byen for å bli kvitt fugleskiten. Det er ikke like sikkert at det ville bli gjort i dag. I Bud på Mørkekysten har man satt opp kunstige fjellhyller i en bratt fjellvegg for å få et krykkjefjell – og er belønnet med hekkende krykkjer.

I Grumant, Barentsburg og Pyramiden har krykkjene laget fuglefjell på bygninger. I Longyearbyen har vi ikke hekkende krykkjer, men det er ikke langt til koloniene i Fuglefjella ved Bjørndalen. Siden det blir mye fugleskit ved en krykkjekoloni, er det ikke lett å finne et egnet sted for en slik koloni dersom en likevel vil prøve å få dette til i Longyearbyen. Et sted som peker seg ut er betongsokkelen under kullsiloen til Energiverket. Grunnen til det er at det både er lett å montere hekkebrett og lett å rengjøre veggen etter hekkesesongen.

Pomormuseet i Vardø har montert brett på den veggen av museet som vender mot gata. Her hekker krykkjene tett hvert eneste år. Hurtigruteturistene går forbi her på vei til Vardøhus festning, og mange tar bilder. Litt underlig kanskje at fuglene får mer oppmerksomhet enn kulturattraksjonene. Det viktige for oss med dette eksempelet er at folk liker å ha levende natur rundt seg.

I Pyramiden hekker krykkjene på flere av bygningene. En av grunnene til at krykkjene velger å hekke nær folk, er at mulige predatorer som kan ta egg og fugleunger ofte holder seg unna folk.

I Teriberka på kysten av Kolahalvøya hekker krykkjene på fundamentet til ei kai som aldri ble ferdigstilt.

I Bud på Mørekyten er det montert brede planker i fjellveggen på siden og under fortet som en imitasjon av fjellhyller. Dette fungerer, og i dag er det etablert en fin liten krykkjekoloni.

*Betongsokkelen
under kullsiloen
på Energiverket
kan egne seg
som et kunstig
fugleffell for
krykkje.*

Sandkasser for rødnebbterner

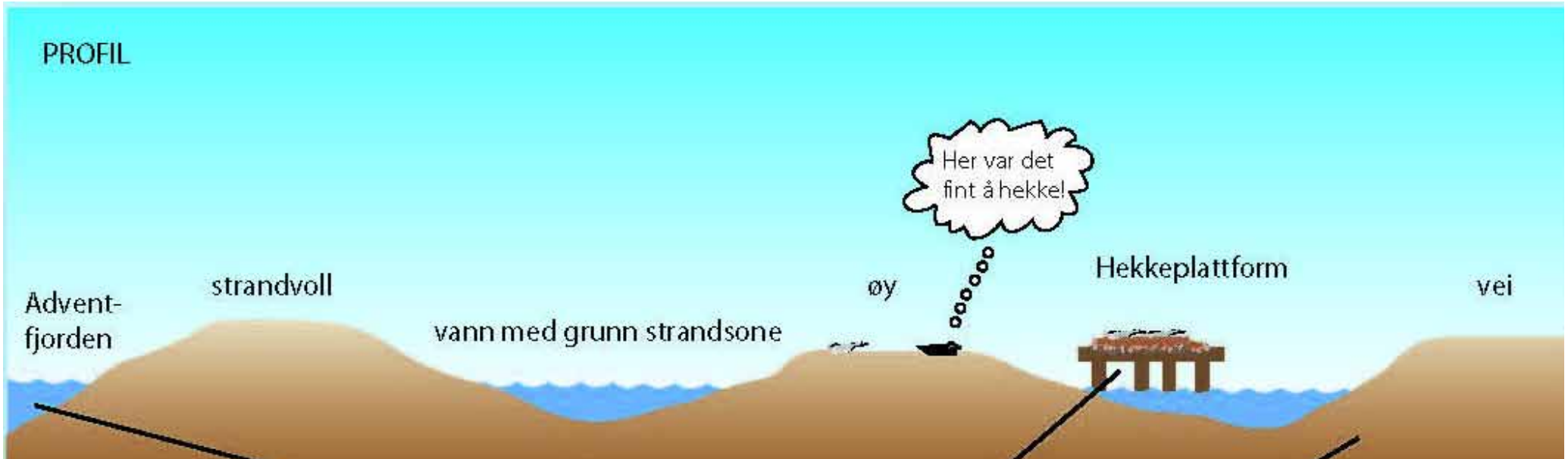
Rødnebbterner er en karakterart i Arktis som hekker på Svalbard om sommeren og flyr til sørlige Afrika og Antarktis, hvor de tilbringer enda en sommer mens det er vinter i nord. I Longyearbyen er mange av de tradisjonelle hekkeplassene til rødnebbternene blitt borte i Sjøområdet. Sjøkanten rundt utløpet av Longyearelva er et mye brukt turområde av folk. Nå har rødnebbternene likevel ikke gitt opp å hekke her, noe som gir en evig konflikt mellom terner og folk. Muligheten for å få seg et hakk i hodet er stor når du kommer nær egg eller unger. Man kan gjøre avbøtende tiltak for ternene slik at de kan få hekkeplasser der de får være i fred for folk. I Laguna ved Longyearbyen Camping er det laget øyer i dammen der rødnebbternene nå hekker, og så langt har de fått være i fred for fjellrevene.

Man har tidligere vurdert at ved å bygge store sandkasser i Sjøområdet som ligger et par meter over bakken, kan ternene få hekke i fred. Dette er enda ikke prøvd, men er verdt et forsøk dersom Svalbards miljøvernfond kan tenke seg å finansiere et slikt forsøk. I så tilfelle bør dette koordineres med Aktiv i Friluft sitt initiativ for folkelig aktivitet i Sjøområdet. Man har også tenkt at ei stor sandkasse kunne plasseres på taket av Brannstasjonen, men de ansatte der var ikke særlig begeistret. Vi tror ikke at hekkende terner på taket vil plage folk på bakken. Spørsmålet er mer om taket tåler vekta av sanden. I forbindelse med utarbeiding av den endelige kyststien bør dette vurderes. Hvilke andre byer har en fuglekoloni på taket av Brannstasjonen?

Utenfor kyststien i vest, i Coles Bay, er det en rødnebbternekoloni på en rest av en kai. Denne kan utbedres slik at enda flere terner kan finne hekkeplasser.

*Rødnebbterne mater
ungen sin med en liten
fisk.*

Skissen viser hvordan man opprinnelig tenkte å lage hekkeplattform i Laguna. Dersom man skal gjøre det i dag, vil området rundt utløpet av Longyearelva peke seg ut som det mest aktuelle området. Man tenker seg plattformer på rundt 5 x 5 meter.

Brannstasjonen ligger fint til dersom man prøver å lage en kunstig hekkeplass på et hustak.

Vi tror ikke at folk som går utenfor Brannstasjonen med hekkeplattform på taket vil bli angrepet av ternene.

Storkobber på isflak

Adventfjorden fryser ikke lenger til om vinteren, og folk har mistet muligheten for å se storkobber som ligger på isen. Storkobbene er fortsatt der, men lite synlige når de ikke kommer opp av vannet. Etter en periode med kaldt vær, blir det dannet litt is innerst i Adventfjorden. Denne brytes opp av tidevannet og driver ut fjorden. Da kan man få se storkobber som legger seg opp med en gang. En del av disse isflakene driver mot land ved Strandveien og legger seg i Småbåthavna. Da får folk en unik mulighet til å se storkobbe.

Siden storkobbe og andre seler også kan legge seg opp på flytebrygger, har man vurdert å lage kunstige isflak som kan ankres opp slik at folk oftere kan se storkobbe. Longyearbyen havn har uttalt at dersom kunstige isflak ikke er til hinder for skipstrafikken, er dette en mulighet. NOFI har sagt at de skal lage et utkast til tekniske løsninger for kunstige isflak. En sannsynlig plassering kan være områdene rundt utløpet av Longyearelva.

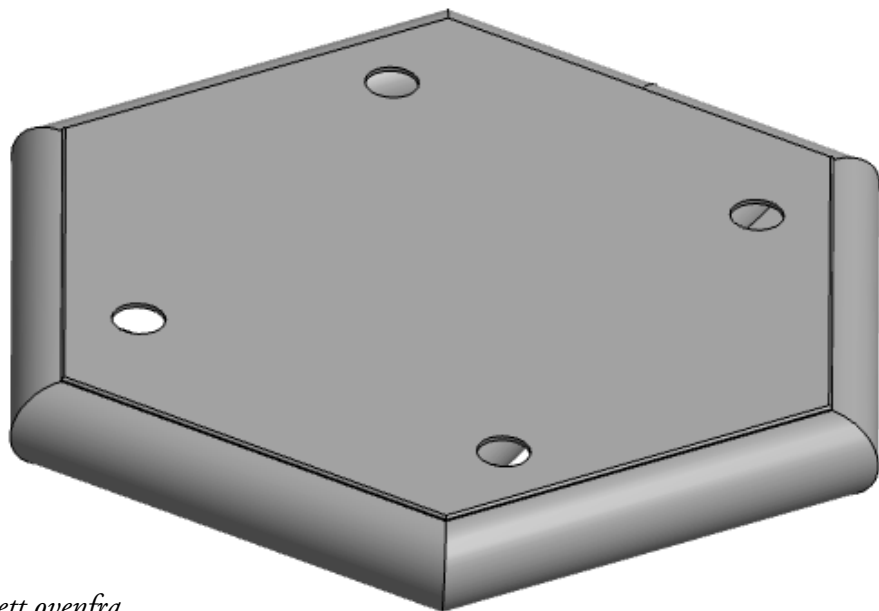
Små isflak brytes løs innerst i Adventfjorden og blir hvileplasser for storkobbe. Driver isflaket mot Strandveien får skuelystne en fin opplevelse.

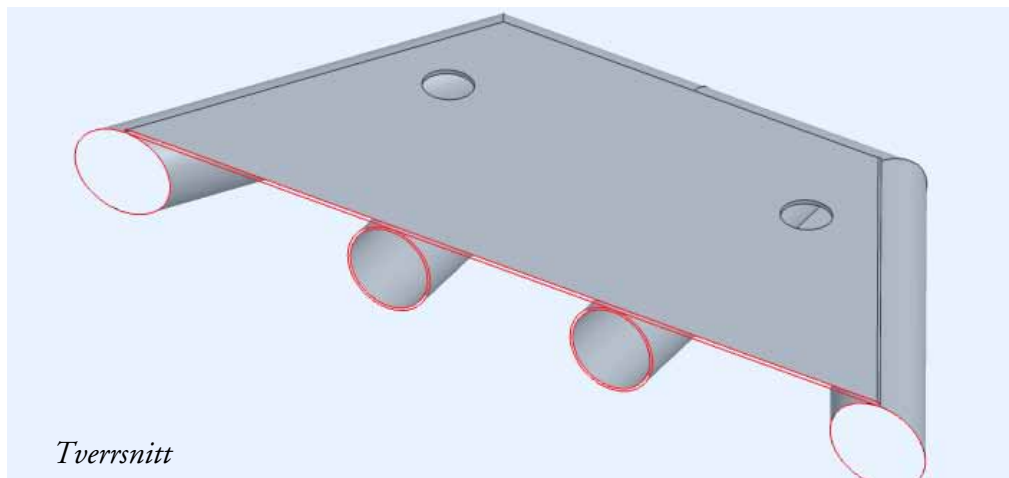
Isflakene kan drive helt inn i fjæra, og du kan komme svært nær uten at storkobben vil gå i vannet. Du kan se at det er kaldt da selen har frostrim over ryggen.

Ringselen (også kalt «snadd») er mindre enn storkobba og forekommer også inne i Adventfjorden, men vi er usikre på om de vil legge seg opp på kunstige isflak.

Sett ovenfra

Tverrsnitt

Tegning av et kunstig isflak. NOFI har blitt utfordret til å lage et forslag til et kunstig isflak. Skissen viser et første utkast som skal diskuteres i Masterplanprosessen, drøftes med havnemyndigheten, finne et eierskap, godkjennes faglig av sjøpattedyrksperter, før kunstige isflak kan plasseres ut i Adventfjorden. Budsjettert pris for overnevnte vil være kr. 85.000 til kr. 100.000 kr levert Tromsø avhengig størrelse og krav til kapasitet.

Illustrasjoner av flora og fauna på bygninger

Langs Strandveien og veien forbi Sysselemannen, Svalbard bryggeri med flere, er det flere industribygg som har nakne veggflater. Disse kan brukes til å fortelle om attraksjoner fra naturmiljøet langs kyststien.

Dette bygget som tilhører Energiverket ligger langs Strandveien og er helt «nakent». Hvorfor ikke bruke denne veggen til å fortelle om naturmiljøet langs kyststien?

Kyststien – en gjennomgang av trasé og attraksjoner

I denne beskrivelsen av kyststien har vi valgt å dele den opp i 13 soner. Innledningsvis viser vi hvilke områder hver enkelt sone omfatter.

Kyststien beskrives fra øst mot vest, med startpunkt ved isbjørnskiltet i vestre ende av Isdammen til endepunktet som er steintippen i Bjørndalen. En kyststi skal som navnet sier, gå langs kysten. Bebyggelsen i østre del av kyststien gjør det imidlertid vanskelig å få til en

vei langs kysten. Isteden må stien gå mellom hus og industrianlegg.

Et forslag til hvor veien skal gå i hver sone er vist på et kart, deretter en kort beskrivelse av sonen og til slutt bilder for å illustrere viktige egenskaper ved den aktuelle sonen.

Forslagene har framkommet gjennom samtaler og befaringer med ressurspersoner som har et forhold til hele eller deler av kyststien, samt

representanter for flere av de som har aktiviteter knyttet til en eventuell etablert kyststi.

LoFF, som har tatt initiativet til denne rapporten, har tatt inn stoff om dyre- og fuglelivet langs stien, ettersom det er dette vi kan mest om. Flora har fått relativt liten oppmerksomhet, blant annet fordi det ikke er så mange arter å finne i de delene av stien som går gjennom selve Longyearbyen. I tillegg

ønsker vi ikke at gode planteområder skal få for mye menneskelig trafikk. For den spesielt interesserte finnes det imidlertid god litteratur for å finne de plantene man ønsker.

Land- og sjøpattedyr får en del plass i rapporten. Kulturminnene som ligger nært selve stien nevnes. Utendørsaktivitetene (og et par andre) som foregår langs stien beskrives sammen med de fasilitetene som lag og

foreninger har til rådighet.

Forhåpentligvis vil denne gjennomgangen av hva som finnes og kan oppleves langs kyststien inspirere flere til å komme seg ut for å oppleve dette. Hovedhensikten med å etablere en kyststi er å tilrettelegge for mer ikke-motorisert ferdsel i Longyearbyområdet, både for fastboende og tilreisende. Kyststien kan brukes hele året.

Sone I (Isdammen – LoFFhuset)

De viktigste punktene er isbjørnskiltet ved Isdammen, Longyearbyen hundeklubb med ærfuglkolonien som nærmeste nabo. Deretter en transportetappe til LoFFhuset i Adventelvas delta.

Sone II (LoFFhuset - Adventdeltaet - Longyearelva)

LoFFhuset er et viktig aktivitetssentrum for fastboende og tilreisende fuglekikkere. Området rundt brukes mye av turgåere. Utrolig stygt og søplete langs kanten av skrenten mot Longyearelva.

Sone III (Utløpet av Longyearelva)

Utløpet av Longyearelva er et viktig hekkeområde for rødnebbterna som holder ut på tross av mange menneskelige inngrep. Området er like viktig som aktivitetsområde for byens innbyggere. utfordringen er å ivareta alle ulike interesser.

Sone IV (Naustområdet - Gamlekaia)

Dette området er primært en transportetappe mellom naust og industribygg.

Sone V (Gamlekaia)

På sjøsiden er det mye fugler på sommeren i fjæresonen, spesielt på forsommeren.

Sone VI (Kraftstasjonen - Bykaia)

Dette området er en transportetappe gjennom et industriområde hvor teist, ender og polarmåke kan ses på sjøsiden. Det gamle kraftverket er et kulturminne.

Sone VII (Bykaia)

Et industriområde hvor det er foreslått å bygge trapp opp til Burmaveien, et tiltak som vil avlaste gående trafikk langs hovedgatene. Fugler ses i lyset fra lyktene på kaia i mørketida, særlig teist.

Sone VIII (Strandveien og Burmaveien)

Langs Strandveien er det alltid fugler å se på sjøsiden. På land er det ikke mye å leke med, men langs Burmaveien er det en alminnelig rik flora og fauna, og ikke minst en flott utsikt.

Sone IX (Småbåthavna, Hestesenteret og Adventpynten)

Nå blir det mer spennende. Når det legger seg is i Småbåthavna ses storkobbe på isen. Mye ærfugl og praktærfugl om våren her. Stallen på hestesenteret og gravplassen bak er kulturminner. Titankrana dominerer terrenget på vei til Adventpynten.

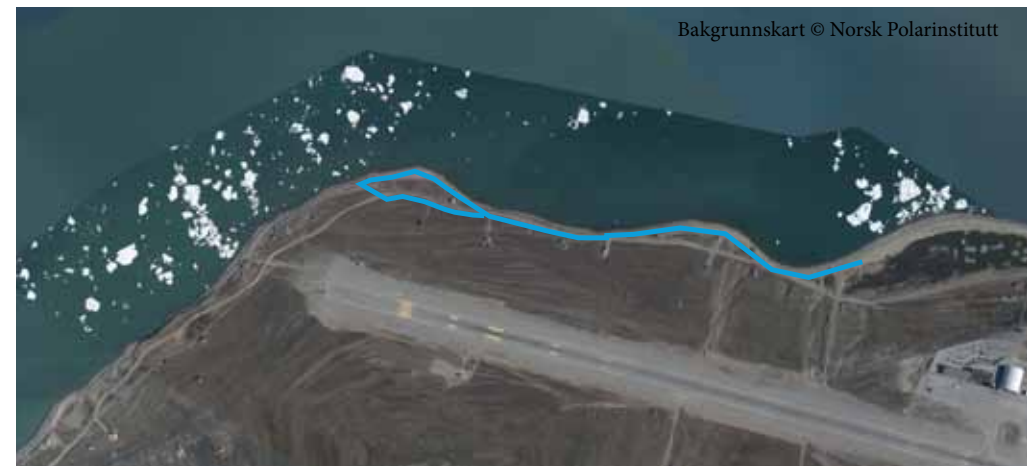
Sone X (Adventpynten - Laguna)

Fra Adventpynten til Bjørndalen er det mulig å gå i fjæra på lavvann. Laguna har utviklet seg til en rik fugleattraksjon hvor det bør lages en egen delplan med forslag til lokalt fuglevern. Et viktig område, både som område for Longyearbyen Camping, og for gode fugleopplevelser.

Sone XI (Laguna - Vestpynten)

Strekningen preget av erosjon de siste årene og vei og hytter må flyttes. Fine områder for planter og fugler. En gravplass mot sjøen, et gammelt fyr og en stor rød stein i fjæra er kulturminner. Det er foreslått et signatur vindskjul med bål plass her.

Sone XII (Vestpynten - «Byens grillplass»)

Dette er en fin sone hvor både fjellrev og svalbardrein kan observeres. Pettersenhytta, ei hytte vernet som kulturminne, markerer starten på sonen. Sonen ender på et av de viktigste punktene på stien, «Byens grillplass», et samlingsted for bursdager, fest en fin kveld, avslutning på skolen og markering for folk på slutt. Sommerstid ligger småbåtene like utenfor og drar torsk.

Sone XIII («Byens grillplass» - Bjørndalen)

Dette er den lengste sonen som går under den vakre siden av Platåfjellet hvor fjellrev, svalbardrein og svalbardrype finnes hele året. Havhest kommer susende over toppen på skrenten ned til sjøen som også er utsatt for erosjon, slik at hytter må flyttes. Ute på fjorden blåser storhvaler. På gruvetippen er det en flott utsikt innover Bjørndalen. Kanskje frister det å fortsette innover?

Sone I (Isbjørnskiltet - LoFFhuset)

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstitt

Både hundegården og ærfuglkolonien er varslet med fareskilt. Polarhundene kjøres med sleder på vinteren og med vogner på hjul om sommeren. Det er svært viktig å kjøre forsiktig gjennom dette området for å unngå konflikter. Om sommeren krysser ærfuglene ofte veien gående. Flere ærfugler blir påkjørt og drept hver sommer.

Kyststien beskrives fra øst mot vest med startpunkt ved isbjørnskiltet i vestre ende av Isdammen til endepunktet som er steintippen i Bjørndalen. En kyststi skal som navnet sier, gå langs kysten. Bebyggelsen i østre del av kyststien gjør det vanskelig å gå langs kysten. Man må gå mellom hus og industrianlegg.

Vi har valgt å dele kyststien i soner hvor vi kort beskriver mulige veier å gå og de attraksjoner som finnes der.

Rødnebbternekker hekker langs veikanten i juni og juli. De gående kan få seg et kakk eller to i hodet, men det er en del av moroa. På myra mellom veien og bebyggelsen hekker det tyvjoer som også kan være aggressive dersom de føler at egg eller unger er truet. Det burde være anlagt en egen gang-/sykkelsti parallelt med veien mellom hundegården og Forskningsparken.

Ærfuglkolonien ved hundegården huser flere hundre hekkende par. Kolonien er Longyearbyens største naturbaserte attraksjon. Ærfuglene kommer i siste halvdel av mai og forlater kolonien i siste halvdel av juli. I hekkesesongen kommer mange fastboende og turister for å oppleve denne fantastiske attraksjonen. Farlige trafikale situasjoner kan lett oppstå både for folk og fugler.

Mange har hundene sine plassert i hundegården til Longyearbyen hundeklubb. Veien forbi er asfaltert og har normal kjørebredde og fartsgrense på 60 km/t. Det går tungtrafikk på veien hele døgnet. Gjennom hele året er det stor trafikk til hundegårdene i forbindelse med mating, lufting og trening av hundene.

En fjellrev krysser veien på vei inn i ærfuglkolonien for å hente egg eller nyklekte unger. Reven er ikke redd for verken biler eller folk.

Isbjørnskiltet er unikt for Svalbard og et populært fotopunkt. Dette er også det østlige startpunktet for kyststien. Herfra er det kort vei til Longyearbyen hundeklubb. Det er sikrest å gå langs den sørlige veikanten. På nordsiden av veien er det god utsikt til fuglelivet på slettene mot Adventdeltaet.

Rødnebbterner hekker vanlig langs veien mot Longyearbyen. Noen har reir og egg helt i veikanten, og disse liker ikke forbigående. De angriper, og man kan oppleve å få et hakk i hodet. Det beste forsvaret er å holde opp armen da de alltid angriper det høyeste punktet.

Foto: Vidar Bakken

Ved ankomst industriområdene tar du til høyre og får Svalbard snøskuterutleie til venstre og utsikt mot hundegården til høyre. Fortsetter rett fram mot sjøen.

Ned en liten bakke og du ser et lite rødt hus som er Pumpehuset for kloakk. Her kan du gå rett fram og du kommer til saltvannsfjæra, eller gå opp til venstre til LoFFhuset. Du er ved målet for sone I.

LoFFhuset ligger som siste post i sone I. Fra huset er det en flott utsikt over Adventdeltaet. Rommet mot øst er åpent for besøkende. Her er det muligheter for å ta en pause og finne nyttig informasjon om deltaet og fugler. Store vinduer gjør mulighetene for observasjoner mot deltaet gode.

LoFFhuset sett mot øst. På mudderbankene på fjære sjø kan det være store flokker med fjæreplytt og andre vadere. Ofte sitter det store flokker av polarmåke og krykkje ute i deltaet. Ikke sjelden passerer også ismåker forbi brinken hvor LoFFhuset ligger.

Sone II (LoFFhuset - Adventdeltaet- Longyearrelva)

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstitutt

Med utgangspunkt i LoFFhuset har du utsikt til deltaet av Adventelva, et av de viktigste fugleområdene på Svalbard.

Vinterstid (blå farge) kan du gå herfra til Hiorthhamn eller langs fjæra nedenfor naustene i Sjøområdet. Med unntak når det er full flo kan du sommerstid (grønn farge) gå langs hele fjæra til utløpet av Longyearrelva. Alternativt

kan du gå på skrenten forbi sørsiden av LoFFhuset. Der tar du til venstre ved plasthallen og til høyre langs veien forbi Henningsen Transport og Guiding. Videre går veien til Studentsamskipnaden hvor man tar til høyre, går forbi avfallsanlegget, og så rett ned i fjæra. I fjæra kan man gå tilbake mot LoFFhuset hvis man har støvler.

LoFFhuset er et viktig

aktivitetsområde for turgåere hele året, unntatt i mørketida. Publikumsavdelingen i LoFFhuset er åpen fra april til oktober. Det er gratis bruk av publikumsavdelingen.

Tilreisende fuglekikkere fra hele verden besøker LoFFhuset for å kunne «krysse» én eller flere arter som de har på sin ønskeliste for besøket til Svalbard. Mange av dem deltar på cruise rundt Svalbard, men legger inn noen ekstra dager for å se på fugl i Longyearbyen og nærområdene.

LoFFhuset er plassert på en gammel søppelfylling. Det ses godt på sjøsiden. En masse metallavfall stikker ut, og en del har falt ned i fjæra. Det som kan fjernes må fjernes, resten dekkes til. Det må være en målsetting å gjøre det mulig å legge kyststien i fjæra her.

Det går en overløpsledning for kloakk ved Pumpehuset ved siden av LoFFhuset. Denne ledningen stopper i selve gruskanten ned til flomålet slik at kloakk blir liggende ovenfor fjæra og stinke. Siden hovedvindretning er ut Adventdalen, vil det ofte lukte kloakk ved LoFFhuset. Dette bør det finnes en løsning på.

Ikke alle har noe i mot at kloakk spyles rett ut ved LoFFhuset! Havhestene sloss om de beste «bitene», og man kan observere fuglene kun noen få meter unna.

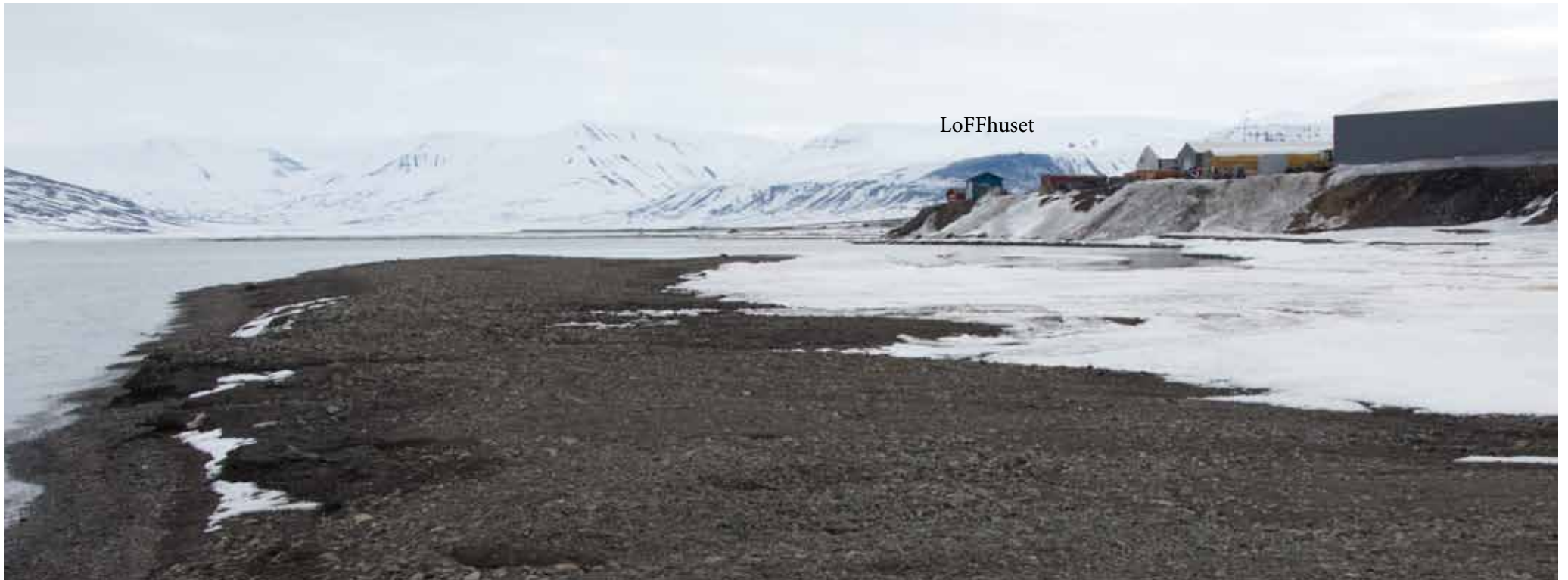
Fjæreplytten er den vanligste vadefuglen på Svalbard. Den ses vanlig ved LoFFhuset fra mai til september og kjennes igjen på sine jevne gråfarge og at den sier «plytt-plytt».

Praktærfugl er en vakker andefugl som står høyt på krysselista til fuglefolk. Utenfor LoFFhuset kan man se praktærfuglhannene sloss for hunnene sine mens de venter på at Adventdalen skal bli snøfri slik at de kan starte hekkingen.

I mai hviler ofte ærfugl på sandtangen mot Longyarelva. Her spaserer tre ringgjess forbi som også ofte har tilhold ved LoFFhuset i denne tida.

Den naturlige veien å gå fra LoFFhuset, som ses i bakgrunnen, er langs fjæra. På vinteren kan man gå på iskanten. Om sommeren langs fjæra, men ikke på full flo.

Ved flo sjø må man følge veien mellom Henningsen Transport og Guiding og lagrene mot sjøsiden. Veien her er gruslagt og sølete ved snøsmelting eller regnvær.

Vil man ned i fjæra igjen tar man til høyre ved Studentsamskipnaden og går parallelt med Longyearelva ned i fjæra. Dette er en blindvei da det ikke er gangbru over elva. Gangbru over Longyearelva er diskutert som en mulig framtidig løsning. På høyre side har du avfallsanlegget. Nedenfor avfallsanlegget ligger det en naustrekke.

Adventfjorden fryser normalt ikke lenger til om vinteren. Når det blir kaldt danner det seg tallerkenis.

*Ser man innover
Adventdalen kan du
gjennom sommeren
og høsten se
«Champagneglasset».
I Longyearbyen
gjettes det det årlig
på når stetten i
champagneglasset
blir brutt. I 2017
ble stetten brutt
5. august, i 2014
den 14. juli og 31.
august i 2012.*

Smålom i Adventdalen henter mat til ungene sine i denne sonen.

Om vinteren er det mulig å gå langs stranda i hele Adventdeltatet fra LoFFhuset til Hiorthhamn. Husk å ta med beskyttelse mot isbjørn.

Sone III (Utløpet av Longyearelva)

Utløpet av Longyearelva er et av de mest brukte turområdene for lokalbefolkningen. Her hopper isbaderne i vannet hele året, hunder luftes og folk går tur i strandkanten. Dette er også det nærmeste området for småbarnfamiliene hvor de kan leke i fjæreamrådet. Studentene har området som sitt utendørs samlingssted hvor de fyrer bål og har det hyggelig. De fleste velger å bruke områdene vest for elveløpet.

I dag er det på vestsiden av elva anlagt et sceneanlegg med sitteplasser og grillmuligheter som kan brukes av alle. Et antall uformelle bålplasser er anlagt i fjæra.

Svalbard Turn, ved Aktiv i friluft, har planer for å tilrettelegge bedre for utendørsaktiviteter her slik at enda flere skal ta i bruk området.

Selve utløpet av Longyearelva er det viktigste hekkeområdet for rødnebbterne i

Longyearbyen. Med all den menneskelige forstyrrelsen i form av industriell aktivitet, bygging av naust som beboes av folk og er et viktig turområde for byens innbyggere, er det nesten underlig at ternene ikke har gitt opp denne hekkeplassen. LoFF har tilrettelagt med skilting av hva som er god atferd når du beveger deg i hekkeområdet for ternene og vurderer flere muligheter for å sikre hekkinga til ternene. Ternene har fortjent bedre beskyttelse i hekketida når de ikke har gitt opp å hekke her på tross av all forstyrrelse gjennom mange år. Det er foreslått både å gjerde inn deler av elvedeltaet og å kompensere med å bygge kunstige hekkeplasser.

Vår, sommer og høst er det mye liv på sjøen av sjøfugl og sjøpattedyr.

To aktivitetshus finnes i området. På østsiden har radioamatørene et eget hus «Mathiasbu». På vestsiden har Svalbard seilforening sitt hus.

Østover langs stranda fra LoFFhuset er det alltid fugleliv å se på sjøen. Ikke så mange personer bruker dette området.

Fuglekikkere kommer ned til stranda for å se på sjøfuglene. Disse svenske fuglekikkerne hadde hørt fra andre fuglekikkere på LoFFhuset at det lå stellerender blant ærfuglene.

Før snøen smelter og isen går på dammer og bekker samles det særlig mange ærfugler og praktærfugler utenfor stranda. I 2017 lå det også 2 par stellerender sammen med ærfuglene.

Utsikt fra stranda og opp mot bebyggelsen i Longyearbyen. Helt til høyre i bildet ses den islagte Longyearelva. Før Longyearelva går opp krysser du den islagte elva. Når elva er åpen går du mot Studentsamskipnadens hus.

På venstre side ligger det ei naustrekke. I et av naustene holder Radiohuset til som er merket «Mathiasbu». Radiohuset brukes av radioamatører og har kjennesignal «JW5E».

Når du skal gå opp til hovedveien kan du passere mellom avfallsanlegget og studentleilighetene.

Mellom studentboligene og Longyearelva er det en del vegeterte områder hvor gjessene beiter når de ankommer på våren og hvor noen rødnebbterner hekker om sommeren.

Når kortnebbgjessene ankommer om våren har de behov for ro for å bygge opp fettreservene de trenger for å starte hekkinga. Du kan gå ganske nær gjessene, men når du ser at de begynner å gå fra deg, er du for nær.

Vis hensyn til kjøretøyene når du går langs hovedveien over brua. Du vandrer langs et de mest trafikkerte punktene i hele byen.

Du går ned til høyre rett etter at du kom over brua og får Svalbard Maskin på venstre side og har Longyearelva på høyre side. Når du fortsetter rett fram kommer du ned i fjæra.

Rødnebbternene hekker mellom kjøretøyer og naust, på de vegeterte flekkene og steinsletta langs Longyearelva. Den er svært aggressiv i hekkeperioden. Trår du for nær reir eller unger er sjansen stor for at den hakker deg i hodet. Trekk deg rolig unna når du blir angrepet. Se nøye hvor du trækker slik at du ikke knuser egg eller trækker på en unge.

Nede mot stranda er det bygget en scene med sitteplasser og med grillmuligheter.

Langs stranda finnes det flere bålplasser som et bevis på at dette er et populært sted å være.

Ute på fjorden kan man relativt ofte se flokker med hvithval som svømme helt inn i bunnen av Adventfjorden. Noen av hvalene kan komme helt nært land. De voksne hvalene er hvite, mens de unge dyra er grå.

Kajakpadling har blitt en populær aktivitet både for fastboende og turister. Såfremt været tillater det er det daglig en eller flere grupper kajaker på fjorden.

Isbaderne tar seg en dukkert her hele året. Dette gjelder både fastboende og turister. Særlig studentene ser ut til å være tøffere enn andre ved ofte å bli sett badende.

Svalbard seilforening har eget naust i Sjøområdet.

Lyset vender tilbake, og de vakreste himler i rosa og blått ses over fjella i Hiorthhamn!

Sone IV (Naustområdet - Gamlekaia)

Dette området består primært av naust, boliger og industribygg. Området er opprinnelig en gammel rødnebbternekoloni, noe som medfører mange aggressive terner som angriper de som beveger seg i området i hekkeperioden.

Det er to aktivitetshus i denne sektoren, Svalbard seilforening og Totakterens verksted. Siden det bor folk i mange naust, samt at det er industriell aktivitet, er det stor trafikk av fastboende.

Kyststien bør følge kysten så nært som mulig. Det går fint å gå langs fjæra inntil det er noen få naust igjen. Deretter bør stien gå mellom naustene og følge veien oppover og bryte inn foran Brannstasjonen, eller gå helt opp til hovedveien.

Når den formelle kyststien skal fastlegges, blir det viktig å ha et godt samarbeid med alle parter som har aktivitet i naustområdet.

Stranda nedenfor naustene er den naturlige veien å gå på kyststien. Når du har gått omtrent halvveis ned langs naustrekka, må du ta opp mellom naustene og følge veien oppover.

I starten på naustrekka finner du området hvor kajakkpadlerne gjør ut- og innsjekk knyttet til organisert padling på Adventfjorden.

Dersom du ikke følger stranden, kan du gå mellom de to nederste naustrekkene.

Fra stranden kan du komme videre oppover ved å gå mellom disse naustene.

Ved den blå kontaineren helt øverst i bildet skal man ta til høyre.

På venstre siden ligger en stor hall. Dette er Totakterens verksted.

I motsatt retning av Totakerens hall, ligger Brannstasjonen på høyre hånd. Her kan du fortsette rett fram eller ta til venstre opp på hovedveien hvor du tar til høyre.

Beitende rype og rein er mer vanlig mellom husene lengre oppe i Longyearbyen, men forekommer også på de vegeterte flekkene i Sjøområdet.

Rødnebbterna er også vanlig i denne sektoren. Reirene ligger direkte på bakken og eggene er nesten «usynlige». Det samme for ungene mens de er små. Når de blir større gjemmer de seg under biler, parkerte snøskutere og annet. Foreldrene hakker alle som passerer i hodet. LoFF foreslo for noen år tilbake å lage en kunstig hekkeplass for rødnebbterner på taket av Brannstasjonen som et kompensierende tiltak til at store deler av den opprinnelige ternekolonien ble bebygd.

Snøspurven kan legge reiret alle steder der den kan gjemme seg for fjellrev, polarmåke og tyvjo. I dette tilfellet er snøspurv hunnen på tur ned i en sprekk i fasaden der fem sultne unger venter på mat. Setter man opp fuglekasser for snøspurv tas de gjerne i bruk. LoFF har utviklet egne fuglekasser for snøspurv (innfelt).

Sone V (Gamlekaia)

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIODIVERSITET

Gamlekaia er et avstengt område hvor det ikke er generell adgang. Polarsysse ligger her når den ikke er ute på oppdrag. «Norbjørn» anløper fast ca. hver 14 dag med alt av varer som Longyearbyen trenger som ikke kommer med fly. Det er mulig å gå fram til gjerdene som omkranser selve kaia og lagerbygget til Bring.

Dette er et rent industriområde hvor man bør bevege seg med forsiktighet ettersom tyngre kjøretøyer opererer her. Fjæreområdet øst for Gamlekaia er spennende. Gjennom vår, sommer og høst kan man se ender, gress og vadefugler. I vintersesongen kan man normalt få tilgang til kaiområdet slik at det er mulig å sjekke opp fuglelivet i mørketiden. Ofte vil du finne fugler som drar nytte av at kaiområdet er opplyst døgnet rundt. Rødnebbterne prøver årlig å hekke på bakken i det inngjerdede tankanlegget.

Sektoren har ett kulturminne representert ved det gamle kraftverket. Som

for den forrige sektoren er det viktig at alle berørte parter høres når den endelige kyststraséen stikkes ut her.

Gamlekaia med MIS «Polarsysse» ved kai sett fra Brannstasjonen.

I området rundt Gamlekaia er det ofte fugler på den ene eller andre siden for å få le fra vinden eller for matsøk. På bildet ses flokker med ærfugl og praktærfugl.

Det er ingen veiforbindelse fra Brannstasjonen til lagrene på Gamlekaia, men det er mulig å gå ned mellom biler og maskiner i ei liten skråning ned til lagerplassen for containere på Gamlekaia.

Til tider er området fylt opp med kontainere. Da må man snike seg mellom og komme seg fram til kanten der stolper i tre stikker opp langs sjøkanten.

Fra Brannstasjonen kan du også gå til venstre opp til hovedveien, fortsette til høyre og ta første vei til høyre som fører deg til sjøkanten med stolpene.

Snøspurven hekker også i dette industriområdet. Svalbards eneste vanlige spurvefugl kommer i april og blir til ut september. Bortsett fra under trekket, er dette en art man sjelden opplever på fastlandet.

På fjære sjø en maidaag er fjæra ofte full av beitende gjess, ender og vadere. Dette fjæreamrådet blir ofte oversett fordi at det ligger midt i et industriområde. Det er flott å sitte i bilen med kikkert og kamera - og bare la tida gå!

Noen hundre ringgjess kommer vanligvis til Longyearbyen på vårtrekket for å fete seg opp før de flyr videre. Ringgjessene på Svalbard hekker primært på østkysten og i nord. En del av dem trekker også videre til Grønland. Når de kommer til Svalbard har de fløyet to døgn i et strekk fra Danmark! Denne ringgåsa beiter på grønne sjøplanter.

I fjæra vil det være mange fjæreplytter som er Svalbards desidert vanligste vadefugl. I tillegg er myrnsnipe og sandlo også vanlige.

Veien som du følger går fra sjøen langs Bringlageret og mot hovedveien. Når du kommer mot hovedveien ser du tankanlegget til venstre.

Tankanlegget er inngjerdet. Bak gjerdet prøver rødnebbternene å hekke. Her forstyrres de ikke av folk, men en sulten fjellrev kan fort predatere de kullene som er her.

I 1920 bygde Stor Norske Spitsbergen Kulkompani en ny kraftstasjon i betong med rom til dampkjele, sal med to turbiner og sjøvanninntak. Dette er den grønne murbygningen som står ved siden av dagens energiverk.

Foto: Stig Hammer

I lyset fra lyskasterne på Gamlekaia kan en også i mørketida se fugler. Den vanligste fuglen å se er teist. På bildet vises en teist i vinterdrakt som dykker etter bunnfisk.

Foto: Stig Hammer

Midt i mørketida er unge grønlandsmåker å se i lysene fra Gamlekaia.

M/S Norbjørn i Isfjorden den 30. august på vei med returlast fra Longyearbyen til Tromsø, noe hun trofast har gjort i mange år.

Sone VI (Kraftstasjonen-Bykaia)

Sektoren er et rent industriområde hvor busselskap, vaskehall for kjøretøyer, Sysselemanden, Kystverket, Røde kors, Svalbard bryggeri, LNS og andre har sine lagerhaller. Fjæra burde vært rydda for gammelt industrisøppel. Dette er tross alt hovedveien for cruiseturistene når de spaserer til museet og butikkene. I tillegg er det også en del av turveiene som lokalbefolkningen bruker.

Alle de mindre cruisebåtene som ligger til kai gir et godt bilde av variasjonene av ulike tilbud for den reisende som kan velge alt fra seilbåter til hurtigbåter.

Litt fugleliv er det da langs denne kyststripa også. Titt og ofte flyr det noe over på vei mot Adventdalen. Gjennom vår og sommer ligger det en del ender her. Teisten er alltid her.

I tidligere tider da Adventfjorden frøs til, laget kjølevannet fra Energiverket litt åpent vann i isen. Nå som det ikke er is lenger, ser vi heller ikke storkobben, men den er fortsatt der.

Ved Energiverket tar du til høyre og kommer over på en mindre trafikkert vei som fører til Bykaia.

Når du passerer bussene og vaskehallen for biler, er det på forsommeren verdt å ta en kikk mot sjosiden her.

I området ses ofte praktørfugl, gjerne sammen med ærfugl. Om våren foregår kurtise og matsøk før de trekker videre til hekkeplassene innover i Adventdalen.

Flere av hallene eies av bedrifter som kanskje kan bruke hallveggene til å fortelle noe om sin virksomheten. Kystverket, Sysselmannen, Røde kors og Svalbard bryggeri er eksempler på bedrifter som kan profilere seg på hallveggene.

Betongelementer som er dumpet i flomålet må fjernes da dette skjemmer området.

Knuste betongplater med armeringsjern, plastrør og ståltråd skjemmer fjæra. Må fjernes.

Ved enden av hallene i retning Bykaia tar du til høyre og kommer nærmere flytebryggene.

Grusveien medfører at det blir bløtt om våren når tela går og ved regnvær. Bør asfalteres.

Et par polarmåker pleier å holde til i denne sonen. Antakelig hekker de i skrenten bak hovedveien. Polarmåkene er Svalbards rovfugler. Ingen ørner, falker, hauker eller ugler hekker på Svalbard. Polarmåkene fyller denne nisjen.

Et tyvetalls mindre båter tilbyr dagsturer i Isfjorden eller skreddersyddde lengre turer for den som har lommebok tilpasset det.

Både vår og høst flyr det ofte gåseploger over området. På bildet passerer en flokk med hvitkinngjess.

Den første snøen over Hiorthhamn i slutten av september skaper et flott lys og landskapsformer.

Sone VII (Bykaia)

Bykaia er et trafikknutepunkt for cruisetrafikken til og fra Longyearbyen, både de store skipene med flere tusen passasjerer og dagcruiserne som gjør Isfjorden.

Området har det samme industrielle uttrykket som resten av Longyearbyen, rotete og litt uferdig. Trafikken rundt sommercruisene er stor. Gående cruisepassasjerer hindrer lokaltrafikken, og man ser tydelig at veinettet ikke er tilrettelagt for mange gående fra Bykaia til sentrum og tilbake. Longyearbyen likner litt på Geiranger når det kryr av turister. I Geiranger er det utleie av små elbiler for to personer. Kan dette være en ide for Longyearbyen?

Når en går kyststien fra byen og vestover, er det greit å gå gjennom Bykaia. Hold mot sjøen hele tiden. Gå mot flytebrygga, så til venstre til inngangen til selve Bykaia.

Havnemyndigheten har kontor her sammen med logistikkelskapet Pole Position. Visit Svalbards cruiseprosjekt har foreslått

at det bygges ei trapp opp til Burmaveien. Dette vil ta flere gående vekk fra hovedveien som går mot sentrum over Skjæringa. I tillegg er det flott utsikt fra Burmaveien.

Skipstrafikken er i seg selv en attraksjon da fartøy av alle slag fra hele verden ses her om sommeren.

Litt dyreliv er det plass til her også. Ærfugler holder til rundt kaia og prøver å hekke inntil bygningene. Teisten er en trofast følgesvenn som ses hele året sammen med andre arter, også om vinteren.

Pacific Princess ved Bykaia i 2016. Hun ble sjøsatt i 1999, er 181 meter lang, har et mannskap på 373 og tar 688 passasjerer (Wikipedia). De nære områdene knyttet til Bykaia og administrasjonsbygget er godt organisert og ryddig.

På vestsiden av Bykaia er det opplag for gummibåter og annet lett båtutstyr. Litt rotete inntrykk, og litt rydding er på sin plass. I bakgrunnen «AIDAluna», sjøsatt i 2009, 252 meter lang med et mannskap på 252 og kan ta 2100 passasjerer.

Parkeringa til flytebryggene er gruslagt. Sølete om våren og ved regn. Området skal asfalteres august 2017.

Parkeringa knyttet til Havnekontoret og Pole Position, byens logistikkoperatør. Går du helt ut mot sjøkanten, vil du ofte se teist store deler av året.

Det er en plan om å bygge en trapp opp skrenten bak Bykaia til Burmaveien. Hensikten er blant annet å få gående vekk fra hovedveien når de skal til butikkene i sentrum.

For noen år siden ble to oljeskadd ærfugler funnet mellom kaiene. Dette har ikke vært noe stort problem, men man må ha en beredskap hvis det skjer igjen. Finner du oljeskadd fugl, skal du varsle Sysselemanden.

Ærfuglene ble tatt inn i et privat hjem og vasket og stelt etter alle kunstens regler. Begge fuglene ble testet i badekar, og det virket som fjærdrakta ble rein og tett. Fuglene ble satt ut i fjorden igjen.

Ærfugl ses rundt kaiene. Nå prøver også ærfuglen å hekke langs veggene på administrasjonsbygget.

Foto: Stig Hammer

I mørketida er Bykaia det stedet man besøker for å se etter fugler. I kunstlyset ses blant annet alkekonge som på dette bildet. Unge grønlandsmåker kan også oppholde seg i området.

Foto: Stig Hammer

En helt spesiell mørketidsgjest var denne gulneblomen som holdt til ved Bykaia.

Et annet stort skip som går til kai i Longyearbyen er «Mein Schiff 1». Hun er 260 meter langt, ble satt i drift i 1996, har et mannskap på 909 og kan ta 2680 passasjerer (Wikipedia)

Sone VIII (Strandveien og Burmaveien)

Kyststien videre vestover fra Bykaia gir en enklere tilrettelegging enn den tidligere snirklingen mellom naust og industribygg. Kyststien vestover består av to parallelle veier, Strandveien nede ved sjøen og Burmaveien høyere oppe i terrenget. Begge veiene er populære turveier for lokalbefolkningen. For variasjonens skyld, går man gjerne Strandveien vestover og Burmaveien på vei hjem. Trafikalt er dette sikre strekninger for den gående.

To viktige kulturminner finnes i denne sektoren, Taubanesentralen og taubanen. Taubanen var operativ fram til 1987, og ble sammen med Taubanesentralen nedlagt samme år da lastebiler overtok transporten av kull til rensverket.

Langs Strandveien er det sjøfugler å se hele tiden i den lyse tiden. Det er her man kommer nær storkobber på isflak som driver mot Strandveien. Flokker med hvithval passerer på vei til fjordbotn, og mange arter med sjøfugl bruker det

grunne fjæreamrådet.

Noen få høydemeter oppe går Burmaveien der man har helt andre arter å se på. Hele året beiter det svalbardrein og svalbardryper. Fjellreven patruljerer både her og langs Strandveien.

Det er foreslått å legge et skispør langs Burmaveien ovenfor flyplassen til Vestpynten. Noen benker langs Burmaveien hadde vært fint, både for å hvile, men også for å kunne sitte ned for å nyte det vakre landskapet. En bål plass er foreslått i nærheten av der man ser for seg at trappa kommer opp til Burmaveien som et tilbud for småbarnsfamiliene i gåavstand fra byen.

LoFF har søkt om tillatelse til å montere hekkeplattformer for kvitkinngås i taubanebukker langs Burmaveien.

Strandveien er ekstra bred slik at kjøretøyer kan kjøre helt ut av veibanen når man vil stoppe for å se på sel eller fugl, eller for å ta landskapsbilder. Bildet viser en taxi som bringer turister slik at de kan ta bilder av en storkobbe på et isflak.

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstitutt

Strandveien og Burmaveien sett fra flyplassen. Turgåere velger oftes å gå Strandveien den ene veien og Burmaveien tilbake. Man beveger seg da ofte utenfor den isbjørnsikre sonen.

Jungeltelegrafen går raskt når det skjer noe spennende i Longyearbyen. Lokalbefolkning, gjerne småbarnsfamilier, dukker raskt opp for å se på storkobben som ligger i fjæra. Dette er bra da det ikke er mange dagene gjennom vinteren at en får slike sjanser. I den tida hvor det var vanlig at fjorden frøs til om vinteren, var det helt vanlig å se ringsel og storkobbe på isen.

Storkobber er ikke sjeldne i Isfjordenområdet, men siden fast vinteris ble historie, ser vi nå bare storkobbene når det etter sterk kulde dannes is innerst inne i Adventfjorden. Når denne isen brytes opp av tidevannet og føres med strøm og vind mot sørkysten, får igjen folk møte selene liggende på isen.

Når en storkobbe har ligget lenge på et isflak og blitt helt tørr, vil den helst ikke hoppe i havet igjen.

Det tykke spekklaget hos storkobben gjør at den ikke fryser. Et lag med frostrim har festet seg til storkobben, men dette medfører ikke noe problem.

For en naturfotograf er det en «gave» å få en sel på kloss hold. I løpet av vinteren 2016-2017 var det bare noen få ganger dette var mulig. Man burde organisere et varsel over Visit Svalbard sine sider når dette skjer.

Finnes det en bedre måte å gi naturfagundervisning til de søte små på enn når det kan gjøres i naturen?

Noen par polarmåker regjerer også langs Strandveien. De stjeler mat fra ærfuglene når de bringer muslinger opp fra bunnen, eller de kan selv finne mat på full fjære. Polarmåkene er altetende og kan også fange og drepe mindre sjøfugler.

Ærfugl beiter vanlig på grunnene langs Strandveien. De danner par i løpet av vinteren og en kan se og høre ærfuglene leke og spille, en funksjon som styrker parforhold. Nå er det ofte flere hanner enn hunner. En enslig hunn kan derfor få mange beilere når de fleste andre hunner er bundet i par.

Taubanesentralen var i drift fra 1921 til 1987. Store Norske Kulkompani AS har ønsket å kunne bruke bygningen, men har foreløpig ikke kommet til enighet med kulturminnemyndigheten. Nå brukes Taubanesentralen iblant til kulturarrangementer. Blant annet hadde Store Norske Mannskor en konsert på Taubanesentralen i 2017.

Burmaveien er en populær turvei også i mørketiden. Her er det god utsikt over hele Adventfjorden og taubanen går parallelt med veien. Noen benker utplassert langs Burmaveien vil bli tatt godt imot av lokalbefolkningen. Når værforholdene ligger til rette for det, er det flotte landskap på nordsiden av fjorden.

Muligheten for å få se svalbardrype er stor når man går langs Burmaveien. Bruk litt tid med en kikkert til å skanne terrenget. Da kan det hende at du lykkes med å finne ei rype.

Fjellreven patruljerer regelmessig Burmaveien. Spor ses gjerne i veikanten. I vestre del av Burmaveien, der dette bildet er tatt, ses fjellrevene løpe mellom fjæra og Burmaveien.

Rekken av taubanebukker er vakre fotomotiver fra Strandveien vår og høst når sola passerer lavt over himmelen.

På wiren som går mellom taubanebukkene fra Taubanesentralen og vestover henger det kubb som kullet ble fraktet i.

Seinhøsten 2016 regnet det mye og terrenget var fullt av vann. Når frosten satte inn, rant det fortsatt vann i bekkene og flere «isfusser» ble dannet langs Strandveien. Disse ble brukt til iskltring.

Gäseplattinger langs Burmaveien

LoFF har søkt kulturminnemyndighetene om å få montere hekkeplattformer for kvitkinngås i tre av taubanebukkene. Hensikten er å gi turgåerne gode naturopplevelser på tur, samt å gi kvitkinngjessene trygge hekkeplasser.

Sone IX (Småbåthavna, Hestesenteret og Adventpynten)

Småbåthavna er eid av Totakteren og er normalt et sted man passerer på vei vestover kyststien. Veien inn kan være svært gjørmete på våren og når det har vært en del nedbør.

I perioder er det en del dyreliv inne i bukta der Småbåthavna er anlagt. På ettervinteren når det har vært streng kulde, dannes det en del isflak i bunnen av Adventfjorden. Under gunstige strøm og vindforhold samles det mye is i Småbåthavna, noe som gjør at storkobbe kan legge seg opp på isen. Fra april samles det mye ender her som venter på å komme i gang med hekkinga. Store flokker med ærfugl og praktærfugl kan finnes og ro i perioder hvor de ikke søker etter mat.

Hele sommerhalvåret kan man få flokker med hvithval inn i Småbåthavna som jager småfisk, sannsynligvis polartorsk. Flokkene jager da fram og tilbake mellom Kullkaia og Småbåthavna. Fjellreven søker også etter mat i fjæra her.

Det er laget gangvei ved

siden av veien inn til Kullkaia. Man kan gå ned mot Kullkaia, men ikke inn og gjennom industriområdet.

Følg veien opp til Hestesenteret. Pass deg for bilene som kommer i stor fart over bakketoppen. Stallen er gammel og vernet. For fugleinteresserte er området rundt stallen et fint sted for å se etter småfugler. Mange sjeldne småfugler er sett her opp gjennom årene. Bak stallen finnes enda et kulturminne, nemlig restene etter den første gravplassen knyttet til Longyearbyen.

Herfra er det naturlig å gå veien fra Hestesenteret og nordover, og du kommer snart inn på Bjørndalsveien. Når

Totakteren eier og drifter infrastrukturen i Småbåthavna. Veien inn kan være sølete, særlig under våren og perioder med nedbør. Gå likevel inn her da det kan være godbiter å finne i sjøen.

du kommer til et T-kryss, ta til høyre og følg veien langs naustene til du kommer til Adventpynten. Her er det planer om å sette opp et vindskjul med bålplass. Herfra kan en gå i fjæra tilbake mot Kullkaia. Det er ofte vind ut fjorden. Punktet er et naturlig sted for sjøfugl og hval å passere. Vandrende i denne sektoren har du hele tiden sett Titankrana som tidligere ble brukt til lasting av kull. Den er ikke vernet, men fungerer som et monument over tidligere tiders metoder for kullasting.

Området heter Hotellneset etter at det aller første hotellet stod her. Bygget sto bare noen år før det ble flyttet inn i Longyearbyen.

Gå ut på de forskjellige utstikkerne. Når du forlater Småbåthavna kan du sjekke om det er mulig å gå langs sjøen litt oppi bakken. Går ikke dette, må du tilbake samme veien som du kom og gå opp på hovedveien igjen. Fastboende som har lang botid i Longyearbyen velger ofte å kjøpe seg båt for å komme seg rundt i Isfjordenområdet. På sommeren er det generelt vanskelig å ta seg fram for gående da en del elver er store og isbreene kan være vanskelig å krysse.

Ærfugl og praktærfugl ses her særlig på seinvinter og vår. Fuglene søker her le for været og mat på sjøbunnen. Havelle og teist ses også her. Fuglene forlater området når de starter hekkinga.

Hvithval kommer både i større og mindre flokker langs kysten, og ses jakte småfisk i bukta inne fra Kullkaia til Småbåthavna. Når de jakter går de i formasjon og kan plutselig skyte fart mot byttet.

Noen få ganger gjennom vinteren legger det seg is i Småbåthavna. Da kan du se en eller flere storkobber svømme mellom isflakene. Is er sjelden vare nå for tiden. Kobbene vil da svømme litt rundt før de legger seg opp på et isflak.

Når selen har blitt tørr i pelsen går den ikke gjerne i vannet igjen, selv om folk kommer ganske nært.

I de periodene hvor det er kaldt skaper tidevannet vakre isskulpturer i Småbåthavna. Rundt pælene ved Gamlekaia blir det også skapt flotte isskulpturer.

På høsten er Småbåthavna et sted der en kan komme nær teisten. Den har skiftet fra sommerens svarte drakt til en mer grå vinterdrakt.

På vei til Kullkaia kan du gå på egen gangvei. Dette er en blindvei da kyststien ikke har ambisjon om å gå gjennom industrikaia. Når det kommer flokker med hvithval er dette et fint sted å observere hvalene. På kveldstid kan det hende at fjellreven lusker rundt i området.

Det er helårlig lasting av kullskip ved Kullkaia. På bildet lastes «Pride». Normalt er det en trekk ut fjorden og kullstøv blåser da mot Longyearbyen Camping, noe som er godt synlig i landskapet.

Veien fra Kullkaia går korteste veien langs Bjørndalsveien som ses under Hestesenteret. Vi anbefaler en tur oppom Svalbard Hestesenter, men se opp for biler i stor fart over bakketoppen. For den fugleinteresserte er dette et sted der sjeldne småfugler kan dukke opp.

Stallen er vernet som kulturminne. Den ble bygget i 1946 og det var hestedrift helt til 1967. I 1990 ble det hentet opp fem islandsponnier, og det er fortsatt et hestesenter i drift.

Islandshestene fra Svalbard hestesenter ses ofte utover Bjørndalsveien, og er et godt supplement til andre aktiviteter i Longyearbyen som passer for fastboende og tilreisende.

Bak stallen ligger det enda et kulturminne. På begynnelsen av 1900-tallet ble denne gravplassen etablert og var i bruk fram til 1917. Da ble en ny gravplass etablert inne i Longyearbyen.

Foto: Wilh. Dreesen, Norsk polarinstitutt

I 1896 bygde Vesteraalens Dampskibsselskab «Turisthytten» på Adventpynten. I 1908 ble bygningen flyttet til Longyearbyen som lager og butikk. Den ble brent av tyskerne i 1943. Den helt nøyaktige plasseringen av hotellet er ikke kjent.

Titankrana var i drift fra 1953 til 1986 som sorterings- og lastekran. Krana er ikke vernet som et kulturminne, men er et godt synlig og etter manges mening et industrielt byggverk som bør fungere som en kulturformidler.

Ved veis ende finner vi Adventpynten. Her kan du gå langs stranda foran naustene til Kullkaia, men ikke gjennom industriområdet. Dette er en blindvei, og du må gå tilbake. På Adventpynten foreslås det å anlegge et vindskjul med tilstøtende bål plass. Vindskjulet kan være av en enklere type. Personen på bildet antyder en gunstig plassering av vindskjulet.

På vei langs kyststien har man vakre landskap på andre siden av Adventfjorden som bakgrunn. Før og etter mørketida er det ofte rosa og blå sjatteringer på himmelen.

Sone X (Adventpynten - Laguna)

Fra Adventpynten kan man nå for første gang langs kyststien gå hele sonen i selve fjæra, noe som selvsagt gir en god nærhet til det marine miljøet. Sjøfuglene flyr og svømmer nært land eller lengre ute avhengig av vindretningen. Havhest, polarmåke, krykkje er vanlige både i lufta og på sjøen. Lomvi og alkekonger ses oftest lengre ute. Flokkene med hvithval kommer ofte nært land.

Fjellrev patruljerer regelmessig i tidevannsonen. På landsiden er svalbardrein vanlig. Litt over halvveis får man Longyearbyen Camping på venstre side, og den kunstige lille innsjøen Laguna på andre siden av veien. Laguna ble laget ved at masse ble flyttet når flyplassen ble utbygd (åpnet i 1975). LoFF har fått tillatelse til å bygge øyer i den østre delen av Laguna. Hensikten har vært å tilrettelegge for revesikre hekkeplasser for rødnebbterne. Etter 10 år har fuglene tatt øyene i bruk, og mange rødnebbterner hekker nå på øyene sammen med

kvitkinngjess, ærfugl og havelle. LoFF sin siste tilrettelegging er å føre vann fra Flyplassbekken til Laguna når vannstanden synker her utover sommeren. Fjellreven er ikke observert på øyene i hekketida de siste årene.

Laguna har blitt en god fugleattraksjon i den isfrie perioden. I hekketida, 1. juni til 15. august, bør det ikke være ferdsel på sjøsiden av Laguna da dette vil medføre forstyrrelse av de hekkende fuglene. Isbadende gjester fra Longyearbyen Camping skal selvsagt ha tilgang til sjøen på østsiden av Laguna.

I fuglenes hekketid skal folk bruke Bjørndalsveien forbi Laguna. Her har LoFF satt opp flere informasjonspunkter langs veien som forteller hva som er relevant atferd ved Laguna.

Longyearbyen Camping er et viktig overnattingsbudsjetter. Vertskapet her har en viktig veiledende rolle for å bidra til at folk oppfører seg som ønsket ved Laguna.

I vestre del av Laguna har

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstitutt

LoFF anlagt en enkel bålplass. Dette området er mye brukt til bålrensing. Det er også foreslått å bygge et vindskjul med tilhørende bålplass her.

Langs kyststien er det ikke anlagt noen toalettfasiliteter. Dette må på plass. Det er foreslått at det legges et toalett for turgåere knyttet til velferdsbygget på Longyearbyen Camping.

Den «eierløse» delen av Bjørndalsveien starter ved

Longyearbyen Camping. Lokalstyret har tatt ansvar for at det er en fornuftig veistandard fram til Longyearbyen Camping. Derfra og til Bjørndalen har manglende vedlikehold gjennom flere år medført at veien nesten ikke er kjørbær. Et spleiselag mellom SNSK, LNS, Visit Svalbard, LL, Svalbard turn og Maler Andersen har gjort at en midlertidig oppgradering gjennom

grusing av Bjørndalsveien nå er gjennomført. Det viktige nå er å få på plass en varig vedlikeholdsløsning for denne delen av veien.

Longyearbyen lokalstyre bør opprette et lokalt fuglevernomsråde for Laguna. LoFF har sagt seg villig til å bistå med saksforberedelser til et slikt verneforslag.

På strandkanten ligger det en stor kabeltrommel. I perioder fungerer den som en møteplass for polarmåker hvor det tydeligvis kan forgå heftige debatter.

Foto: Hanne Margrethe Ingebrigtsen

Langs sjøen fra Adventpynten er den første sektoren hvor det er mulig å gå i tidevannssonen hele veien.

Når du kommer til Laguna fra byen, finner du en stor plakat på høyre side som forteller om Laguna, fuglelivet og hvordan du bør oppføre deg her for at både du og fuglene skal ha gode opplevelser. Det er parkering for flere biler ved plakaten.

I tillegg er det satt opp et par mindre plakater langs veien og ut mot sjøen i vestre del av Laguna. Her sjekker et par rødnebbterner at teksten som beskriver ternene er korrekt.

De fleste rødnebbternene hekker på øyene, og det var flere enn 50 par i 2016 og 2017. Noen hekker langs veien, slik som denne rødnebbterna. Disse reira er veldig utsatt for at folk trækker på egg og små unger.

Fjellreven synes terneegg og terneunger smaker godt. Enkelte år kan den ta godt for seg av egg og unger, men reven er ikke observert på øyene der de fleste ternene nå hekker.

Polarsvømmesnipe ses både i selve Laguna og i fjæra. På bildet en hann. Hunnen har en enda finere drakt enn hannen, noe som ikke er vanlig hos fuglene.

Kvitkinngjess hekker på holmene i Laguna. Når eggene klekker beiter både unger og voksne på sletta ved Longyearbyen Camping og rundt Laguna.

Det er høst og den første snøen vises. Polarmåkene har fått gråfarge på hodet, et bevis på at de har fått vinterdrakt. De holder seg i området så lenge Laguna er isfri.

Foto: Knut Fossum

Laguna høsten 2007 før gravearbeidene begynte.

Laguna etter at gravearbeidene som pågikk høsten 2007 og ble ferdig 2008. At det ble laget tydelige øyer utgjør nå den store forskjellen fra tidligere.

Helt i slutten av september bruker gjess Laguna som overnattingsplass. Flere hundre kommer flyvende inn når sola har gått ned og gir himmelen en sterk oransje farge. Da kan man føle seg som midt i en film tatt opp langt borte fra, men det er her, like ved Longyearbyen.

Sone XI (Laguna - Vestpynten)

På full fjære kan man gå langs strandkanten fra Laguna til Vestpynten. Denne strekningen har vært utsatt for kraftig erosjon, og hytter må flyttes innover land for at de ikke skal skli ut i sjøen. Deler av veien har rast ut, og det snakkes om å legge om veien slik at Bjørndalsveien skal komme fra flyplassen og ned på dagens vei. Ofte vil man gå på veien i stedet for i fjæra. Dette er også den første sektoren der man går gjennom et hyttefelt. Det betyr at man må ta hensyn til folk som er på hyttene. For eksempel er det naturlig å holde avstand til ei hytte der folk sitter ute.

Det er fire kulturminner på strekningen: en gravplass, et fyr, en gammel hytte og en rød stein i fjæra.

Langs fjæra fra Laguna legges det opp mye tare som tiltrekker seg vadefugler som fjæreplytt, sandlo og polarsvømmesnipe.

På sjøen ses gjennom våren og sommeren flokker med ærfugler og praktærfugler. På landsiden er det nesten

alltid beitende svalbardrein. Fjellreven patruljerer i fjæra, oftest på kveld og natt. Byens drosjer kjører ofte turister utover Bjørndalsveien slik at de kan ta bilder av rein og fjellrev.

På Vestpynten står det to fyrlykter, et gammelt verneverdig fyr og et nytt fyr og Pettersenhytta, en av de få gamle hyttene. På Vestpynten er det rikelig plass til å parkere

biler, og derfor er dette også et naturlig utgangspunkt for turer herfra til Bjørndalen. På Vestpynten er det foreslått å bygge et litt større forseggjort vindskjul med en bål plass. Under gunstige vinder kommer sjøfuglene kloss oppunder land, og sitter du rolig passerer fuglene svært nært.

Langs kyststien vil blikket ofte vandre mot havet og landskapene

i nord. Siden folk vandrer her hele året, får man oppleve en uendelighet av varianter av hav- og landsskapsforhold.

Like etter Laguna samler det seg ofte en del tare i fjæra som blir som en magnet for vadefugler.

Sandlo er en av artene som tiltrekkes av gammel tare. Her er det mat å finne. På bildet en ungfugl.

Polarsvømmesnipe er vanlig langs hele fjærestrekningen mot Bjørndalen, gjerne helt inne ved land. Denne arten er vanlig ved Longyearbyen, men sjelden på fastlandet. Fuglekikkere har polarsvømmesnipe høyt oppe på ønskelista.

Rødnebbterna hekker langs veien til Vestpynten. Rundt hytta nær fyrene hekker terna vanlig også på steinsletta mot havet. Se ned for å unngå å tråkke på egg eller små unger. Bildet viser en rødnebbterneunge som er et par dager gammel unge og som nesten ikke er synlig mot bakgrunnen.

Ærfugl er vanlig på sjøen i hele sektoren. To underarter ærfugl ses vanlig her. Bildet viser en Svalbardærfugl hann. Fuglen kjennes på de to hvite seilene som stikker opp på ryggen og det gule nebbet.

Flere hytter er flyttet lenger inn på land pga erosjon av strandkanten. Manglende fast is om vinteren er en viktig årsak til dette.

Deler av veien har rast på sjøen og en ny trasé må lages. Flere meter land kan bli tatt av et uvær som står rett på i løpet av kort tid. Det er mulig å gå i fjæra til Vestpynten på lavvann.

Et vitenskapelig instrument som måler erosjon har i flere år stått i veikanten mot Vestpynten. Kanten mot sjøen nærmer seg faretruende instrumentet.

Graven er lett å se fra veien da den ligger ved stolpen som står mot sjøkanten. Tilgjengelige søk sier «En grav som er godt synlig på 2,5 x 1 meter hvor graven er dekket av flate steinheller».

En rød, avrundet stein hvor det er innbaggat: G.J.O. 1872. Teksten sees når det er rim på steinen, ellers ikke. Gjennom Svalbardmiljøloven er den automatisk fredet som arkeologisk minne.

På landsiden er svalbardrein vanlig, som enkeltdyr eller i mindre flokker. Dyrene er lite sky og beiter ofte helt inne i hytteveggene

En turist har tatt taxi for å fotografere svalbardrein. Fotografen krøp forsiktig ut av baksetet på taxien, huket seg ned og tok bilder. Han hadde nok ikke lært enda at man trenger ikke gjemme seg for å ta bilder av vår lokale rein.

Den gamle fyrlykta ble oppført i 1933 og er automatisk fredet gjennom Svalbardmiljøloven. I dag står en ny fyrlykt som ble operativ fra 2010 ved siden av den gamle lykta.

Bak det nye fyret ses en person i fjæra som markerer det anbefalte punktet for hvor et forseggjort vindskjul med bål plasseres.

Rødsildre er en av de aller første blomstene som viser seg om våren, kanskje alt i slutten av mai. Den er vanlig på hele strekningen Laguna – Vestpynten. Det er ikke lov å plukke blomster på Svalbard.

Fjellrev patruljerer fjæresonen daglig. Gjennom vinteren er dette særlig viktig da på landsiden er rype og selvdøde rein de eneste naturlige matkildene. Sjøen bringer inn mange mulig spiselige ting, og reven spiser det meste.

Havhesten er vanlig rundt Svalbard. De kan bli svært gamle. Fra Svalbard kjenner vi til at de har blitt 26 år gamle, men det er kjent at havhest har blitt mer enn 50 år. De blir ikke kjønnsmodne før etter ca. 10 år.

Rundt 270 000 par med krykkje hekker ved Svalbard. I Isfjorderområdet finner vi krykkene hekkende også i bosettingene, noe som ikke er uvanlig. Både i Pyramiden, Grumant og Barentsburg hekker krykkjene på bygninger. Dette kan man tilrettelegge for også i Longyearbyen.

Pettersenhytta, eller Andreashytta som den ble kalt av senere eiere, ble satt opp av Olav Sigurd Pettersen i 1938 som fritidshytte. Hytta er automatisk fredet gjennom Svalbardsmiljøloven siden den ble bygget før 1946.

Når man går langs kyststien og ser på landskap, vil blikket ofte falle på Revneset på nordsiden av Adventfjorden.

Folk bruker kyststien hele året og i all slags vær. Havlandskapet i sine mange fasetter blir da ofte et blikkfang.

Området fra Laguna til Vestpynten. Flyplassen til venstre.

Foto: Hanne Margrethe Ingebrigtsen

Sone XII (Vestpynten - «Byens grillplass»)

Denne sektoren har egentlig ingen spesialiteter å vise til. Det er en vandring fra kysten mot havet og mot fjellet langs Bjørndalsveien. Sektoren ender likevel ved et viktig samlingspunkt, nemlig «Byens grillplass», hvor klassefester, bursdager og familier og venner samles i helga eller en fin kveld.

På sjøen ligger det om sommeren ofte småbåter med ivrige fiskere. Denne aktiviteten blir stadig mer populær blant folk som er glad i fersk fisk til middag og fest.

Også her er det mulig å gå i fjæra, men ofte velger folk å gå på veien som går like over fjæra. Også her er det hytter langs hele sonen. Veien passerer enden av flystripa, og man får med seg flytrafikken til og fra LYR.

Av dyreliv vil du alltid se svalbardrein mellom hyttene eller noe lenger inn i forhold til kysten. Snøspurven finner ofte hekkeplasser ved hyttene i materialstabler, under et skuterpanser eller i et innsmett i selve hytta. Ved grillplassen vil både polarmåke, tyvjo og fjellrev stikke innom for å sjekke

om det finnes noe spiselig.

Det er viktig å huske at man befinner seg et sted der det kan komme en bamse vandrende. Det skjer ikke ofte, men kan heller ikke utelukkes. Fine landskaper mangler det ikke på, både på nordsiden av Isfjorden og Platåberget som tårner opp over Bjørndalsveien.

Det er flere hytter i hele denne sektoren. Bortsett fra ei hytte ligger alle på oversiden av veien.

Folk går tur på kyststien hele året og i all slags vær. Vær skifter raskt på Svalbard, og man må alltid være forberedt. Ekstra klær i sekken er fornuftig.

Isbjørn ses ikke ofte i dette området, men man vet heller aldri når den kan dukke opp. Derfor skal man alltid ha med seg isbjørnbeskyttelse. Oftest er det heldigvis kun sporene man ser hvis en isbjørn har passert gjennom området.

De mer erfarne kajakkpadlerne padler i dette området.

Med varmere vann i fjorden har det kommet mer torsk og andre fiskearter inn i fjorden. Gjennom sommerhalvåret er det vanlig å se båter fiske til eget bruk.

Å få fisk gjør de fleste av oss glade! Rett utenfor kyststien er det gode fiskemuligheter.

I fjæra driver det i land all slags søppel. Sannsynligvis er det her at reinen har fått tauet i geviret. Det var såpass tungt at reinen dro taukeveilen etter seg når den forflyttet seg.

Når snøspurvvene ankommer i april er det fortsatt snødekt mark, og spurvene har en utfordring med å finne mat. Hytteeierne setter pris på småfuglene, og legger ofte ut solsikkefrø og annet smågodt til snøspurvvene.

«Byens grillplass» er det viktigste punktet på denne sektoren. Mangt et «på slutt party», klasseavslutning, bursdager og «bare» en samling venner har fyra bål og grilla her.

Det finnes ikke skog på Svalbard, men vier er det mye av. Vier er busker og trær på fastlandet, men på Svalbard er de fornøyd med å bli to cm høye. Om høsten slipper vierne frø (bildet).

Noen er tøffere enn andre og fyrer bål også på kalde vinterdager. Det går helt fint bare man er godt forberedt. Det dreier seg om at det «ikke finnes dårlig vær, bare dårlige klær».

Skjær snitt i grillpølsene. Da blir de raskere varme helt inn til kjernen.

Foto: www.pxhere.com

Bølgesurfing kan gjøres langs kyststien. Jørn Dybdal har testet Vestpynten og gitt surfelokaliteten navnet «Horses left».

Fjellreven har lært seg at det kan ligge igjen matrester ved de «rikes bord» og besøker regelmessig grillplassen.

Solnedgangen over Isfjorden om høsten har gledet mang en «griller» på bålplassen.

Sone XIII («Byens grillplass» - Bjørndalen)

Sone XIII er den lengste av alle sonene. Går du langs fjæra bør det være på lavvann. Mesteparten av tiden har du en bratt skrent fra fjæra og opp til platået hvor hyttene ligger. Også dette området har vært utsatt for erosjon de senere årene, og flere hytter ved utløpet av Bjørndalen har alt blitt flyttet lenger inn dalen.

Kyststien er foreslått å gå helt inn til gruvetippen inne i Bjørndalen. Denne sektoren kan også brukes hele året. Bjørndalsveien blir brøytet av hytteeierne til maler Andersens sin hytte. Derfra kan man gå på beina i skutersporet eller selvsagt på ski om vinteren.

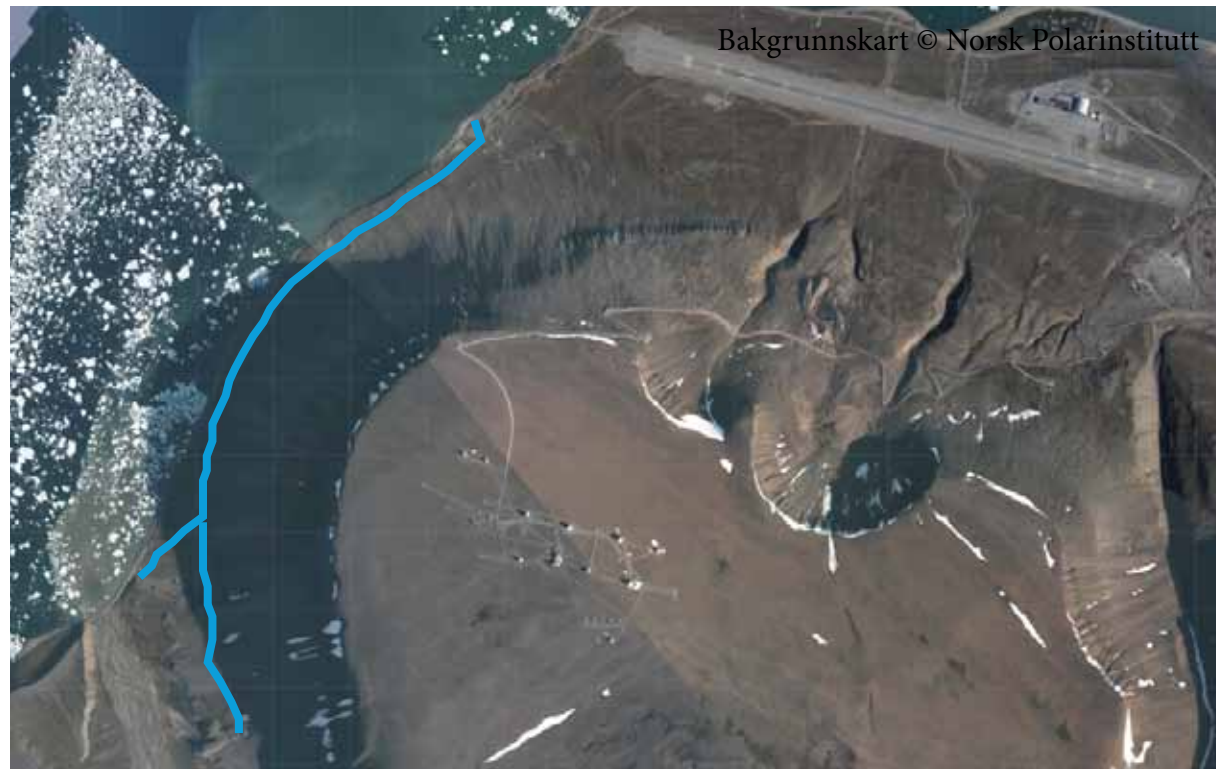
Dyrelivet er rikt både i havet og langs veien på begge sider. Gjennom vinteren er dette et av de beste stedene å oppleve rein, rype og fjellrev. Om sommeren får du også oppleve mange av trekkfuglene. Bortenfor Bjørndalen ligger Fuglefjella hvor polarlomvi og krykkje er vanlig. Alkekonger hekker i steinura under Platåfjellet og hilser deg velkommen med sine skrattende rop der de flyr i store

sirkler over ura.

Fototurister ses hele året bare det er tilstrekkelig lys i sin søken etter gode fjellrevbilder. Innimellom legger fotografene seg nesten på hyttatrappa for å få bilder av fjellrevene - til de fastboendes store irritasjon.

I fjæra i Bjørndalen hender det at en hvalrosser tar en pause. Flokkene med hvithval kommer ofte kloss oppunder land, og ute på fjorden kan man se hvaler blåse.

Det er foreslått å lage en bål plass og å sette ut et toalett på gruvetippen.

Bakgrunnskart © Norsk Polarinstitut

Bjørndalen i mørketida der skuterløypa går ned mot hyttene. Bjørndalen har mange ansikter gjennom året. Du har begrenset sikt i det dårlige lyset, men det er også noe å oppleve.

Bjørndalen om våren er full av dyreliv på barflekken. Elva går opp og krykkje og polarmåker søker mat og bader i elveutløpet.

Bjørndalen i sommerdrakt etter et regnvær. Ferskvannet som renner ut i fjorden blir liggende som et tynt lag over saltvannet som gir en vakker kontrast i sjøen.

Langs den sørlige delen av kyststien er det mulighet for å møte isbjørn hele året. To damer på tur i mørketida er eksemplarisk utrustet med signalpistol og rifle til å skremme bort isbjørn.

Svalbarddryper beiter gjerne sammen med svalbardrein. Rype profiterer på at reinen sparker vekk snø og is for å komme fram til maten på bakken.

Gående langs veien har du rein og gjess like i nærheten. Mange av dyrene er lite sky folk til stor glede for turgåerne.

Svalbardreinen vil ofte hevde at veien er like mye for den som for oss gående og kjørende. Iblant kan de være som sauene på fastlandet ved at de går og ligger midt i veien.

Ei fjellrevtise kommer luskende langs Bjørndalsveien. Hun har nettopp sjekket om det ligger noen godbiter ved hyttene.

En gruppe turister har nettopp tatt bilder av fjellrev og sjekker om bildene ble bra. Byens drosjer kjører turistene ut og peker ut mulige gode områder for fjellrev. Gruppen blir senere hentet på et avtalt tidspunkt.

Tyvjo hekker et par plasser langs Bjørndalsveien. De blir matet av hyttefolket og kan være lite sky. Kommer du i nærheten av reiret eller ungen kan tyvjoen angripe uten varsel.

En fjellrev har kommet for nær tyvjoens reir. Tyvjoen stuper gjentatte ganger mot reven som egentlig bare ser ut til å ha det moro.

Her angriper fjellreven ei kortnebbgås. Egentlig bare et skinnangrep, og gåsa var ikke mer imponert enn at den landet kun fem meter unna. Fjærrester viser dog at fra tid til annen tar reven også kortnebbgås.

Aktiv i Friluft og LoFF har et samarbeid om en fuglequiz. Tolv poster er satt ut langs kyststien. Alt dreier seg om å få folk ut på tur.

Ei svalbardrype høne har funnet seg en hvileplass på en vedsekk ved ei hytte. Et vakkert syn!

Alkekongene hekker i steinura. Det ene egget legges skjult under steiner slik at fjellreven ikke kommer til. Likevel klarer fjellreven å ta en del kull og voksne fugler.

Alkekongene er på størrelse med en stør. Riktig vakre i svart/hvit der de sitter i grupper i ura. De fører ungene med hoppekreps. Når ungene er flygedyktige etter ca. 27 døgn, forlater de reiret sammen med hannen, og flyr ut til sjøen.

Alkekongene høres godt der store og små flokker flyr ut og inn i kolonien. Alkekongen er den mest tallrike fuglearten på Svalbard, og trolig den mest tallrike sjøfuglarten i verden. Hekkebestanden på Svalbard er grovt anslått til mer enn én million par.

Utenfor Bjørndalen er det store gruntvannsområder hvor flokker med ærfugl finner mat.

To båter med turister går innunder Fugleffjella for å se på de hekkende fuglene. Polarlomvi og krykkje er viktige arter her, og dette er grunnen til at vi ser mange av disse fuglene på havet langs kyststien.

Polarlomvi legger sitt eneste egg rett på fjellhylla. Egget er pæreformet slik at det ikke lett triller vekk fra reirplassen. Ungene hopper fra fjellhylla sammen med fedrene mens de ennå bare har små vinger. Med en gang de lander på sjøen starter et svømmetrekk vekk fra kolonien.

Fra å ha vært nesten utryddet ved Svalbard, har hvalrossbestanden tatt seg opp og slengere ses fra tid til annen i Bjørndalbukta og også lenger inn langs kyststien.

Fra kyststien kan man med kikkert se hval blåse ute på fjorden. Vågehval er ikke et uvanlig syn i Isfjorden om sommeren.

De store hvalene har blitt mer vanlig de senere årene. Her en finnhval sett fra en av dagcruisebåtene. Foto: Nils Leine

Platåfjellet er vakkert, og rein, rype og fjellrev kan observeres hele året.

Veien bøyer av innover Bjørndalen og går inn til tippet bak i bildet. Her er det foreslått en bål plass og et toalett.

Foto: Kjerstin Askholt

Fra kyststien er det mulig å se storhval som blåser ute på fjorden. I de siste årene har også blåhval blitt et relativt vanlig syn i Isfjorden.

Resultater av intervjuer og samtaler

Et titalls ressurspersoner som representerer lokale frivillige organisasjoner, Ehyttefolket langs kyststien og turistbedrifter er intervjuet om deres forhold til en framtidig kyststi. En kopi av intervju-/samtalskjema, kopi av tre anonymiserte referater fra intervjuer og samtaler, samt en samlet oversikt over resultatene fra intervjuene og samtale, finnes som vedlegg bak i rapporten. Hensikten med samtale var å samle et sett med synspunkter på hva som er attraksjoner og nødvendig tilrettelegging av en framtidig kyststi. Dette arbeidet pågikk i perioden januar til juni. Parallelt med dette ble resultatene som kom inn delt med andre planprosesser som pågår.

Nedenfor gjennomgås svarene på spørsmålene i intervju- og samtalskjemaet. Det geografiske området som gjelder for denne rapporten er fra isbjørnskiltet (Isdammen) i øst til steintippen i Bjørndalen i sørvest.

Hva ligger det i begrepet «kyststi»?

- Kyststien er et lavterskeltilbud for alle, der folk kan ta seg fram uten å komme i konflikt med andre. Den skal være mest mulig urørt og ha sammenhengende opplevelsespunkter.
- Kanskje den viktigste aksene for muligheter for aktivitet for lokalbefolkning. Det viktigste er at den tas i bruk av så mange som mulig.
- En god turvei som kan brukes av alle, lokalbefolkning, turister og guidete grupper der det er trygt å gå for å oppleve naturen.
- Privatpersoner – oppleve naturen foreldre/barn.
- Naturforvaltere – oppleve naturen fra sjøkanten.
- Bedriftseiere – lavterskeltilbud til turister.

Hvilke attraksjoner finnes langs kyststien?

Se de forskjellige oppslagene for natur, kulturminner og aktivitetsattraksjoner i rapporten.

Hvem har det overordnede ansvaret for at en kyststi blir etablert?

Alle nevnte Longyearbyen lokalstyre. En nevnte også grunneier.

I tillegg kom det et forslag til sikringstiltak av den erosjonsutsatte delen av Strandveien. Forslag til sikringstiltak av erosjonsutsatte deler av Strandveien der

det kjøres ut masse i dag, og strekningen Laguna – Vestpynten, samt utsatte deler til Bjørndalen.

Lag betongplater av slagg og aske fra kraftverket (ca 1000 m³ i året som gir 500 plater på 1x1x2m, vekt ca 4,5 tonn). Betongen kan produseres på Hotellneset i telt hele året med lite utstyr. Platene legges ut som erosjonssikring.

Hva gir en kyststi til lokalbefolkningen?

- Et av de beste turområdene i Longyearbyen og kan brukes hele året.
- Rekreasjon, kunnskapsoverføring foreldre til barn og inntekter fra turisme.
- Det å få tilgang til og kunne gå langs selve kysten.
- Trafikksikkert miljø. Må kunne lufte hund og sykle med hund.

På det vedlagte kartet ser du et forslag til hvor kyststien går. Kan andre traséer også brukes?

De framsatte forslagene er beskrevet i detaljkartene for kyststien som er delt i 13 soner. Burmaveien er framhevet av flere som en naturlig del av kyststien. Nesten alle understreker at kyststien bør legges så nær fjæra som mulig. Dette blir ikke enkelt i Sjøområdet og rundt kaiene. Videre at berørte parter må bli hørt i en planprosess.

Har du/din institusjon planer for kyststien?

Flere bruker allerede i dag kyststien som ridevei, hundeturer og guida turen med grupper.

Ei forening ønsker å utvikle aktivitetsanlegg i Sjøområdet som inkluderer aktivitetshus sammen med bålplasser og aktivitetspunkter. En annen å etablere bålplasser, observasjonshus og informasjonspunkter. Flere hadde ingen planer for kyststien.

Samarbeid - ønsker din institusjon å samarbeide med andre rundt tiltak på kyststien?

De fleste hadde ingen planer om å samarbeide med andre, mens tre ønsket et samarbeid med andre bedrifter/institusjoner.

Plakater satt opp langs Kyststien – hva slags informasjon kan være nyttig, hvor bør den stå og hvilken design (klassisk plakat, høyteknologisk QR, m.m.)?

Svarene her dekket alt fra lite informasjon til klassiske plakater og teknologiske løsninger som QR-koder og bildegjenkjenning. Noen av svarene er listet nedenfor;

- Liker fysiske skilt. Gjerne enkle skilt med bilde/figur med lite tekst, kanskje kombinert med QR-koder. Små skilt med lokal fakta spredt utover.
- Flora & fauna og kulturminner viktige. Utseende på plakaten ikke viktig – innholdet er viktig. Må lages i høy kvalitet. Lavteknologi. Best mulig teknisk løsning.
- Lag en kyststi «app» hvor informasjon om isbjørnfaren er inkludert.
- For naturinfo – bruk LoFF sitt drivtømmerdesign.
- Stien bør merkes.
- Sett opp informasjon der det er attraksjoner.
- Sette opp hovedplakater ved Bykaia for vestgående turister og ved Pumpehuset via UNIS for østgående turister i flere språk med muligheter for nedlasting av informasjon.
- Lag opplegg for gjenkjenning ved bruk av mobiltelefon. Når en retter mobiltelefonen mot landskap eller objekt, vil det automatisk komme opp faktainformasjon om landskapet eller objektet.
- Monter åpne rutere som er gratis i bruk på 4 anviste punkter hvor all kyststiinformasjon kan lastes ned.
- Alle typer faktainformasjon kan lastes ned i alle tenkelige formater.
- Kamera i ærfuglkolonien er bra.
- Ønsker ikke store plakater knyttet til kulturminnene, men små punkter med for eksempel QR-koder eller gjenkjenning via telefon.

Bålplasser – hvor kan det egne seg med grillplasser langs kyststien?

Det kom inn 12 forskjellige forslag til bålplasser (se kart over bålplasser). Nedenfor er gjengitt noen spesifikke kommentarer;

- Ikke bruk for mye tid på infrastrukturiltak, men ha god kunnskap om attraksjonene blant lokalbefolkning og guider. Kyststien bør gi et grunnlag for en 8 timers tur.
- Lage en stor bålplass ved Kjellruns minne. Bålplasser bør ha 12 sitteplasser og bygges med henblikk på framherskende vindretninger – øst eller vest. Bygges i lokale materialer som drivtømmer.

- Sett opp vedkasser med 40 liter vedsekker. Ved bruk av ved – VIPS et beløp til eieren. SMS til eieren når vedkassa er tom.
- Det bør settes opp toalettfasiliteter langs kyststien i Bjørndalen ved steintippen innerst, ved bålplass Kjellruns minne og i tilknytning til velferdsbygget på Longyearbyen Camping.
- Kloakkørret fra velferdshuset til sjøen stopper like før sjøen. Røret må forlenges slik at det går i sjøen. Utseende på toalett er viktig.
- Det skal IKKE være søppeldunker ved bålplassene. Alle skal ta med seg søpla hjem.
- Vurder å skaffe vendbare gapahuker på bålplassene.

Kan turister ha tilgang til Kyststien?

Enstemmig «Ja».

Kan både turister og fastboende bruke de samme fasilitetene, f.eks. grillplasser?

Enstemmig «Ja».

Næringshytter – kan man etablere slike langs Kyststien?

Halvparten ville ikke ha flere næringshytter langs kyststien. De andre var åpne for det og det kom to spesifikke forslag;

- Naust for isbading.
- Ikke nær sjøen. Eksisterende hytte som særlig egner seg og som ikke ligger for nært sjøen, kan søkes klassifisert til næringshytte.

Aktivitetshus – kan man etablere flere enn de som allerede er der (Hundeklubben, LoFFhuset, Radiohuset, Seilforeninga og Totakteren)?

Enstemmig «Ja».

- Ser for oss 2 observasjonsskjul for fugl og sjøpattedyr, 1. Vestpynten og 2. Adventpynten, gjerne sammen med bålplass.

Bjørndalsveien – hvilken standard bør den ha, grusvei eller asfaltert vei?

Tre gikk inn for asfalt, blant annet fordi at det krever lite vedlikehold i ca 15 år. Flertallet ville ha grusvei som skal være åpen for alle. Én spesifiserte at det bør være lav fart på veien (gir mindre veivedlikehold).

Hvordan kan oppgradering finansieres?

De fleste mente at sentrale myndigheter bør ta denne utgiften siden veien trenger total renovering. Én mente at Longyearbyen lokalstyre bør ta ansvaret.

Hvordan kan varig vedlikehold finansieres?

Flertallet mente at Longyearbyen lokalstyre bør ta dette. Noen mente at en samfinansiering av brukergruppene er en løsning. Én mente at veiavgiften bør dekke dette. Én etterlyste bedre tilrettelegging av parkering langs kyststien.

Litteratur

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOLOGI

Bangjord, Georg. 2009. Fuglelivet i Longyearbyen og nærområdene. LoFF temahefte. 36 s.

Holm, Kari. 1999. Longyearbyen – Svalbard historisk veieviser. 175 s.

Miljolare.no. 2017. Miljolare.no er en tjeneste fra Nasjonalt senter for naturfag i opplæringa. Nettside.

Kovacs, K.M. & Lydersen, C. 2006. Svalbards fugler og pattedyr. Polarhåndbok nr. 13. 203 s.

Norsk Polarinstitutt, 2017. Dyreliv i polare områder. Faktaark publisert på hjemmesidene (*www.npolar.no*).

Reymert, Per Kyrre. 2013. Longyearbyen – Fra company town til moderne by. Sysselmannen på Svalbard, Miljøvernavdelingen, 58 s.

Riksantikvaren. 2017. Askeladden - Riksantikvarens offisielle database over fredete kulturminner og kulturmiljøer i Norge. Online versjon.

Ti norske reiselivsorganisasjoner. 2017. Mot et bærekraftig reiseliv - Veikart fra reiselivsnæringen i Norge. 20 s.

Kyststien samtalepunkter (V-1)

Hensikten med samtalene er å samle et sett med synspunkter for å beskrive et bredt sett av ønsker for Kyststien. Det du uttrykker skal ikke publiseres som et individuelt intervju. Intervjuer skal skrive sammendrag for de enkelte samtalepunkter og sette på et kart det som har framkommet i samtalene.

De som har vært intervjuet vil bli invitert til et møte der man går gjennom forslagene og diskuterer disse. Et resyme av det møtet går til Longyearbyen lokalstyre (LL) som et bidrag til en fremtidig utvikling av Kyststien. Samtidig blir dette et bidrag som LoFF og Visit Svalbard bruker i sitt utviklingsarbeid for naturbasert turisme i nærområdet til Longyearbyen.

I denne samtalen brukte vi oversikten over infrastruktur og attraksjoner hvor STP markerte på punkter han ikke var enig i.

Dato: _____

Institusjon: _____

Person(er): _____

Kyststien - hva ligger det i begrepet for deg?

Hvilke attraksjoner finnes langs kyststien?

Hvem har det overordnede ansvaret for at en kyststi blir etablert?

Hva gir en kyststi til lokalbefolkningen?

På det vedlagte kartet ser du et forslag til hvor kyststien går. Kan andre traseer også brukes?

Har du/din institusjon planer for kyststien?

Samarbeid - ønsker din institusjon å samarbeide med andre rundt tiltak på kyststien?

Plakater satt opp langs Kyststien – hva slags informasjon kan være nyttig, hvor bør den stå og hvilken design (klassisk plakat, høyteknologisk QR, m.m., andre)

Bålplasser – hvor kan det egne seg med grillplasser langs kyststien?

Kan turister ha tilgang til Kyststien?

Kan både turister og fastboende bruke de samme fasilitetene, f.eks. grillplasser?

Næringshytter – kan man etablere slike langs Kyststien?

Aktivitetshus – kan man etablere flere enn de som allerede er der (Hundeklubben, LoFFhuset, Radiohuset, Seilforeninga, Totakteren og Hestesentret)

Bjørndalsveien – hvilken standard bør den ha, grusvei eller asfaltert vei?

- Hvordan kan oppgradering finansieres?

- Hvordan kan varig vedlikehold finansieres?

Oppsummering av intervjuer og samtaler

Hensikten med samtalen er å samle et sett med synspunkter for å beskrive et bredt sett av ønsker for Kyststien. Det du uttrykker skal ikke publiseres som et individuelt intervju. Intervjuer skal skrive sammendrag for de enkelte samtalepunkter og sette på et kart det som har framkommet i samtalen.

De som har vært intervjuet vil bli invitert til et møte der man går gjennom forslagene og diskuterer disse. Et resyme av det møtet går til Longyearbyen lokalstyre (LL) som et bidrag til en fremtidig utvikling av Kyststien. Samtidig blir dette et bidrag som LoFF og Visit Svalbard bruker i sitt utviklingsarbeid for naturbasert turisme i nærområdet til Longyearbyen.

Dato: januar til mai 2017

Institusjon: Turistbedrift, frivillig organisasjon, lokalforvaltning

Person(er): Nina Nordmann m.fl.

Kyststien - hva ligger det i begrepet for deg?

Sammenhengende farbar vei med opplevelsespunkter.

Kyststien er for alle. Lavterskeltilbud. Et sted der folk kan ta seg fram uten å komme i konflikt med andre.

Den går fra Hundegårdene til Vestpynten. Gir forbindelse til kysten. Skal være mest mulig urørt.

Kanskje den viktigste aksene for muligheter for aktivitet for lokalbefolkning. Det viktigste er at den tas i bruk av så mange som mulig.

En sti langs kysten der det er trygt å gå for å oppleve naturen. Utstrekning – Ærfuglkolonien – Bjørndalen.

En god turvei som kan brukes av alle, lokalbefolkning, turister og guida grupper.

Privatperson – oppleve naturen foreldre/barn

Naturforvalter – oppleve naturen fra sjøkanten

Bedriftseier – lavterskeltilbud til turister

Hvilke attraksjoner finnes langs kyststien?

Se de forskjellige oppslagene i rapporten

Ærfuglkolonien, hundegårdene, Sjøområdet, taubanebukker

Ærfuglkolonien, LoFFhuset/fugl i deltaet, Titankrana (kultur), Laguna (Fugle), Vestpynten (utsiktspunkt), alkekongekolonien, fjellrev (Bjørndalen), hval (Vestpynten-Bjørndalen)

Fugl – Hundegårdene, LoFFhuset, Utløpet LYRelva, Adventpynten, Laguna, Vestpynten, veien Vestpynten-Bjørndalen, alkekongekolonien Bjørndalen.

Fjellrev – ærfuglkolonien, Laguna-Bjørndalen.

Sjøpattedyr – hele veiene fra LoFFhuset – Bjørndalen.

Kultur – Titankrana, gravplass Hestesenteret, fyrlykt Vestpynten.

At-K-5 Taubanebukker Burmaveien

At-K-6 Bjørndalstippen

At-G-1 Bjørndalen Geologisk utsiktspunkt

Vi gikk bare gjennom kulturattraksjoner som var listet med 6 lokaliteter. 3 nye lokaliteter ble nevnt; Gamle kraftstasjonen, Det første hotellet på Hotellnestet (stedet), Gamlekaia – det skal finnes rester av den aller første kaia.

Hvem har det overordnede ansvaret for at en kyststi blir etablert?

Longyearbyen lokalstyre, LL, LL, LL,LL,

LL + grunneier.

Forslag til sikringstiltak av erosjonsutsatte deler av Strandveien der det kjøres ut masse i dag. I tillegg strekningen Laguna – Vestpynten – utsatte deler til Bjørndalen.

Lag betongplater av slag og aske fra kraftverket (ca 1000 m³ i året som gir 500 plater på 1x1x2m, vekst ca 4,5 tonn). Betongen kan produseres på Hotellnest i telt hele året med lite utstyr. Platene legges ut som erosjonssikring.

Hva gir en kyststi til lokalbefolkningen?

Tilgang til kysten. Det å kunne gå langs selve kysten.

Trafikksikkert miljø. Må kunne lufte hund og sykle med hund. Se tilleggspunkt 1.

Rekreasjon.

Rekreasjon og inntekter fra turisme.

Et av de beste turområdene i Longyearbyen. Kan brukes hele året.

Rekreasjon og kunnskapsoverføring foreldre til barn.

På det vedlagte kartet ser du et forslag til hvor kyststien går. Kan andre traseer også brukes?

Så nært selve kysten som mulig.x2, x3,

Burmaveien gir bedre utsikt. Bygg trapp fra Bykaia.

For det meste følge veisystemet. Adventpynten – Kullkaia foran naustene. Langs Strandveien til Bykaia. Bykaia – Kraftstasjonen nært fjæra. Gangvei Kraftstasjonen – LYRelva- ned til elvemunningen – tilbake over brua. Ned ved Radiohuset og langs fjæra til LoFFhuset. Legg betongplater langs fjæra. Langs hovedveien til Hundegårdene.

Alternativ øvre vei er Burmaveien.

Vedlegg - skjemaer

Støtter tidligere forslag. Bra at Burmaveien tas inn.

Har du/din institusjon planer for kyststien?

Nei, men områdene brukes i turopplegg.

Brukes som ridevei.

Nei
Ønsker å utvikle aktivitetsanlegg i Sjøområdet som inkluderes aktivitetshus sammen med bålplasser og aktivitetspunkter. Ønsker samarbeid med LoFF for å ta hensyn til fuglelivet i utløpet av Longyearelva.

Kjørte med hund der tidligere. Guida turer med grupper.

Ja. Bålplasser, observasjonshus, informasjonspunkter.

Nei

Samarbeid - ønsker din institusjon å samarbeide med andre rundt tiltak på kyststien?

Vet ikke, Nei, Ja, Nei, Nei, Ja,

Aktiv i friluft, Visit Svalbard, LL og LYR hundeklubb.

Plakater satt opp langs Kyststien – hva slags informasjon kan være nyttig, hvor bør den stå og hvilken design (klassisk plakat, høyteknologisk QR, m.m., andre)

Liker fysiske skilt. Gjerne enkle skilt med bilde/figur med lite tekst, kanskje kombinert med QR-koder. Små skilt med lokalfakta spredt utover. Burmaveien gir god oversikt over Adventfjorden.

Flora & fauna og kulturminner viktige. Utseende på plakater ikke viktig – innholdet er viktig. Må lages i høy kvalitet. Lavteknologi. Best mulig teknisk løsning.

Ha hovedplakater sentralt i byen hvor en kan laste ned informasjon.

Lag en kyststi app. Bl.a. informasjon om isbjørnfaren.

Ønsker lavteknologiske løsninger. For naturinfo – bruk LoFF sitt drivtømmerdesign.

Stien bør merkes. Hovedplakater settes se kart. Sett opp informasjon der det er attraksjoner.

Plakater slik som LoFF har laget tidligere rammet inn i drivtømmer. Teste QR koder, sette opp hovedplakater ved Bykaia for vestgående turister og ved Pumpehuset via UNIS for østgående.

Lag opplegg for igjenkjenning ved bruk av mobiltelefon. Når en retter mobiltelefonen mot landskap eller objekt, vil det automatisk komme opp faktainformasjon om landskapet eller objektet.

Monter åpne rutere som er gratis i bruk på 4 anviste punkter. Her kan all kyststiinformasjon lastes ned (Ak-12 til Ak-15).

Alle typer faktainformasjon kan lastes ned i alle tenkelige formater.

Kamera i ærfuglkolonien er bra.

Ønsker ikke store plakater knyttet til kulturminnene, men små punkter med for eksempel QR-koder eller

gjenkjenning via telefon. Vi diskuterte mulige store plakater på flere språk sentralt plassert som forteller hvordan man kan laste ned nødvendig informasjon på de rette språkene.

Bålplasser – hvor kan det egne seg med grillplasser langs kyststien?

Ikke bruk for mye tid på infrastrukturiltak. Kunnskap om attraksjonene blant lokalbefolkning og guider. Kyststien bør gi et grunnlag for en 8 timers tur.

3 steder peker seg ut som særlig egna, Adventpynten, Vestpynten og Kjellruns minne. Bygg levegger. Toaletter nær bålplasser og observasjonshus. Kloakkrøret fra velferdshuset til sjøen stopper like før sjøen. Røret må forlenges slik at det går i sjøen. Utseende på toalett er viktig.

Ja og disse skal være for alle

Se G merket på kartet (8 stk).

Ingen nye forslag til bålplasser. Lage en stor bålplass ved Kjellruns minne. Atle tegner utkast til anlegget. Bålplasser bør ha 12 sitteplasser og bygges med henblikk på framherskende vindretninger – øst eller vest. Bygges i lokale materialer – drivtømmer.

Sett opp vedkasser. Ved bruk av ved – VIPS et beløp til eieren. SMS til eieren når vedkassa er tom. Det skal IKKE være søppeldunker ved bålplassene. Alle skal ta med seg søpla hjem.

Vurder å skaffe vendbare gapahuker på bålplassene.

Kan turister ha tilgang til Kyststien?

Ja, Ja, Ja, Ja, Ja, Ja, Ja

Kan både turister og fastboende bruke de samme fasilitetene, f.eks. grillplasser?

Ja, Ja, Ja, Ja, Ja, Ja, Ja,

Det bør settes opp toalettfasiliteter langs kyststien. 1. Bjørndalen kulltippens innerst, 2. Bålplass Kjellruns minne og 3. i tilknytning til velferdsbygget på Longyearbyen Camping

Næringshytter – kan man etablere slike langs Kyststien?

Naust for isbading er et forslag.

Ikke nær sjøen. Eksisterende hytte som særlig egner seg, kan søkes klassifisert til næringshytte.

Nei, Nei, Nei, Ja, Ja, Ja, Ja

Aktivitetshus – kan man etablere flere enn de som allerede er der (Hundeklubben, LoFFhuset, Radiohuset, Seilforeninga, Totakteren og Hestesentret)

Ja, Ja.

Vedlegg - skjemaer

Ja, men ser ikke hva det skal være i tillegg til alt som allerede er foreslått.

Ja. Fugleskjul Vestpynten

Ja. Ser for oss 2 observasjonsskjul for fugl og sjøpattedyr, 1. Vestpynten og 2. Adventpynten, gjerne sammen med bål plass. Atle lager skisser.

Ja – sett toalett sammen med skjul og bål plasser.

Bjørndalsveien – hvilken standard bør den ha, grusvei eller asfaltert vei?

Grusvei holder. Veien må være åpen for alle.

Asfalt

Grusvei

Grus. Ønsker lav fart på veien.

Asfalt fordi at det gir lite vedlikehold i ca 15 år.

Ja – begge deler OK

Hvordan kan oppgradering finansieres?

Sentrale myndighet

Longyearbyen lokalstyre

- Nå er veien et vrak slik at nå må Næringsdep. ta kostnaden.
- Sentrale myndigheter

Hvordan kan varig vedlikehold finansieres?

Samfinansiering må aksepteres av brukergruppene.

Longyearbyen lokalstyre, LL, LL, LL

- Klarer ikke LL dette alene, må en se på samarbeidsløsninger mellom aktuelle parter.
- Legg til rette for parkering. Mange kjører for fort på denne veien.
- Veiavgiften dekker dette.
- Vet ikke, LL?

Bof 2017-05-23

Kyststien samtalepunkter – Eksempel 1

Dato: 13. januar 2017

Institusjon: Frivillig organisasjon

Person(er): Anders Nordmann

Kyststien - hva ligger det i begrepet for deg?

Den går fra Hundegårdene til Vestpynten. Gir forbindelse til kysten. Skal være mest mulig urørt.

Hvilke attraksjoner finnes langs Kyststien?

Ærfuglkolonien, hundegårdene, Sjøområdet, taubanebukker

Hvem har det overordnede ansvaret for at en Kyststi blir etablert?

Longyearbyen lokalstyre

Hva gir en kyststi til lokalbefolkningen?

Rekreasjon.

På det vedlagte kartet ser du et forslag til hvor Kyststien går. Kan andre traseer også brukes? Skal følge kysten så mye som mulig.

Har du/din institusjon planer for Kyststien? Nei

Samarbeid - ønsker din institusjon å samarbeide med andre rundt tiltak på Kyststien? Ja

Plakater satt opp langs Kyststien – hva slags informasjon kan være nyttig, hvor bør den stå og hvilken design (klassisk plakat, høyteknologisk QR, m.m., andre).

Ha hovedplakater sentralt i byen hvor en kan laste ned informasjon.

Lag en kyststi app. Bl.a. informasjon om isbjørnfaren.

Bålplasser – hvor kan det egne seg med grillplasser langs Kyststien

Ja og disse skal være for alle

Vedlegg - skjemaer

Kan turister ha tilgang til Kyststien? Ja

Kan både turister og fastboende bruke de samme fasilitetene, f.eks. grillplasser? Ja

Næringshytter – kan man etablere slike langs Kyststien (jfr Kajakklubben)? Nei

Aktivitetshus – kan man etablere flere enn de som allerede er der (Hundeklubben og LoFFhuset)? Ja. Fugleskul Vestpynten

Bjørndalsveien – hvilken standard bør den ha, grusvei eller asfaltert vei? Grusvei.

- Hvordan kan oppgradering finansieres? Longyearbyen lokalstyre
- Hvordan kan varig vedlikehold finansieres?
- Longyearbyen lokalstyre. Klarer ikke LL dette alene, må en se på samarbeidsløsninger mellom aktuelle parter.
- Legg til rette for parkering. Mange kjører for fort på denne veien.

Bof 2017-01-16

Kyststien samtalepunkter – Eksempel 2

Hensikten med samtalen er å samle et sett med synspunkter for å beskrive et bredt sett av ønsker for Kyststien. Det du uttrykker skal ikke publiseres som et individuelt intervju. Intervjuer skal skrive sammendrag for de enkelte samtalepunkter og sette på et kart det som har framkommet i samtalen.

De som har vært intervjuet vil bli invitert til et møte der man går gjennom forslagene og diskuterer disse. Et resyme av det møtet går til Longyearbyen lokalstyre (LL) som et bidrag til en fremtidig utvikling av Kyststien. Samtidig blir dette et bidrag som LoFF og Visit Svalbard bruker i sitt utviklingsarbeid for naturbasert turisme i nærområdet til Longyearbyen.

I denne samtalen brukte vi oversikten over infrastruktur og attraksjoner hvor STP markerte på punkter han ikke var enig i.

Dato: 19. februar 2017

Institusjon: Lokal bedrift

Person(er): Olga Nordmann

Kyststien - hva ligger det i begrepet for deg?

Kyststien er for alle. Lavterskeltilbud. Et sted der folk kan ta seg fram uten å komme i konflikt med andre.

Hvilke attraksjoner finnes langs Kyststien? Se nye attraksjoner på kart og oversikten.

Hvem har det overordnede ansvaret for at en Kyststi blir etablert?

Longyearbyen lokalstyre, LL,

Hva gir en kyststi til lokalbefolkningen?

Trafikksikkert miljø. Må kunne lufte hund og sykle med hund. Se tilleggspunkt 1.

På det vedlagte kartet ser du et forslag til hvor Kyststien går. Kan andre traseer også brukes? Kyststien skal følge fjæra så mye som mulig. Legg en skiløype langs Burmaveien, på oversiden av flystripa og til Vestpynten i april/mai.

Har du/din institusjon planer for Kyststien? Brukes som ridevei.

Vedlegg - skjemaer

Samarbeid - ønsker din institusjon å samarbeide med andre rundt tiltak på Kyststien? Nei.

Plakater satt opp langs Kyststien – hva slags informasjon kan være nyttig, hvor bør den stå og hvilken design (klassisk plakat, høyteknologisk QR, m.m., andre)

Flora & fauna og kulturminner viktige. Utseende på plakaterne ikke viktig – innholdet er viktig. Må lages i høy kvalitet. Lavteknologi. Best mulig teknisk løsning.

Bålplasser – hvor kan det egne seg med grillplasser langs Kyststien?

3 steder peker seg ut som særlig egna, Adventpynten, Vestpynten og Kjellruns minne. Bygg levegger. Toaletter nær bålplasser og observasjonshus. Kloakkrøret fra velferdshuset til sjøen stopper like før sjøen. Røret må forlenges slik at det går i sjøen. Utseende på toalett er viktig.

Kan turister ha tilgang til Kyststien? Ja

Kan både turister og fastboende bruke de samme fasilitetene, f.eks. grillplasser? Ja.

Næringshytter – kan man etablere slike langs Kyststien?

Ja, men ikke nær sjøen. Eksisterende hytte som særlig egner seg, kan søkes klassifisert til næringshytte.

Aktivitetshus – kan man etablere flere enn de som allerede er der (Hundeklubben og LoFFhuset)

Ja, men ser ikke hva det skal være i tillegg til alt som allerede er foreslått.

Bjørndalsveien – hvilken standard bør den ha, grusvei eller asfaltert vei? Asfalt

- Hvordan kan oppgradering finansieres? Sentrale myndigheter.
- Hvordan kan varig vedlikehold finansieres? Longyearbyen lokalstyre

Tilleggs punkt 1.

Trafikksikkerhet. Få ned farten rundt hestesenteret til 60 km/t. Grusveidelen bør ikke ha mer enn 50 km/t. De som driver med fartstrening med sykkel bør bruke hovedveinettet.

Foreslåtte nye attraksjoner.

At-1 «Horses left» Lokasjon for bølgebryting.

Ak-16 Radiohuset (radioamatører)

Ak-18 Svalbard seilforening

Ak-19 Totakteren (smekker på kjøretøy)

Ak-20 Dykkerklubben? (finnes den fortsatt)

Ak-21 Skiløype Burmaveien-Vestpynten

Kajakklubben finnes ikke.

Bof 2017-02-19, 2017-05-15

Kyststien samtalepunkter - Eksempel 3

Hensikten med samtalene er å samle et sett med synspunkter for å beskrive et bredt sett av ønsker for Kyststien. Det du uttrykker skal ikke publiseres som et individuelt intervju. Intervjuer skal skrive sammendrag for de enkelte samtalepunkter og sette på et kart det som har framkommet i samtalene.

De som har vært intervjuet vil bli invitert til et møte der man går gjennom forslagene og diskuterer disse. Et resyme av det møtet går til Longyearbyen lokalstyre (LL) som et bidrag til en fremtidig utvikling av Kyststien. Samtidig blir dette et bidrag som LoFF og Visit Svalbard bruker i sitt utviklingsarbeid for naturbasert turisme i nærområdet til Longyearbyen.

Dato: 23. mai 2017

Institusjon: Turistbedrift

Person(er): Nina Nordmann

Kyststien - hva ligger det i begrepet for deg?
Sammenhengende farbar vei med opplevelsespunkter.

Hvilke attraksjoner finnes langs kyststien?

Hvem har det overordnede ansvaret for at en kyststi blir etablert?
Longyearbyen lokalstyre

Hva gir en kyststi til lokalbefolkningen?
Tilgang til kysten. Det å kunne gå langs selve kysten.

På det vedlagte kartet ser du et forslag til hvor kyststien går. Kan andre traseer også brukes?
Så nært selve kysten som mulig.

Har du/din institusjon planer for kyststien?
Nei, men områdene brukes i turopplegg.

Samarbeid - ønsker din institusjon å samarbeide med andre rundt tiltak på kyststien?

Vet ikke

Plakater satt opp langs Kyststien – hva slags informasjon kan være nyttig, hvor bør den stå og hvilken design (klassisk plakat, høyteknologisk QR, m.m., andre)

Liker fysiske skilt. Gjerne enkle skilt med bilde/figur med lite tekst, kanskje kombinert med QR-koder. Små skilt med lokalfakta spredt utover. Burmaveien gir god oversikt over Adventfjorden.

Bålplasser – hvor kan det egne seg med grillplasser langs kyststien?

Ikke bruk for mye tid på infrastrukturtiltak. Kunnskap om attraksjonene blant lokalbefolkning og guider. Kyststien bør gi et grunnlag for en 8 timers tur.

Kan turister ha tilgang til Kyststien?

Ja.

Kan både turister og fastboende bruke de samme fasilitetene, f.eks. grillplasser?

Ja.

Næringshytter – kan man etablere slike langs Kyststien?

Ja. Naust for isbading er et forslag.

Aktivitetshus – kan man etablere flere enn de som allerede er der (Hundeklubben, LoFFhuset, Radiohuset, Seilforeninga, Totakteren og Hestesentret)

Ja.

Bjørndalsveien – hvilken standard bør den ha, grusvei eller asfaltert vei?

Grusvei holder. Veien må være åpen for alle.

- Hvordan kan oppgradering finansieres?

- Hvordan kan varig vedlikehold finansieres?

Samfinansiering må aksepteres av brukergruppene.